

การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

SCHOOL ADMINISTRATORS USING THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE AND
THE PROFESSIONAL ETHICS OF TEACHERS UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18

วิทยานิพนธ์

ของ

สหัสพงศ์ พิทอนวร

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

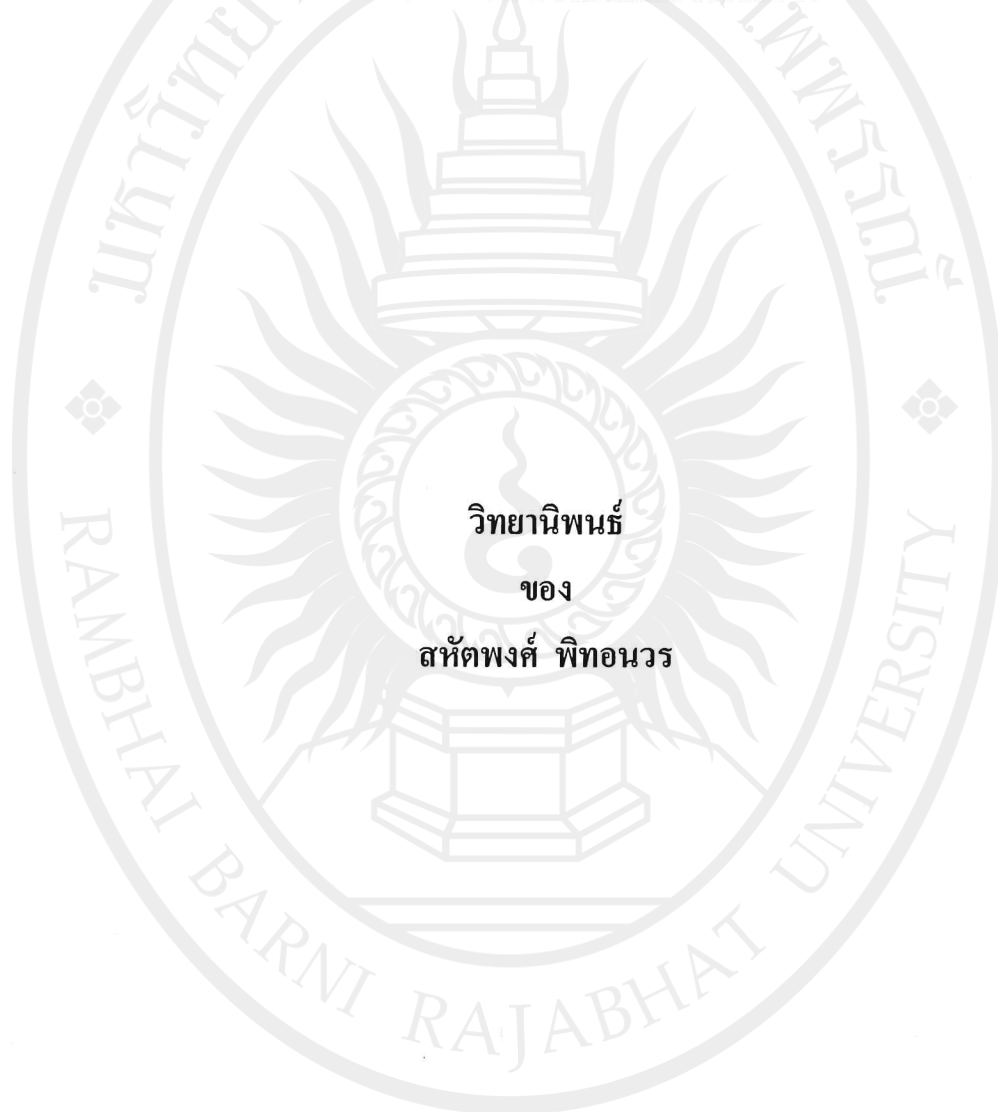
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กันยายน 2563

การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

SCHOOL ADMINISTRATORS USING THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE AND
THE PROFESSIONAL ETHICS OF TEACHERS UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18

วิทยานิพนธ์

ของ

สหัสพงศ์ พิทอนวร

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กันยายน 2563

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

School Administrators Using the Principles of Good Governance and
the Professional Ethics of Teachers under the Secondary Educational Service Area Office 18

สหัตตพงศ์ พิทอนวร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... 22 ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ รัชดาพรธนาชกุล)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล)

..... Dm ๕1 กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์)

..... วิชญ์ บุญลอย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.วิญญัติ บุญลอย)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... ๑๕ ผู้ช่วยอธิการบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวรร)

วันที่ 29 เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖3

สหัตพงษ์ พิทอนวร. (2563). การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับ
จรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล ปร.ค. (พัฒนศึกษา)	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับของการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับของจรรยาบรรณวิชาชีพของครู 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.77 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู จำนวน 50 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 โดยมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.74 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง 2) จรรยาบรรณวิชาชีพของครูโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 3) การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อการเป็นแบบอย่างที่ดีของครูในสถานศึกษา นอกจากนี้สามารถนำข้อมูล

และสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนาบุคลากร
ภายในองค์กร ตลอดจนสามารถนำมาพัฒนาตนเองและวิชาชีพได้

คำสำคัญ : ธรรมมาภิบาล, ผู้บริหารสถานศึกษา, จรรยาบรรณวิชาชีพของครู

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Sahatphong Phitornworn. (2020). **School Administrators Using the Principles of Good Governance and the Professional Ethics of Teachers under the Secondary Educational Service Area Office 18**. Thesis M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhut University.

Thesis Advisors

Assistant Professor Dr.Threerangkoon Warabamrungskul Ph.D. (Development Education)	Chairman
Dr.Kamonwan Anun Ph.D. (Educational Administration)	Member

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study level of school administrators using the principles of good governance; 2) to study level of the professional ethics of teachers; 3) to study the relationship between school administrators using the principles of good governance and the professional ethics of teachers. The research sample consisted of 385 teachers from schools under the Secondary Educational Service Area Office 18, in the 2019 academic year. The research instrument was a three - part, five - rating scale questionnaire for school administrators using the principles of good governance and the professional ethics of teachers under the Secondary Education Service Area Office 18. The first part collected general information of the respondents. The second part regarding school administrators using the principles of good governance, contained 60 items with an index of consistency of between 0.60 and 1.00, a discrimination of between 0.21 and 0.77 and a reliability of 0.90. The third part regarding the professional ethics of teachers, contained 50 items with an index of consistency of between 0.80 and 1.00, a discrimination of between 0.20 and 0.74 and a reliability of 0.85. The overall reliability was 0.94. By using the software package for data analysis, the statistics used for analyzing the data were: percentage, mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The results of the study were as follows: 1) school administrators using the principles of good governance was the the level of 'often' overall, 2) the professional ethics of teachers was at a high level overall, 3) the relationship between school administrators using the principles of good governance and the professional ethics of teachers was positively shown at the high level with a statistical significance at the .01 level. Since school administrators using the principles

of good governance and the professional ethics of teachers were positively correlated at a high level, the school administrators should continue to use the principles of good governance in order to be role models for teachers in schools. In addition, the information obtained from the research can be utilized to set policies for human resource development within the organization, as well as being able to develop oneself professionally.

Keywords: Good Governance, School Administrators, the Professional Ethics of Teachers

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล ประธานกรรมการศึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ติดตาม ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ รวมถึง รองศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ รัชดาพรธมาธิกุล ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.วิบูลย์ บุญลอย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ คือ อาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร และอาจารย์ ดร.วิบูลย์ บุญลอย อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี นายธีระวัฒน์ สิงหนุตร อดีตผู้อำนวยการ โรงเรียนระยองวิทยาคม วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ดร.สุชาติ สวัสดิ์ วิทยฐานะครูชำนาญการ และนางสาวสุจิต กิจสำเร็จ วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนระยองวิทยาคม ที่ได้อนุเคราะห์ตรวจสอบแบบสอบถาม ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอบคุณนายบำรุง ชูประเสริฐ ผู้อำนวยการ โรงเรียนระยองวิทยาคม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการทดสอบใช้เครื่องมือ และขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอบพระคุณคณาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้ประสบการณ์และแนวทางด้านการศึกษา ขอบคุณสำหรับกำลังใจ และมิตรภาพจากเพื่อน ๆ สาขาการบริหารการศึกษารุ่น 611 ทุกท่าน

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขออุทิศให้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี สหัตพงษ์ พิทอนวร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมุติฐานในการวิจัย.....	10
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา.....	11
ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา.....	11
ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา.....	13
ความหมายธรรมาภิบาล.....	14
ความสำคัญของธรรมาภิบาล.....	19
ลักษณะของธรรมาภิบาล.....	21
องค์ประกอบของธรรมาภิบาล.....	22
จรรยาบรรณวิชาชีพของครู.....	38
ความหมายจรรยาบรรณวิชาชีพ.....	38
ความสำคัญจรรยาบรรณวิชาชีพ.....	48
ขอบเขตของจรรยาบรรณวิชาชีพ.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
งานวิจัยต่างประเทศ.....	60
งานวิจัยในประเทศ.....	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 67
	การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง..... 67
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 68
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 70
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 70
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 71
4	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 73
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 73
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 74
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 74
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 96
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 96
	วิธีดำเนินการวิจัย..... 96
	สรุปผลการวิจัย..... 98
	อภิปรายผล..... 98
	ข้อเสนอแนะ..... 106
	บรรณานุกรม..... 107
	ภาคผนวก..... 114
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ..... 115
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย..... 117
	ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย..... 125

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ)	
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	137
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	156
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	163

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 องค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เสนอโดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.....	23
2 การวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจากทัศนคตินักวิชาการ.....	30
3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามจังหวัด.....	68
4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	74
5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในภาพรวมและรายด้าน.....	76
6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใส.....	77
7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วม.....	79
8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านความรับผิดชอบต่อ.....	81
9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรม.....	83
10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรม.....	84
11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในภาพรวม.....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามจรรยาบรรณ วิชาชีพของครูด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง.....	87
13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามจรรยาบรรณ วิชาชีพของครูด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ.....	88
14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามจรรยาบรรณ วิชาชีพของครูด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ.....	89
15 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามจรรยาบรรณ วิชาชีพของครูด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ.....	91
16 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามจรรยาบรรณ วิชาชีพของครูด้านจรรยาบรรณต่อสังคม.....	92
17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวม.....	94
18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	95
19 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.....	138
20 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.....	148

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18.....	157
22 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18.....	160

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดการวิจัย..... 10

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

สภาพสังคมปัจจุบันยังประสบปัญหาด้านคุณภาพการบริการสาธารณะ คุณภาพการศึกษาและบริการด้านสาธารณสุข รวมไปถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ส่วนในเรื่องการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมก็นับว่ามีความล่าช้า มีการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา น้อยไม่เพียงพอ การวิจัยที่ดำเนินการไปแล้ว ไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า และการพัฒนานวัตกรรมมีน้อย ปัญหาดังกล่าวข้างต้นส่วนหนึ่งเป็นผลพวงจากปัญหาการบริหารจัดการภาครัฐที่ประสิทธิภาพต่ำ ขาดความโปร่งใส ขาดความรับผิดชอบ และการดำเนินงานที่ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพ และกฎระเบียบต่าง ๆ ล้าสมัยไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง ธรรมชาติและการบริหารจัดการประเทศยังไม่บรรลุเป้าหมาย แม้ว่าบริการสาธารณะที่จัดให้กับประชาชนและภาคเอกชนจะพัฒนาได้เร็วขึ้น แต่เมื่อเทียบกับต่างประเทศ ประเทศไทยยังมีความล่าช้าและไม่ได้มาตรฐานสากล (“ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12...”, 2559 : 1) จากสภาพปัญหาดังกล่าว สอดคล้องกับภาพลักษณ์ของประเทศไทยต่อนานาชาติในเรื่องของการคอร์รัปชันในภาครัฐ โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International - TI) เผยแพร่ดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน ในภาครัฐทั่วโลก (Corruption Perception Index - CPI) ประจำปี 2561 ซึ่งผลปรากฏว่า ประเทศไทยได้ 36 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ถูกลดอันดับลง จากอันดับที่ 96 เมื่อปี 2560 ซึ่งได้คะแนน 37 คะแนน เป็นอันดับที่ 99 (บีบีซี นิวส์ ไทย, ออนไลน์, 2562) เมื่อมาพิจารณาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยก็พบว่า มีการทุจริตจากการบริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาอยู่จำนวนมากไม่น้อย พรอัมรินทร์ พรหมเกิด ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาเครือข่ายกลุ่มอิทธิพลซึ่งนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบของภาคการศึกษา กรณีศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตที่ 24, 25, 26 พบว่ามีการทุจริตในหลายรูปแบบทั้งรูปแบบและลักษณะความร่วมมือการทุจริตคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบในภาคการศึกษาเครือข่ายกลุ่มอิทธิพล มี 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มแรก รูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นทั่วไปในสถานศึกษา และ กลุ่มที่สองรูปแบบและความร่วมมือการทุจริตคอร์รัปชัน ในภาคการศึกษาระหว่างเครือข่ายกลุ่มอิทธิพล โดยตรง นอกจากนั้นท่านยังกล่าวทิ้งท้ายว่า ตอนนี้สังคมไทยเดินทางมาถึงจุดที่ผู้มีอำนาจทุกระดับ ถ้าเขามีโอกาส เขาจะทุจริต เขาคิดเรื่องการทุจริตทุกลมหายใจ เพราะผู้มีอำนาจ มองการทุจริตเป็นเรื่องธรรมดาจนกลายเป็นวัฒนธรรมไปแล้ว (คม ชัด ลึก, ออนไลน์, 2562) โดยในปัจจุบันรัฐบาล ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาเหล่านี้ได้นำหลักการ

พัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 บัญญัติในมาตรา 65 บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายให้เป็นประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (“ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ...”, 2561 : 1) สอดคล้องกับหลักการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้เน้นย้ำถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนกลไกการบริหารราชการแผ่นดินสำคัญ ๆ การปรับเปลี่ยนกฎหมายและกฎระเบียบในหลายด้าน รวมถึงการปรับการบริหารจัดการให้มีธรรมาภิบาลในทุกระดับ ปลอดภัยรับชั้น และปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนไทยในทุกภาคส่วนให้มีค่านิยมที่ดีงาม มีวินัย มีความรับผิดชอบ และมีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโดยยึดหลักการรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม (“ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12...”, 2559 : 3)

เมื่อปี พ.ศ. 2532 นับเป็นครั้งแรกที่พบว่ามีการใช้คำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล (good governance) ขึ้นในรายงานของธนาคาร โลก (World Bank) เรื่อง Sub-Sahara Africa from Crisis to Sustainable Growth สำหรับประเทศไทยนั้น ผลจากวิกฤติเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 ทำให้ทุกฝ่ายในสังคมหันมาให้ความสนใจในเรื่องของธรรมาภิบาลมากขึ้น เพื่อแก้ปัญหาข้อบกพร่องอันเกิดมาจากการขาดระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการควบคุมและตรวจสอบถ่วงดุลอย่างเป็นระบบ ขาดการปลูกฝังจิตสำนึกจริยธรรมและคุณธรรม ก่อให้เกิดการกระทำผิดฉ้อฉลและทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ ธรรมาภิบาล หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้จะเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต เพราะสังคมจะรับรู้ได้ถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นรัฐธรรมนูญไทย และกระแสโลกยุคปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555 : 15) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในสถานศึกษา เป็นความเชื่อที่สังคมยอมรับว่าเป็นจริง จากความเชื่อดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดว่าคุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำการบริหาร เป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาททำให้กระบวนการบริหารของสถานศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือธรรมาภิบาลมาใช้ ในการบริหารงานในสถานศึกษา จะทำให้สถานศึกษามีระบบระเบียบ

มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงานในสถานศึกษา ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องแนวคิดของ ประพัฒน์ โพธิ์วรคุณ (2554 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ว่าปัจจุบันแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับและแพร่หลายมากขึ้น ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาหรือแม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วก็ตาม ต่างมีความต้องการธรรมาภิบาลเพิ่มมากขึ้น ธรรมาภิบาลกลายเป็นมาตรฐานสากลที่บ่งชี้ถึงระดับการพัฒนาของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร (2551 : 156) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การใช้ธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นการบริหารงานที่มุ่งเน้นคุณภาพของการบริหารงานในองค์กร ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลให้เกิดคุณภาพการศึกษาขององค์กรด้วย และเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรที่ยั่งยืนต่อไป

จรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้นเพื่อรักษาส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2556 : 289) จรรยาบรรณวิชาชีพมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นข้อกำหนดที่ควบคุมไม่ให้ผู้ประกอบการประพฤติหรือปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หากผู้ประกอบการวิชาชีพสามารถกระทำได้ตามที่จรรยาบรรณวิชาชีพกำหนดไว้ก็จะทำให้ได้รับความเชื่อถือจากสังคม ซึ่งจรรยาบรรณในวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญในการบ่งชี้ว่าอาชีพนั้นว่าเป็นวิชาชีพหรือไม่ อาชีพที่เป็นวิชาชีพนั้น ถูกกำหนดให้มีองค์กรวิชาชีพรองรับ และได้กำหนดมาตรฐานพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้อยู่ในวงการวิชาชีพซึ่งเรียกว่าจรรยาบรรณ ส่วนลักษณะวิชาชีพ ที่สำคัญคือเป็นอาชีพที่มีศาสตร์ชั้นสูงรองรับ ฉะนั้นแล้วอาชีพครูจึงถือได้ว่าเป็นวิชาชีพ เนื่องจากมีศาสตร์ชั้นสูงรองรับ มีองค์กรวิชาชีพของตนเอง มีกฎหมายรองรับ และจรรยาบรรณวิชาชีพ วิชาชีพครูได้รับการยอมรับนับถืออย่างสูง และประจักษ์ใจว่าเป็นอาชีพที่ไม่ง่ายเนื่องจากต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีชีวิต เลือดเนื้อจิตใจ และจิตวิญญาณ ครูต้องสอนนักเรียน ติดต่อกับใกล้ชิดกับผู้ปกครองผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต้องระมัดระวังและใส่ใจในการเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลดังกล่าวเป็นพิเศษ (ไพวัลย์ เหล็งสุดใจ. 2555 : 1) การเป็นครูนั้นมิใช่ว่าใครที่พอจะมีความรู้ หรือทำทางน่าเชื่อถือก็จะมาเป็นครูได้ ครูเป็นคุณลักษณะที่ผู้ประสงค์จะดำเนินวิชาชีพนี้ต้องฝึกฝนศึกษาจนเกิดความชำนาญและเชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับขององค์กรวิชาชีพ ในระดับหนึ่งเป็นอย่างน้อย ทั้งนี้เพราะครูเป็นวิชาชีพที่สังคมคาดหวัง จะต้องมีความบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาเยาวชน ซึ่งถือว่าเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต อาชีพครูจึงเป็นอาชีพที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถทางวิชาการและมีคุณธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ (ณัฐกานต์ พวงไพบูลย์. 2552 : 20) ซึ่งสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ครูในปัจจุบันอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม

วัฒนธรรม ค่านิยมและความเจริญทางด้านวัตถุ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม จึงทำให้ครูมีความตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพพลดน้อยลง อันเป็นเหตุให้ทุกวันนี้ครูบางคน มีปัญหาพฤติกรรมการละเมิดจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งมีให้เห็นตามข่าวในเรื่องความประพฤติ ที่ไม่เหมาะสมของครูที่ถือว่าผิดต่อจรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งปัญหาความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของ ครูบางคน ส่งผลให้วงการวิชาชีพครูมีภาพลักษณ์ที่เสื่อมเสีย และทำให้ผู้รับบริการหรือผู้ปกครองขาด ความเชื่อมั่น บุคคลที่มีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถ และมีจรรยาบรรณตาม วิชาชีพ นั้นคือผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้บังคับบัญชาเบื้องต้นของครู มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดมาตรการส่งเสริม สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ให้กับครู เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดที่สังคมต้องการ โดยไม่ขัดต่อหลักคุณธรรมและจรรยาบรรณ วิชาชีพของผู้บริหารที่คุรุสภากำหนด (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2550 : 37) พฤติกรรมหรือ การกระทำใด ๆ ของผู้บริหาร โรงเรียนย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครูได้ในหลายลักษณะ เช่น การพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพ มีแรงจูงใจในการทำงาน พัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติดีอยู่ในกรอบของระเบียบราชการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้นำนโยบายของรัฐบาล นโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระเบียบและ กฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ความเชื่อมโยง เพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาการขยายโอกาสทางการศึกษา และประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาที่ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดการศึกษา ทั้งนี้ได้กำหนดพันธกิจที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีการพัฒนาระบบการจัดการและการบริหารงานของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในการส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด และยังกำหนดเป้าประสงค์เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ไว้ดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม กระจาย อำนาจและความรับผิดชอบสู่บุคลากรและสถานศึกษา เน้นการทำงานแบบบูรณาการบนพื้นฐาน ของหลักธรรมาภิบาล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ออนไลน์. 2561) นอกจากนี้ ยังมีโครงการพัฒนาคุณภาพระบบบริหารจัดการองค์กรและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรในการบริหารด้วยใจอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นระบบการส่งเสริมให้เป็นคนดี คนเก่ง ได้มี โอกาสปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพจึงจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพรวมถึงศิลปะของการเป็นผู้นำ การปฏิบัติงานอย่างมีความสุข ด้วยคนสำราญ งานสำเร็จ มุ่งสู่องค์กรแห่งความสำเร็จ (รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. 2562 : 23)

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการบริหารสถานศึกษาที่ดีผู้บริหารสถานศึกษาควรนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารเพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และการที่ครูมีจรรยาบรรณวิชาชีพนั้นจะเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งจิตใจบุคคลให้ประพฤติในทางที่ถูกที่ควร และเป็นเครื่องมือช่วยเสริมให้บุคคลนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือแก่ผู้ร่วมงานและนักเรียน ทำให้ผู้ร่วมงานและนักเรียนเกิดขวัญและกำลังใจรู้สึกมั่นคงในการปฏิบัติงาน และเกิดเรียนรู้ที่ดี ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยผู้ศึกษาจะนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อศึกษาจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู สถานศึกษา และต้นสังกัด สามารถนำข้อมูลและสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อกำหนดนโยบายต่าง ๆ ในการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กร ตลอดจนสามารถนำมาพัฒนาตนเองและวิชาชีพได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,967 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ออนไลน์. 2562)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 3,967 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607- 610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้เพื่อความคลาดเคลื่อนไว้ร้อยละ 10 จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 ตัวอย่าง และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดเป็นชั้นของการแบ่ง หลังจากนั้นคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาและครูแต่ละจังหวัดด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับฉลากไม่ใส่กลับ จนได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

2. ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวแปร ประกอบด้วย

2.1 การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มี 5 ด้าน ดังนี้

- 2.1.1 หลักความโปร่งใส
- 2.1.2 หลักการมีส่วนร่วม
- 2.1.3 หลักความรับผิดชอบ
- 2.1.4 หลักนิติธรรม
- 2.1.5 หลักคุณธรรม

2.2 จรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มี 5 ด้าน ดังนี้

- 2.2.1 จรรยาบรรณต่อตนเอง
- 2.2.2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
- 2.2.3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
- 2.2.4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
- 2.2.5 จรรยาบรรณต่อสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้หลักการบริหาร และการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองคลองธรรมมุ่งประโยชน์สูงสุดของสถานศึกษาเป็นหลัก ทำให้คนในสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย

1. หลักความโปร่งใส หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีเรื่องที่ถูกกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการทุจริตในหน้าที่ สร้างความไว้วางใจในการบริหารงานกับครูในสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการตรวจสอบภายในสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ลงโทษผู้ที่กระทำความผิดอย่างเท่าเทียม ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศภายในสถานศึกษาได้สะดวก

2. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรับฟังความคิดเห็นของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สร้างความสามัคคีให้เกิดกับครู ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนงาน เปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่สำคัญ ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน สร้างแรงจูงใจให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเต็มใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ตลอดจนพัฒนาโครงสร้างและระบบของการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้มีความยั่งยืน

3. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ เป้าหมายไว้อย่างชัดเจน บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตระหนักในสิทธิหน้าที่และความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา ใส่ใจปัญหาของสถานศึกษาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน สร้างความเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน สร้างการยอมรับและความพอใจจากครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พยายามให้คนทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงาน มีแผนสำรองในกรณีเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน

4. หลักนิติธรรม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายและระเบียบราชการ ปฏิบัติอย่างเสมอภาค เท่าเทียมและเป็นธรรมกับครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน มีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจอย่างชัดเจน สามารถคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาได้ กฎระเบียบ ข้อบังคับในสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนให้ทันยุคทันสมัย สร้างแรงจูงใจให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎและข้อบังคับอย่างเต็มใจ

5. หลักคุณธรรม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำพาสถานศึกษาปลอดการกระทำผิดกฎหมาย ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยราชการ ปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ เป็นแบบอย่างให้ครูปฏิบัติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ สร้างกฎระเบียบ ข้อบังคับในสถานศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาที่ทำให้สังคมในโรงเรียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย และใช้ทรัพยากรทางการศึกษาในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จรรยาบรรณวิชาชีพของครู หมายถึง ประมวลมาตรฐานความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องประพฤติปฏิบัติ เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง เพื่อผดุงเกียรติและสถานะของวิชาชีพ โดยที่ข้อบัญญัตินั้นเขียน ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ผู้กระทำผิดจรรยาบรรณจะต้องได้รับโทษ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. จรรยาบรรณต่อตนเอง หมายถึง ครูควรประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามประเพณี และวัฒนธรรมไทย มีระเบียบวินัยในตนเอง พัฒนาดนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ ตามเป้าหมายที่กำหนด ศึกษาหาความรู้ วางแผนพัฒนาดนเอง พัฒนางาน และสะสมผลงานอย่างสม่ำเสมอ ค้นคว้า แสวงหา และนำเทคนิคด้านวิชาชีพที่พัฒนาและก้าวหน้า เป็นที่ยอมรับมาใช้แก่ศิษย์และผู้รับบริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์

2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ หมายถึง ครูควรแสดงความชื่นชมและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพ รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานในวิชาชีพ ให้สาธารณชนรับรู้ อุตศตนเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริตตามกฎ ระเบียบ และแบบแผนของทางราชการ เลือกใช้หลักวิชาที่ถูกต้อง สร้างสรรค์เทคนิควิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กร เข้าร่วมกิจกรรมของวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์

3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ หมายถึง ครูควรให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการด้วยความเมตตากรุณาอย่างเต็มกำลังความสามารถและเสมอภาค สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส ตั้งใจ เสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการ ได้รับการพัฒนาตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล ส่งเสริมนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตัวเอง มีส่วนร่วมวางแผนจัดการเรียนรู้ เสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์และผู้รับบริการด้วยการยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็น และให้กำลังใจอย่างเป็นมิตรและจริงใจ

ไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกายสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคมของศิษย์ และ
ผู้รับบริการ ไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ หมายถึง ครูควรเสียสละ เอื้ออาทร และให้ความ
ช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพด้วยความเมตตา ช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างสร้างสรรค์โดยยึดมั่นใน
ระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคี ในหมู่คณะและร่วมใจกันผนึกกำลังในการพัฒนาการศึกษา ไม่ให้
ข้อมูลเท็จทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดความเสียหายต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ไม่วิพากษ์วิจารณ์
ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในเรื่องที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือแตกความสามัคคี ไม่สร้างกลุ่มอิทธิพล
ภายในองค์กรหรือกลั่นแกล้งผู้ร่วมประกอบวิชาชีพให้เกิดความเสียหายไม่ปิดบังข้อมูลข่าวสารในการ
ปฏิบัติงาน จนทำให้เกิดความเสียหายต่องานหรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

5. จรรยาบรรณต่อสังคม หมายถึง ครูควรยึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมมาเป็น
ปัจจัยในการจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และ
สามารถดำเนินชีวิต ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม และรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม
ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ
สถานศึกษา และข้าราชการครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562

ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562

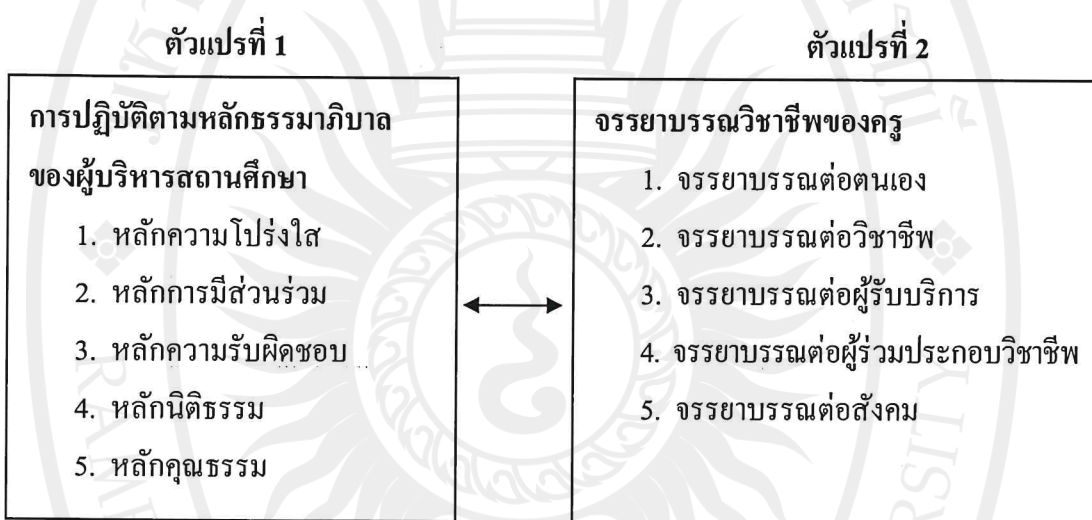
สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 18
ปีการศึกษา 2562

เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 18 ที่มีการ
จัดระบบและกระจายอำนาจการจัดการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรีและระยอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาจากแนวคิดของ โกวิทท์ พวงงาม (2553 : 41), ณรัชชอร์ (ณัฐนรี) ศรีทอง (2554 : 10 - 110),
เฉลิมพงศ์ มีสมนัย (2554 : 4 - 8), สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555 : 19), สำนักงาน
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ออนไลน์. 2543), การุณันท์ รัตนแสนวงษ์ (2555 : 12),
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542

(2542 : 24 - 25), สุทธิชัย ปัญญาโรจน์ (2553 : 15), สถาบันพระปกเกล้า (2550 : 17 - 153), คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (สุเมธ แสงนันทนวล. 2552 : 30 - 31), โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (สุเมธ แสงนันทนวล. 2552 : 27 - 28), นิยม รัฐอมฤต (2553 : 17), โคฟี อานัน (2000 : 48) และจรรยาบรรณวิชาชีพของครูตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550 จากนั้นนำมาวิเคราะห์และปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และได้นำเสนอ ดังนี้

1. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

1.3 ความหมายธรรมาภิบาล

1.4 ความสำคัญของธรรมาภิบาล

1.5 ลักษณะของธรรมาภิบาล

1.6 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

2. จรรยาบรรณวิชาชีพของครู

2.1 ความหมายจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.2 ความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.3 ขอบเขตของจรรยาบรรณวิชาชีพครู

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยต่างประเทศ

3.2 งานวิจัยในประเทศ

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการศึกษาความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า มีนักวิชาการและองค์กรต่าง ๆ ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความหมายของคำว่าผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 4) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาว่า บุคลากรวิชาชีพ ที่รับผิดชอบในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา แต่ละแห่ง ทั้งของรัฐ และเอกชน

จิระ งอกศิลป์ (2553 : 80) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัยขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

นอกจากนี้ อาคม มากมีทรัพย์ (2556 : 44) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา โดยการนำสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจขององค์กร ซึ่งจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีจรรยาบรรณ มีคุณธรรม และคุณลักษณะเฉพาะ ใช้กระบวนการบริหาร ที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและองค์กรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

บทบัญญัติในข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (2556 : 73) กล่าวถึงความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

พระครูสมุห์บัญชา วฑฒโน (คันทรง) (2559 : 81) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบวางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดวิธีการดำเนินงานด้านวิชาการ ธุรการ กิจกรรมควบคุมการเรียนการสอนจัดระเบียบ ให้เป็นไปตามระเบียบโดยการนำเทคนิคใหม่ ๆ ทางการศึกษามาใช้และเผยแพร่ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน พัฒนาโรงเรียนและชุมชนรวมถึงตนเองด้วย

พระมหาสมบุญ สุทธิโม (2560 : 1) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาว่า บุคคลที่รับผิดชอบกระบวนการดำเนินงานการศึกษาเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีหน้าที่บริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดองค์กร การนำและการควบคุมในองค์กรธุรกิจเรียกผู้บริหารว่า ผู้จัดการ แต่ในหน่วยงาน องค์กรของรัฐเรียกว่า ผู้บริหาร

นอกจากนี้ มีนักวิชาการต่างประเทศได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาว่าเป็นตำแหน่งซึ่งเป็นผู้บริหารในหน่วยงานทางการศึกษาสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน โดยมีลักษณะงานเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงาน การประสานงาน การควบคุมดูแล และการนิเทศงานตลอดจนการติดตามและประเมินผลงานด้านวิชาการ การปกครอง ธุรการหรือบริหารทั่วไป ความสัมพันธ์กับชุมชนและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สมิท (Smith. 1974 : 101 ; Golton. 1983 : 210)

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพทางการศึกษา ที่รับผิดชอบการบริหารภายในสถานศึกษา มีหน้าที่นำสถานศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจที่ตั้งไว้ ซึ่งจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีจรรยาบรรณ มีคุณธรรม และคุณลักษณะเฉพาะ

ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ ในสถานศึกษา ให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากที่ศึกษาความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

อาคม มากมีทรัพย์ (2556 : 45) ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญ นอกจากจะมีความรู้ ความสามารถแล้ว ยังจะต้องมีคุณธรรม ในการบริหารงานที่จะขับเคลื่อนภารกิจของสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

พระครูสมุห์บัญชา วฑฒโน (2559 : 80 - 81) ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการบริหารอย่างมากเพราะสถานศึกษาเป็นระบบของระบบการศึกษาและระบบสังคม เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นงานที่ยากลำบาก เป็นงานที่สำคัญและท้าทายความสามารถของบุคคลจึงจำเป็นต้องรู้ ต้องตระหนัก และมีความรู้ความสามารถอย่างดีในบทบาทภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในตำแหน่ง

ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ (2561 : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตในเชิงนโยบายที่มีผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษานั้น ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการที่จะธำรงไว้ซึ่งแนวคิดในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยที่ยังคงขับเคลื่อนการดำเนินงานตามทิศทางนโยบายที่กำหนดจากส่วนกลาง สะท้อนให้เห็นความมีสติปัญญาของผู้บริหารในการบริหารจัดการโดยไม่สูญเสียอุดมการณ์และอัตลักษณ์ที่เป็นอยู่ของสถานศึกษา ซึ่งการบริหารจัดการนั้นเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่สถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญในการนำพาบุคลากรในสถานศึกษานั้น ๆ ปฏิบัติภารกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา การจะบรรลุวัตถุประสงค์เกิดจากการนำหรือความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยกัน 3 ส่วน 1) การนำต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาที่จะปฏิบัติตามความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา

หากปราศจากผู้ติดตามแล้วคุณสมบัติของผู้นำในตัวของผู้บริหารสถานศึกษาคนใด คนหนึ่งย่อมจะไม่มี ความหมาย 2) การนำต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การจัดสรรและการใช้อำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงพฤติกรรม ตามที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องการหรือคาดหวัง และ 3) การนำต้องเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลกับ ผู้ใต้บังคับบัญชา การมีอำนาจในการสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานใดงานหนึ่งโดยเฉพาะ และ เนื่องจากอิทธิพลที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาจะทำให้งานดังกล่าวสามารถดำเนินการถึงเป้าหมายที่ต้องการได้ อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ของความเป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จําหน่ายองค์หรือการขับเคลื่อนองค์การไปสู่เป้าหมายของการพัฒนา และการบริหารสถานศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการทางสังคมคือการผลิตทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ (จิตตภา เมธีจักษุกุล. 2557 : 83 ; ธีรังกูร วรบำรุงกุล. 2562 : 814)

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญในการนำพาบุคลากรในสถานศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่สถานศึกษา

ความหมายของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารรูปแบบหนึ่งที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ที่มาใช้บริการ มี องค์การต่าง ๆ และนักวิชาการหลายท่าน ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความหมายของคำว่าธรรมาภิบาล ดังนี้

โกวิทย์ พวงงาม (2553 : 41) ให้ความหมายธรรมาภิบาล เป็นการบริหารงานของภาครัฐ ในทุก ๆ ด้านโดยชอบธรรม และมีประสิทธิภาพโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อให้ ประเทศชาติมีพื้นฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมด้านกฎหมาย มีเสถียรภาพ มี โครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

กลุ่มยุทธศาสตร์การงบประมาณ (2553 : 58) ให้ความหมายธรรมาภิบาลว่าเป็นคำมาจาก ภาษาอังกฤษ Good Governance มีความหมายค่อนข้างกว้าง คือ เป็นกระบวนการที่ผู้ปกครองหรือ ชนชั้นผู้ปกครองได้มาซึ่งสิทธิในการปกครอง และกระบวนการในการสร้างการยอมรับ การใช้ หรือการบังคับใช้ หรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และสถาบันสาธารณะ ต่าง ๆ และเป็นวิธีการหรือลักษณะของการใช้อำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรเศรษฐกิจและ สังคมเพื่อการพัฒนาประเทศ

นอกจากนี้ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553 : 82) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักธรรมาภิบาลหมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองคลองธรรม

นิยม รัฐอมฤต (2553 : 17) ให้ความหมายธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารจัดการที่ดี อันเกี่ยวข้องกับนโยบายของส่วนราชการและพฤติกรรมของบุคลากรในองค์การ สำหรับหน่วยงานภาครัฐของไทยได้วางหลักของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ไว้ว่า ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า

ศัลปพร ศรีจันเพชร (2553 : 1) ได้ให้ความหมายของบรรษัทภิบาลซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับ ธรรมาภิบาลไว้ว่าเป็นการใช้ธรรมาภิบาลในระดับกิจการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแปล ธรรมาภิบาลอย่างเป็นทางการว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีระดับภาครัฐ อาจใช้คำว่า ธรรมรัฐหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ไม่ว่าจะนำธรรมาภิบาลไปใช้ตรงไหน หรือในระดับใด แนวทางและหลักการพื้นฐานของธรรมาภิบาลดูเหมือนจะคล้ายคลึงกัน คือ การตั้งอยู่ในความถูกต้องและเป็นธรรมสังคมชุมชนก็จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

กรมทรัพย์สินทางทะเลและชายฝั่ง (2553 : 20 - 21) ให้ความหมายหลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการปกครอง บริหารงาน การจัดการและการควบคุมดูแลทั้งภาครัฐและเอกชนให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เพื่อให้องค์กรเจริญก้าวหน้า เป็นที่ยอมรับ เชื่อมั่น และศรัทธาจากทั้งภายในและภายนอกองค์กร

ณรัชชอร์ (ณัฐนรี) ศรีทอง (2554 : 10 - 110) ให้ความหมายธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครองที่ดี ซึ่งเป็นการปกครองที่มีการใช้อำนาจจากล่างขึ้นบน และเป็นลักษณะการช่วยเหลือเกื้อกูลกันซึ่งมีทั้งปกและครอง ซึ่งปกหมายถึงปกป้อง หรือดูแลไม่เกิดอันตราย ส่วนคำว่า ครอง หมายถึง ครองใจ ซึ่งเป็นการยอมรับของบุคคล เมื่อบุคคลมาอยู่ร่วมกันย่อม ต้องมีระบบ หรือวิธีการ เพื่อให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและความเจริญก้าวหน้า การปกครองระบอบประชาธิปไตย มีการแบ่งอำนาจเป็น 3 ส่วน คือ นิติบัญญัติโดยรัฐสภา บริหาร โดยรัฐบาลและตุลาการ โดยศาล ซึ่งหากอำนาจทั้ง 3 ประการดังกล่าว เป็นไปด้วยดี และผลประโยชน์ตกแก่ประชาชนส่วนใหญ่ ถือได้ว่าเป็นการปกครองที่ดี คุณลักษณะของการบริหารจัดการที่ดี ได้แก่

1. มีหลักการ มีความรับผิดชอบ สามารถอธิบายเหตุและผลต่อสาธารณะได้
2. มีความโปร่งใส เปิดเผย ตรวจสอบได้ รับรู้ในกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ
3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ร่วมตรวจสอบฝ่ายบริหาร ร่วมจัดการสังคมในลักษณะประชาสังคม

4. สมาชิกในสังคมเคารพสิทธิ เสรีภาพซึ่งกันและกัน รู้หน้าที่ของตนเอง เคารพกฎระเบียบของสังคม

เฉลิมพงษ์ มีสมนัย (2554 : 4 - 8) ให้ความหมายของธรรมาภิบาล หมายถึง การใช้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการในการดำเนินภารกิจพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในทุกระดับ โดยมีกลไก กระบวนการ และสถาบันทางสังคมที่ประชาชน และกลุ่มต่าง ๆ สามารถแสดงออกถึงความต้องการผลประโยชน์ การใช้สิทธิหน้าที่ ตามกฎหมายการประสาน การประนีประนอม ความแตกต่างโดยผ่านกลไก กระบวนการ และสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวจะต้องยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555 : 15) ได้อธิบายความหมายของธรรมาภิบาลว่ามาจากคำว่าธรรมบวกกับอภิบาล (การรักษาซึ่งธรรม) มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Good Governance โดยคำว่า Governance (การอภิบาล) คือ วิธีการใช้อำนาจเพื่อบริหารทรัพยากรขององค์กร Good Governance (ธรรม บวกกับ อภิบาล เท่ากับ ธรรมาภิบาล) เป็นวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้จะเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต เพราะสังคมจะรับรู้ได้ถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นรัฐธรรมนูญไทย และกระแสโลกยุคปัจจุบัน โดยประกอบด้วย 10 หลักการ ดังนี้ 1) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) 2) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) 3) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) 4) หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) 5) หลักความเปิดเผยโปร่งใส (Transparency) 6) หลักนิติธรรม (Rule of law) 7) หลักความเสมอภาค (Equity) 8) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 9) หลักการมีส่วนร่วมการมุ่งเน้นฉันทามติ (Participation/Consensus oriented) 10) หลักคุณธรรมจริยธรรม (Morality/Ethics)

รัชชา ภักดีจิตต์ (2555 : 9) ได้กล่าวถึงธรรมาภิบาลตามความหมายของธนาคารโลก (World Bank) ไว้ว่า ธรรมาภิบาล เป็นลักษณะและวิถีทางของการที่มีการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา นอกจากนี้ รัชชา ภักดีจิตต์ (2555 : 10) ยังได้กล่าวถึงความหมายของธรรมาภิบาลตามความหมายของ องค์กรสหประชาชาติ (United Nations) ที่ได้ให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาลว่าเป็น

การบริหารจัดการที่ดี เพราะเป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคม ให้มีการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นการดำเนินการนี้ต้องการจากความร่วมมือระหว่างรัฐและภาคเอกชน เพื่อกระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส นอกจากนี้ รัชยา ภักดีจิตต์ (2555 : 14) ยังได้กล่าวถึงความหมายของธรรมาภิบาลตามความหมายของธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (The Asian Development Bank) ที่กล่าวไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การมีบรรทัดฐานเพื่อให้มีความแน่ใจว่ารัฐบาลสามารถสร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชนได้ รวมถึงบทบาทที่ถูกต้องของรัฐบาลในการจัดการทางเศรษฐกิจ แม้ในระบบเศรษฐกิจการตลาด คือ การทำหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 3) จัดให้บริการและสินค้าสาธารณะ 4) ป้องกันความล้มเหลวของตลาด 5) ส่งเสริมความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

และนอกจากนี้ รัชยา ภักดีจิตต์ (2555 : 5 - 7) ยังได้กล่าวถึงความหมายของธรรมาภิบาลตามความหมายของโรดส์ (Rhodes) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครองหรือการอภิบาลมีความหมายครอบคลุมอย่างน้อย 6 ลักษณะ โดยสรุปได้ดังนี้

1. การลดบทบาทของรัฐลงโดยการใช้กลไกด้านการตลาดและกึ่งตลาด เพื่อทำหน้าที่ในการส่งมอบบริการสาธารณะ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทให้บริการสาธารณะแทนหน่วยงานของภาครัฐ เนื่องจากหน่วยงานของภาครัฐมีขนาดเล็กลงเพราะถูกแปรรูปให้เอกชนและถูกตัดงบประมาณไป

2. ระบบกำกับและควบคุมองค์การ บทบาทของ governance ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเฉพาะการดำเนินธุรกิจของบริษัทโดยตรงเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการกำหนดทิศทางให้กับองค์การและดูแลควบคุมการจัดการของฝ่ายบริหารให้ถูกต้องเรียบร้อยตามหลักเกณฑ์ที่ได้วางไว้ บริษัททุกแห่งจำเป็นต้องมีการบริหารไปพร้อม ๆ กันในหลักการ 3 ประการ คือ 1) การเปิดเผยข้อมูล 2) มีความซื่อสัตย์ และ 3) มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองโดยสามารถอธิบายได้อย่างมีเหตุมีผล

3. การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (new public management) โดยมีความหมาย 2 ประการ ดังนี้

- 3.1 การนำเอาแนวคิดและวิธีการบริหารงานเอกชนมาใช้กับหน่วยงาน โดยเน้นการเป็นนักบริหารมืออาชีพ มีการตั้งมาตรฐานและการวัดผลการปฏิบัติงาน การบริหารงานโดยมุ่งที่ผลสำเร็จของงานที่มีความคุ้มค่าเงินและให้ความสำคัญแก่ผู้รับบริการมีทางเลือกมากขึ้น

- 3.2 การนำระบบการจูงใจ (incentive) หรือการส่งเสริมการทำงานอย่างเอกชนมาใช้ในหน่วยงานภาครัฐ เช่น การแข่งขันตามกลไกการตลาด การกระจายงานให้เอกชนรับช่วงไปดำเนินการและค่อย ๆ เปิดเสรีตามกลไกตลาดโดยเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีทางเลือกมากขึ้น

4. การจัดการที่ดี การปกครองที่ดี (governance as good governance) โดยเป็นความหมายที่กำหนดโดยธนาคารโลก (World Bank) ซึ่งหมายถึงการใช้อำนาจทางการเมืองในการบริหารประเทศ

โดยเป็นธรรมชาติที่เกี่ยวกับบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพมีกระบวนการยุติธรรมที่เป็นอิสระ มีกรอบของกฎหมายที่สามารถบังคับใช้กับสัญญาต่าง ๆ ได้ บริหารงานด้วยความรับผิดชอบ มีการตรวจสอบจากสาธารณะ มีผู้ทำหน้าที่บัญญัติกฎหมายที่มีความรับผิดชอบ รัฐบาลทุกระดับ เคารพกฎหมายและสิทธิมนุษยชน มีโครงสร้างที่ประกอบด้วยสถาบันหลากหลายและมีสื่อมวลชนที่เป็นอิสระ

5. ระบบการบริหารที่เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ของสังคมและการเมืองในการปกครอง การเชื่อมโยงทางสังคม (socio – cybernetic system) เป็นการชี้ให้เห็นข้อจำกัดในการปกครอง โดยรัฐบาลกลางถ้าเป็นผู้มีอำนาจแต่เพียงผู้เดียว เนื่องจากในแต่ละนโยบายประกอบด้วย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมากมาย หน้าที่รัฐต้องกระตุ้นให้เกิดการรวมพลังของภาคส่วนต่าง ๆ มาช่วย แก้ไขหาร่วมกัน รูปแบบของความร่วมมืออาจเป็นไปได้ทั้งความร่วมมือกันกำหนดกติกา ความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนดังนั้นการปกครองที่ดีจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสังคม การเมืองและการบริหาร รวมทั้งการสร้างภาคีหรือเจรจาตกลงร่วมกันให้เกิดผลดี

6. การจัดการภายในระบบภายในองค์กรที่มีการใช้เครือข่ายในการบริหารตนเอง กล่าวคือ องค์กรต้องแลกเปลี่ยนทรัพยากร เช่น เงิน ข้อมูล ความชำนาญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ สามารถควบคุมผลลัพธ์ได้อย่างเต็มที่ โดยการจัดตั้งองค์กร เครือข่ายทั้งหลายฝ่ายทั้งรัฐเอกชนและ องค์กรอาสาสมัครเข้ามาพึ่งพากัน ในการเพื่อสนับสนุนในการส่งมอบบริการสาธารณะของรัฐ ให้กับประชาชน

Good governance ใน “Participatory development and good governance report of the aid study committee” สรุปว่า รัฐมีหลักการในการทำหน้าที่ย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล Good governance เป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม โดยกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสร้างบรรยากาศให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน พึ่งตนเองได้ และมีความยุติธรรมทางสังคม รัฐมีความชอบธรรมตอบสนองความต้องการของประชาชน (Accountability to the people) มีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การพัฒนาแบบต่าง ๆ เช่น กลยุทธ์ การพัฒนาตามแนวคิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กลยุทธ์ตามแนวคิดความเจริญเติบโต การกระจายรายได้ และแนวตอบสนองความต้องการจำเป็นพื้นฐาน โดยกลยุทธ์การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และกลยุทธ์การพัฒนาแบบยั่งยืน การพัฒนาประเทศด้วยสำนึกของความรับผิดชอบต่อ ความสำคัญกับการประสานกลมกลืน (Harmony) ระหว่างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและ ความยุติธรรมทางสังคมและการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจะนำไปสู่กลยุทธ์การพัฒนาการพัฒนามี องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม (รัชชา ภักดีจิตต์. 2557 : 11)

ประธาน สุวรรณมงคล (2554 : 4) ได้ให้ความหมายธรรมาภิบาล หมายถึง เป็นหลักการ บริหารการปกครองที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชน และประเทศชาติโดยยึดหลักเหตุผล และ ความเป็นธรรม หรืออีกมุมหนึ่งเป็นหลักการ (Principles) และแนวทาง (Guidelines) สำหรับการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนด

นอกจากนี้ โคฟี อานัน (Kofi Annan, 2000 : 48) อดีตเลขาธิการองค์การสหประชาชาติได้ ให้ความหมาย ธรรมาภิบาล หมายถึง แนวทางการบริหารงานของรัฐที่เป็นการก่อให้เกิดการเคารพ สิทธิมนุษยชน หลักนิติธรรมสร้างเสริมประชาธิปไตย มีความ โปร่งใส และเพิ่มประสิทธิภาพ

สำนักงาน โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations and Development Program, 2004 : n.d.) ให้ความหมาย “ธรรมาภิบาล” หรือ “การบริหารจัดการที่ดี” หมายถึง การมุ่ง ความสนใจไปที่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบาย ที่กำหนดไว้ได้ผล หมายถึงการมีบรรทัดฐานเพื่อให้มีความแน่ใจว่า รัฐบาลสามารถสร้างผลงาน ตามที่สัญญาไว้กับประชาชน ได้

เกตเติล (Kettle, 2004 : 90) ให้ความหมายธรรมาภิบาล หมายถึง การที่รัฐบาลมีความสัมพันธ์ กับประชาสังคมและสถาบันอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น และร่วมมือกันผลักดันชีวิต สังคมที่ดี

แอนเดรีย และ โซเรน (Andrea and Soren, 2007 : 111) ได้ให้ความหมายของคำว่า การดูแลกำกับที่ดี (Good Governance) หมายถึง ความสัมพันธ์ทางอำนาจและการใช้อำนาจหน้าที่ ในการดำเนินงานต่าง ๆ และการกำกับดูแลที่ดีอาจจะดำเนินการได้ในหลากหลายวิธีและมีแนวคิด ที่นำไปสู่การกำหนดความสัมพันธ์ทางภาครัฐ ในด้านกระบวนการการดำเนินการ มีการประเมินผล ของการกำกับดูแล

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปความหมายของธรรมาภิบาล ได้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการปกครอง การบริหาร และการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ของผู้บริหาร ให้เป็นไป ในครรลองคลองธรรม มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชนเป็นหลัก ทำให้คนในองค์กรและ ประเทศชาติสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ความสำคัญของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารที่มีความเหมาะสมในยุคปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้สังคม มีความเข้มแข็ง สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มีองค์กรและ นักวิชาการหลายท่านแสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของธรรมาภิบาล ดังนี้

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542 : 30) ได้กล่าวถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลว่า ธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีคนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง ทำให้สังคมไทยเป็นสังคม เสถียรภาพพัฒนาอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และสร้างความเข้มแข็งให้ประชาคมเพิ่มการมีส่วนร่วม

สถาบันวิสุทธิธรรม (2543 : 63) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่สำคัญของทุกองค์กร ไม่ว่าจะภาครัฐ ภาคเอกชนหรือภาคประชาชน เนื่องจากธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อกันและเป็นแนวทางในการจัดระเบียบเพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถอยู่รวมกันได้อย่างมีความสุข ตั้งอยู่ในความถูกต้อง เป็นธรรมดังนั้นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการจึงมีประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

นอกจากนี้ ประพัฒน์ โพธิ์วรคุณ (2554 : 1 - 15) ได้กล่าวถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ว่าปัจจุบันแนวคิดธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับและแพร่หลายมากขึ้น ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาหรือแม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วก็ตาม ต่างมีความต้องการธรรมาภิบาลเพิ่มมากขึ้น ธรรมาภิบาลกลายเป็นมาตรฐานสากลที่บ่งชี้ถึงระดับการพัฒนาของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555 : 25 - 26) ได้กล่าวถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ดังนี้

1. ธรรมาภิบาลจะช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็งในทุกด้าน ทั้งทางคุณค่าและจิตสำนึกทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม จริยธรรมและทางเศรษฐกิจ มีความโปร่งใส สามารถอยู่รวมกันได้อย่างมีความสุขและมีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปด้วยฐานอันมั่นคง
2. ทำให้สามารถลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ส่งผลทำให้ช่วยลดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศ
3. ทำให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนสามารถอยู่รวมกันได้อย่างสงบสุขภายใต้ความร่วมมือกัน อันก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ
4. ทำให้ภาพลักษณ์ของหน่วยงานของประเทศเป็นที่ศรัทธา เชื่อมั่นและได้รับความไว้วางใจจากประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล อันส่งผลทำให้การพัฒนาของประเทศเป็นไปอย่างยั่งยืน เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า
5. ทำให้ประชาชน หรือผู้รับบริการได้รับการอำนวยความสะดวก รวดเร็ว ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น สามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชนหรือผู้รับบริการได้มากขึ้น
6. ทำให้เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน เพิ่มโอกาสในการระดมทุน/การเข้าสู่ตลาดทุนในระดับสากล เพิ่มโอกาสในการแสวงหาพันธมิตรทางธุรกิจ เพิ่มคุณค่าให้แก่องค์กรในระยะยาว

7. ทำให้การบริหารจัดการขององค์กรมีกลไกและกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการที่ดี มีระบบ มีความโปร่งใส มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน อันนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือและศรัทธาต่อองค์กรนั้น ๆ

รัชยา ภักดีจิตต์ (2557 : 10) ให้ความสำคัญกับ “ธรรมาภิบาล” หรือ “การบริหารจัดการที่ดี” เพราะเป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคน ในสังคมทุกประเทศ ให้มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การดำเนินการนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างรัฐและภาคเอกชนเพื่อกระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส “ธรรมรัฐ” หรือ “การบริหารจัดการที่ดี” หรือ “ธรรมาภิบาล” คือการมีส่วนร่วมของประชาชน และสังคมอย่างเท่าเทียมกัน และมีคำตอบพร้อมเหตุผลที่สามารถชี้แจงกันได้

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปความสำคัญของธรรมาภิบาล ได้ว่า ธรรมาภิบาล ทำให้การบริหารจัดการขององค์กรมีกลไกและกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการที่ดีมีระบบ ระเบียบ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนหรือทุกภาคส่วนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ตั้งอยู่ในครรลองคลองธรรม ดังนั้นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการจึงมีประโยชน์ ต่อสังคม ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ลักษณะของธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่เป็นธรรม และทำให้เกิดความยั่งยืนในสังคม มีนักวิชาการหลายท่านแสดงทัศนะเกี่ยวกับลักษณะของธรรมาภิบาล ดังนี้

อานันท์ ปันยารชุน (2542 : 14) กล่าวว่า ลักษณะของธรรมาภิบาล คือผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรม ซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำการไปหลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกัน

ธรรมาภิบาลมีลักษณะเป็นแนวคิดที่ใช้ในสาขาสังคมศาสตร์และรัฐศาสตร์โดยใช้เป็นคำที่ใช้อยู่ร่วมกับกลุ่มคำประชาธิปไตย ประชาสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชนสิทธิมนุษยชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน คำดังกล่าวที่กล่าวมาข้างต้นนี้มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปองค์กรของภาครัฐ นักรัฐประศาสนศาสตร์เห็นว่า ธรรมาภิบาลเป็นมิติใหม่ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพตรวจสอบได้ ประเมินผลงานได้ชัดเจน และมีการแข่งขันเพื่อบริการที่ดีขึ้น ทั้งนี้ก็มีข้อสังเกตที่น่าสนใจประการหนึ่ง เกี่ยวกับการมีธรรมาภิบาล คือการมีประชาธิปไตยมิได้หมายความว่านำไปสู่การมีธรรมาภิบาลเสมอไป แต่ประชาธิปไตยนั้นเป็นพื้นฐานที่ดีที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดธรรมาภิบาลได้ง่ายขึ้น (บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. 2544 : 6)

นอกจากนี้ ถวิลวดี บุรีกุล (2552 : 21) กล่าวถึง ลักษณะของธรรมาภิบาลว่า มีลักษณะเป็นแนวความคิดที่ลดอำนาจรัฐลงเรื่อย ๆ เป็นการเพิ่มบทบาท และกลไกในการบริหารจัดการบ้านเมืองมากขึ้นของสังคม และกลไกการปกครองเป็นการเน้นความสัมพันธภาพในประเทศทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและสังคม โดยรวมว่าต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ

โดยสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (ออนไลน์. 2556) ได้กล่าวถึงลักษณะของธรรมาภิบาล ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ การตรวจสอบได้ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีกรอบกฎหมายสำหรับการพัฒนา ซึ่งธนาคารโลกได้แยกหลักธรรมาภิบาลออกจากแนวคิดประชาธิปไตย โดยเน้นในเรื่องประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย แต่ถือว่าหลักธรรมาภิบาลกับหลักประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่ไปด้วยกันเนื่องจากลักษณะหลายอย่างของธรรมาภิบาล เช่น ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส ซึ่งรวมถึงการเปิดเผยข้อมูลแก่สาธารณะ และการถูกตรวจสอบโดยสาธารณะ เป็นเงื่อนไขสำคัญของประชาธิปไตยอันนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือและศรัทธาต่อองค์กรนั้น ๆ

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปลักษณะของธรรมาภิบาล ได้ว่าเป็นการบริหารจัดการที่เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มบทบาท และกลไกการบริหารจัดการบ้านเมืองของประชาชนในสังคม ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยจะช่วยสนับสนุนให้เกิดธรรมาภิบาลในองค์กรได้ง่ายขึ้น

องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

จากการศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล พบว่าได้มีองค์การและนักวิชาการได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

หลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเป็นผลจากการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 ซึ่งประกอบด้วยหลักการทั้งหมดที่สำคัญ 6 ประการด้วยกัน ประกอบด้วย หลักนิติธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่า การมีส่วนร่วมและหลักคุณธรรม จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของสำนักงาน ก.พ. เน้นเกี่ยวกับเรื่องการบริหารงานบุคคล และการให้บริการของรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือ ก.พ. ออนไลน์. 2543) ซึ่งสรุปได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 องค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เสนอ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

ธรรมาภิบาล	รายละเอียด
หลักนิติธรรม	กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดีและลงโทษผู้กระทำความผิดได้
	มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป
	กระบวนการยุติธรรมดำเนินการอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน
	ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตน เข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่าง ๆ
หลักความโปร่งใส	การสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ
	จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ
	เกณฑ์ในการใช้ดุลยพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ
	ส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ
หลักความรับผิดชอบต่อสังคม	การได้รับการยอมรับและความพอใจจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง
	การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ
	คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วนรวมทั้งจำแนกความผิดพลาด
	ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และจำนวนการร้องเรียน หรือการกล่าวหาที่ได้รับ
หลักความคุ้มค่า	ความพึงพอใจของผู้รับบริการ
	ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
หลักความมีส่วนร่วม	ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ
	ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้ได้รับผลกระทบ
	จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม
หลักคุณธรรม	การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง
	คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด
	สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 (2542 : 24 - 25) กล่าวถึงการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยต่อสถานการณ์ปัจจุบันและเป็นธรรม กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายไม่ใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ทั้งนี้จะต้องเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย

2. หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักการนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ มีการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยมีการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรภาคส่วนให้มีความโปร่งใส

4. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของภาครัฐ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การได้ส่วนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

5. หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลลัพธ์ จากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยรู้จักการประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก ตลอดจนรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (2546 : 2) มาตรา 6 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น

5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

สถาบันพระปกเกล้า (2550 : 17 - 153) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล หรือการบริหารจัดการที่ดีไว้ 6 หลักการประกอบด้วย

1. หลักนิติธรรม หมายถึง หน่วยงานมีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจอย่างชัดเจน มีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคลากรและประชาชน มีความผูกพันต่อกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ เช่น การออกคำสั่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน มีความถูกต้องตามกฎหมาย ผู้มีอำนาจในการวินิจฉัย ภายในฝ่ายปกครองมีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ กฎหมายที่กำหนดโทษของหน่วยงาน เป็นไปตามหลักกฎหมาย และกฎ ระเบียบของหน่วยงานไม่ขัดแย้งกับกฎหมายที่มีฐานะสูงกว่า

2. หลักคุณธรรม หมายถึง หน่วยงานปลอดการกระทำผิดกฎหมาย มีการดำเนินงาน เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ปลอดจากการกระทำผิดวินัย บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบวินัย ราชการ ปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ บุคลากรดำเนินตนตามมาตรฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านโครงสร้าง เช่น มีการตรวจสอบภายในหน่วยงาน มีความโปร่งใสด้านการให้ทุน เช่น มีค่าตอบแทนให้แก่บุคลากรที่ ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสด้านการให้โทษ เช่น การพิจารณาโทษด้วยความยุติธรรม มีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูลบุคลากรประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง หน่วยงานมีการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน มีการรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชน มีการเปิดโอกาสให้ประชาชน เช่น หน่วยงานให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการวางแผนและการตัดสินใจ มีการพัฒนาความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชน

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง หน่วยงานมีการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน เช่น หน่วยงานร่วมกันกำหนดทิศทางขององค์การ มีเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น การสื่อสารและทำความเข้าใจ เรื่องเป้าหมายของหน่วยงาน มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มีการกำหนดวิธีการและ ขั้นตอนในการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรอย่างชัดเจน มีระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงาน มีแผนสำรอง เช่น เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหน่วยงานมีการวางแผนสำรองไว้เสมอ

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง หน่วยงานมีการประหยัดเช่น มีระบบการบริหาร การเงินที่รัดกุม มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีศักยภาพในการแข่งขันโดยการกำหนด มาตรฐานการทำงานและประเมินผลการปฏิบัติงาน

สุเมธ แสงนันท (2552 : 30 - 31) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลตาม คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (United Nation Economic and social Commission for Asia and the Pacific : UNESCAP) โดยธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบที่สำคัญ 8 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วม (Participation) ธรรมาภิบาลต้องการการมีส่วนร่วมของทั้งผู้ชายและผู้หญิง เป็นหลักสำคัญของธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมกระทำได้โดยตรง หรือผ่านองค์กร หรือผ่านตัวแทน
2. การปฏิบัติตามกฎหมาย (Rule of Law) ธรรมาภิบาลต้องการกฎระเบียบที่ยุติธรรม และต้องการปกป้องสิทธิมนุษยชน
3. ความโปร่งใส (Transparency) ธรรมาภิบาลต้องการการตัดสินใจตามกฎระเบียบ รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างเสรีและเพียงพอ
4. ความรับผิดชอบ (Responsiveness) ธรรมาภิบาลต้องการให้องค์กรและกระบวนการทำงานตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนภายใต้กรอบเวลาที่สมเหตุสมผล
5. ความสอดคล้อง (Consensus Oriented) ธรรมาภิบาลต้องการสื่อกลางประสานความเห็นประโยชน์ที่แตกต่างกันให้ถึงความสอดคล้องของสังคม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน อันเป็นผลจากความเข้าใจบริบทประวัติศาสตร์ของวัฒนธรรม และสังคมในชุมชน
6. ความเสมอภาค (Equity and inclusiveness) ธรรมาภิบาลต้องการความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมขึ้นกับการทำให้มั่นใจว่าทุกคนมีผลประโยชน์และไม่รู้สึกเป็นคนแปลกแยกในสังคม มีโอกาสที่ปรับปรุงหรือรักษาการเป็นอยู่ที่ดีของตนเอง
7. ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) ธรรมาภิบาลต้องการกระบวนการและองค์การผลิตสิ่งต่าง ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของสังคมด้วยการทำให้ทรัพยากรมีประโยชน์คุ้มค่าที่สุด รวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และปกป้องสิ่งแวดล้อม
8. ความมีการตรวจสอบได้ (Accountable) การตรวจสอบได้เป็นหลักฐานที่สำคัญของธรรมาภิบาล นั่นคือสาธารณะหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถตรวจสอบว่าโปร่งใสหรือปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือไม่

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

นอกจากนี้ สุมเช แสงนิมมวล (2552 : 27-28) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลตามโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Development Programmed : UNDP) โดยธรรมาภิบาลสากล ประกอบด้วยหลัก 9 ประการ คือ

1. ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) คือ ทุกคนควรมีสิทธิ์ในการตัดสินใจทั้งทางตรงและทางอ้อมในการมีส่วนร่วม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็น รวมถึงการสามารถมีส่วนร่วมอย่างมีเหตุผลในเชิงสร้างสรรค์
2. ด้านนิติธรรม (Rule of Law) คือ กรอบตัวบทกฎหมายต้องมีความเป็นธรรมและต้องไม่เลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของสิทธิมนุษยชน
3. ด้านความโปร่งใส (Transparency) คือ การบริหารและดำเนินงานต้องอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพด้านข้อมูลข่าวสารบุคคลที่มีความสนใจหรือมีความเกี่ยวข้อง จะต้องสามารถเข้าถึงสถาบันกระบวนการและข้อมูลข่าวสารได้โดยตรง ดังนั้นการได้รับข้อมูลข่าวสารต้องเพียงพอต่อการทำความเข้าใจและการติดตามประเมินสถานการณ์
4. ด้านการตอบสนอง (Responsiveness) คือ องค์กรและกระบวนการดำเนินงานต้องพยายามดูแลเอาใจใส่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย
5. ด้านการมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus-Oriented) คือ มีการประสานความแตกต่างในผลประโยชน์ของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อหาข้อยุติร่วมกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นโยบายและกระบวนการขั้นตอนใด ๆ ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
6. ด้านความเสมอภาคหรือความเที่ยงธรรม (Equity) คือ ทุกคนมีโอกาสในการปรับปรุงสถานะหรือรักษาระดับชีวิตความเป็นอยู่ของตน
7. ด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (Effectiveness and Efficiency) คือ องค์กรและกระบวนการต้องสร้างผลสัมฤทธิ์ที่ตรงต่อความต้องการ และขณะเดียวกันก็ต้องใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
8. ด้านการรับผิดชอบ (Accountability) คือ ผู้มีอำนาจตัดสินใจต้องมีภาระรับผิดชอบต่อสาธารณชนทั่วไป และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถาบันของตน
9. ด้านวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Vision) คือ ผู้นำและสาธารณชนต้องมีมุมมองที่เปิดกว้างและเล็งการณ์ไกลเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองและการพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์รวมถึงมีจิตสำนึกว่าอะไรคือความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนา

หลักธรรมาภิบาล ทั้ง 9 ประการนี้ ผู้นำต้องพยายามดำเนินกิจการหรือบริหารจัดการ ให้เข้ากับหลักใดหลักหนึ่ง หรือหลาย ๆ หลักรวมกัน แต่หลักที่ขาดไม่ได้เลย คือ การใช้หลัก คุณธรรม ซึ่งเป็นหลักที่ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของหลักธรรมาภิบาลทั้ง 9 ประการ

สุทธิชัย ปัญญาโรจน์ (2553 : 15) ได้กล่าวถึงประกอบของธรรมาภิบาลไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความคุ้มค่า

การุณินท์ รัตนแสนวงษ์ (2553 : 12) กล่าวถึงองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ 8 ข้อ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม คือการตัดสินใจที่สำคัญในสังคมและสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับประชาชน การมีส่วนร่วมสามารถทำได้โดยอิสระไม่มีการบังคับ สมาชิกเต็มใจให้ความร่วมมือด้วยตนเอง หรือมีส่วนร่วมผ่านหน่วยงาน สถาบันหรือผู้แทนตามระบอบประชาธิปไตย
2. การปฏิบัติตามกฎธรรมาภิบาล ด้วยความถูกต้อง ตามกรอบของกฎหมายไม่เลือกไม่ปฏิบัติ ไม่ลำเอียง มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมกับประชาชนโดยเท่าเทียมกันทุกคนในสังคมและอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน
3. ความโปร่งใส เป็นการตรวจสอบความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา หลักการนี้จะช่วยแก้ปัญหาคาการทุจริตและคอร์รัปชันได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน สื่อสังคมจะเข้ามามีบทบาทอย่างมาก การตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงาน โดยการนำเสนอข่าวสารให้แก่สังคม ได้รับทราบ
4. ความรับผิดชอบ เป็นการพยายามให้คนทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการทำงาน กล่าวที่จะตัดสินใจและรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจนั้น ๆ
5. ความสอดคล้อง เป็นการกำหนดและสรุปความต้องการของคนในสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมาก โดยพยายามหาจุดสนใจร่วมกันและความต้องการที่สอดคล้องกันของสังคมมาเป็นข้อปฏิบัติ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในสังคม การพัฒนาสังคมได้ต้องทราบความต้องการที่สอดคล้องกันของสังคมนั้น ๆ ด้วยวิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ก่อน
6. ความเสมอภาค เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนพึงได้รับจากรัฐบาล ทั้งการบริการด้านสวัสดิการ ตลอดจนสาธารณูปโภคด้านอื่น ๆ

7. หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นวิธีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่โดยการผลิตและจำหน่ายเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับเงินที่ลงทุน หรือการใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุด ต่อมวลมนุษยชาติ โดยมีการพัฒนากระบวนการเพิ่มผลผลิตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

8. การมีเหตุผล เป็นความต้องการของคนในสังคม ที่ต้องตัดสินใจและรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองด้วยเหตุผลที่สมเหตุสมผล การมีเหตุผลไม่สามารถกระทำได้อำปราศจากการปฏิบัติ ตามกฎหมายและความโปร่งใส

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555 : 19) ได้วางองค์ประกอบของธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 4 หลักการใหญ่ และ 10 หลักการย่อย ดังนี้

1. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ประกอบด้วย

1.1 หลักประสิทธิภาพ

1.2 หลักประสิทธิผล

1.3 หลักการตอบสนอง

2. ค่านิยมประชาธิปไตย ประกอบด้วย

2.1 หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้

2.2 หลักความเปิดเผยโปร่งใส

2.3 หลักนิติธรรม

2.4 หลักความเสมอภาค

3. ประชาธิปไตย ประกอบด้วย

3.1 หลักการกระจายอำนาจ

3.2 หลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ

4. ความรับผิดชอบต่อการบริหาร ประกอบด้วย

4.1 หลักคุณธรรมจริยธรรม

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปองค์ประกอบของธรรมาภิบาล ได้ว่า ในการบริหารกิจการบ้านเมืองตามหลักธรรมาภิบาลนั้น ควรประกอบด้วยหลักการในการบริหารดังต่อไปนี้ 1) หลักความโปร่งใส 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักนิติธรรม 4) หลักความรับผิดชอบต่อ และ 5) หลักคุณธรรม และหลักการอื่น ๆ ซึ่งหลักการที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจะทำให้การบริหารจัดการขององค์กรมีกลไกและกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการที่ดี มีระบบ ระเบียบ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

จากทัศนะของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นตัวแปรการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 การวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจากทัศนคติวิชาการ

ธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	สรุป
1. หลักการมีส่วนร่วม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		11
2. หลักนิติธรรม		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	9
3. หลักความโปร่งใส	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12
4. หลักความรับผิดชอบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		10
5. หลักประสิทธิภาพ			✓		✓				✓	✓		✓	6
6. หลักคุณธรรม		✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓		8
7. หลักจริยธรรม			✓										1
8. หลักความคุ้มค่า		✓		✓		✓	✓	✓			✓		6
9. หลักประสิทธิผล			✓		✓				✓	✓			4
10. หลักการตอบสนองตรง ความต้องการของสังคม			✓		✓				✓	✓			4
11. หลักเสมอภาค			✓		✓				✓	✓			4
12. หลักกระจายอำนาจ			✓										1
13. หลักการมีเหตุผล					✓								1
14. หลักฉันทามติ			✓							✓			2
15. หลักวิสัยทัศน์เชิง ยุทธศาสตร์										✓			1

หมายเหตุ : [1=ณรัชชอร์ (ณัฐนรี) ศรีทอง (2554 : 10 - 110), 2=เฉลิมพงศ์ มีสมนัย (2554 : 4 - 8), 3=สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555 : 19), 4=สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ออนไลน์. 2543), 5=การุณันท์ รัตนแสนวงษ์ (2555 : 12), 6=ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 (2542 : 24 - 25), 7=สุทธิชัย ปัญญาโรจน์ (2553 : 15), 8=สถาบันพระปกเกล้า (2550 : 17 - 153), 9=คณะกรรมการการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (สุเมธ แสงนันทนวล. 2552 : 30 - 31), 10=โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (สุเมธ แสงนันทนวล. 2552 : 27 - 28), 11=นิคม รัฐอมฤต (2553 : 17), 12=โคฟี อานัน (Kofi Annan. 2000 : 48)]

จากตาราง 2 แสดงว่าผลการวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจากทัศนคติของนักวิชาการ พบว่า ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามี 15 ตัวแปร เมื่อพิจารณาความถี่ของตัวแปรสรุปได้ว่า มีตัวแปร 5 ด้านที่มีความถี่สูงจำนวน 8-12 ความถี่ คือ 1) หลักความโปร่งใส 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักความรับผิดชอบ 4) หลักนิติธรรม และ 5) หลักคุณธรรม ดังนั้นในการศึกษาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยจึงได้สรุปตัวแปรออกมาทั้ง 5 ด้าน คือ 1) หลักความโปร่งใส 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักนิติธรรม 4) หลักความรับผิดชอบ และ 5) หลักคุณธรรม มาเป็นแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักความโปร่งใส

หลักความโปร่งใสมีหน่วยงานและนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะไว้ดังต่อไปนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 (2542 : 24 - 25) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักความโปร่งใสไว้ว่า เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ออนไลน์. 2543) ได้กล่าวถึงหลักความโปร่งใส โดยเน้นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและการให้บริการของรัฐ มีรายละเอียดดังนี้ การสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีในการใช้ดุลยพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ และส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ

สถาบันพระปกเกล้า (2550 : 153) ได้กล่าวถึงหลักความโปร่งใส หมายถึงหน่วยงานมีความโปร่งใสด้านโครงสร้าง เช่น มีการตรวจสอบภายในหน่วยงาน มีความโปร่งใสด้านการให้คุณ เช่น มีค่าตอบแทนให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสด้านการให้โทษ เช่น การพิจารณาโทษด้วยความยุติธรรม มีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูลบุคลากรประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้

สุเมธ แสงนิมนวล (2552 : 27 - 28) ได้กล่าวถึงหมายของหลักความโปร่งใสตามแนวคิดของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Development Programmed : UNDP) ไว้ว่า ความโปร่งใสเป็นการบริหารและดำเนินงานต้องอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพด้านข้อมูลข่าวสารบุคคลที่มีความสนใจหรือมีความเกี่ยวข้อง จะต้องสามารถเข้าถึงสถาบันกระบวนการและข้อมูลข่าวสารได้โดยตรง ทั้งนี้ การได้รับข้อมูลข่าวสารต้องเพียงพอต่อการทำความเข้าใจและการติดตามประเมินสถานการณ์

นอกจากนี้ สุขเมธ แสงนิ่มนวล (2552 : 27 - 28) ได้กล่าวถึงหมายของหลักความโปร่งใส ตามแนวคิดของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (United Nation Economic and social Commission for Asia and the Pacific : UNESCAP) ไว้ว่า หลักความโปร่งใส เป็นการตัดสินใจตามกฎระเบียบ รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างเสรีและเพียงพอ และการตรวจสอบได้เป็นหลักฐานที่สำคัญของธรรมาภิบาล นั่นคือสาธารณะหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถตรวจสอบว่าโปร่งใสหรือปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือไม่

การุณันท์ รัตนแสนวงษ์ (2553 : 12) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักความโปร่งใสไว้ว่า เป็นการตรวจสอบความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา สิ่งนี้ช่วยแก้ปัญหาการทุจริต และคอร์รัปชัน ได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะเข้ามามีบทบาทอย่างมาก การตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงาน โดยการนำเสนอข่าวสารให้แก่สังคมได้รับทราบ

ณรัชชอร์ (ณัฐนรี) ศรีทอง (2554 : 11) ได้กล่าวว่าหลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผย ตรวจสอบได้ รับรู้ในกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า หลักความโปร่งใสหมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีเรื่องที่ถูกกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการทุจริตในหน้าที่ สร้างความไว้วางใจในการบริหารงานกับครูในสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการตรวจสอบภายในสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ลงโทษผู้ที่กระทำความผิดอย่างเท่าเทียม ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศภายในสถานศึกษาได้สะดวก

2. หลักการมีส่วนร่วม

หลักการมีส่วนร่วมมีหน่วยงานและนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะไว้ ดังต่อไปนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542 : 24 - 25) ได้กล่าวถึงหลักการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (อนันต์. 2543) ได้กล่าวถึงหลักการมีส่วนร่วม โดยเน้นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและการให้บริการของรัฐ มีรายละเอียดดังนี้ ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้ได้รับผลกระทบ และจำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

สถาบันพระปกเกล้า (2550 : 17 - 153) ได้กล่าวถึงหลักการมีส่วนร่วมไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง หน่วยงานมีการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน มีการเปิดโอกาสให้ประชาชน เช่น หน่วยงานให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ มีการพัฒนาความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชน

สุเมธ แสงนันทนวล (2552 : 27 - 28) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Development Programmed : UNDP) ไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วม คือ ทุกคนควรมีสิทธิ์ในการตัดสินใจทั้งทางตรงและทางอ้อมในการมีส่วนร่วม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็น รวมถึงการสามารถมีส่วนร่วมอย่างมีเหตุผลในเชิงสร้างสรรค์

นอกจากนั้น สุเมธ แสงนันทนวล (2552 : 30 - 31) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักการมีส่วนร่วมตามแนวคิดคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (United Nation Economic and social Commission for Asia and the Pacific : UNESCAP) ไว้ว่า ธรรมชาติบดต้องการการมีส่วนร่วมของทั้งผู้ชายและผู้หญิงเป็นหลักสำคัญของธรรมชาติการมีส่วนร่วมกระทำได้โดยตรง หรือผ่านองค์กร หรือผ่านตัวแทน

การุณิชนันท์ รัตนแสนวงษ์ (2553 : 12) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การตัดสินใจที่สำคัญในสังคมและสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับประชาชน การมีส่วนร่วมสามารถทำได้โดยอิสระ ไม่มีการบังคับ สมาชิกเต็มใจให้ความร่วมมือด้วยตนเอง หรือมีส่วนร่วมผ่านหน่วยงาน สถาบันหรือผู้แทนตามระบอบประชาธิปไตย

ณรัชชอร์ (ณัฐนรี) ศรีทอง (2554 : 11) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ร่วมตรวจสอบฝ่ายบริหาร ร่วมจัดการสังคมในลักษณะประชาสังคม

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรับฟังความคิดเห็นของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับครู ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนงาน เปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่สำคัญ ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน สร้างแรงจูงใจให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเต็มใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ตลอดจนพัฒนาโครงสร้างและระบบของการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้มีความยั่งยืน

3. หลักความรับผิดชอบ

หลักความรับผิดชอบมีหน่วยงานและนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะไว้ ดังต่อไปนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542 : 24 - 25) ได้กล่าวถึงหลักความรับผิดชอบไว้ว่า เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้น ในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลลัพท์ จากการกระทำของตน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (อนไลน์. 2543) ได้กล่าวถึงหลักความรับผิดชอบ โดยเน้นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและการให้บริการของรัฐ มีรายละเอียดดังนี้ การได้รับการยอมรับและความพอใจจากผู้รับบริการ รวมไปถึงผู้เกี่ยวข้อง ความถูกต้อง ครบถ้วนรวมทั้งจำแนก ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และจำนวนการร้องเรียน หรือการกล่าวหาที่ได้รับ การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของงาน

สถาบันพระปกเกล้า (2550 : 17 - 153) ได้กล่าวถึงหลักความรับผิดชอบไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง หน่วยงานมีการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน เช่น หน่วยงานร่วมกันกำหนดทิศทางขององค์กร มีเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น การสื่อสารและทำความเข้าใจเรื่องเป้าหมายของหน่วยงาน มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มีการกำหนดวิธีการและขั้นตอนในการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรอย่างชัดเจน มีระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงาน มีแผนสำรอง เช่น เมื่อมีเหตุฉุกเฉิน หน่วยงานมีการวางแผนสำรองไว้เสมอ

สุเมธ แสงนันทนวล (2552 : 27 - 28) ได้กล่าวถึงหลักความรับผิดชอบตามแนวคิดของ คณะกรรมการสิทธิการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (United Nation Economic and social Commission for Asia and the Pacific : UNESCAP) ธรรมชาติบดต้องการให้องค์กรและกระบวนการทำงานตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนภายใต้กรอบเวลาที่สมเหตุสมผล

นอกจากนั้น สุเมธ แสงนันทนวล (2552 : 27 - 28) ได้กล่าวถึงหลักความรับผิดชอบตามแนวคิดของ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Development Programmed : UNDP) ไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ คือ ผู้มีอำนาจตัดสินใจต้องมีภาระรับผิดชอบต่อสาธารณชนทั่วไป และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถาบันของตน

การุณินันท์ รัตนแสนวงษ์ (2553 : 12) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักความรับผิดชอบไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ เป็นการพยายามให้คนทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการทำงาน กล้าที่จะตัดสินใจและรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจนั้น ๆ

ณรัชชอร์ (ณัฐนรี) ศรีทอง (2554 : 11) ได้กล่าวว่หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การที่สามารถอธิบายเหตุและผลต่อสาธารณะได้

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่าหลักความรับผิดชอบ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ เป้าหมายไว้อย่างชัดเจน บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตระหนักในสิทธิหน้าที่และความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา ใส่ใจปัญหาของสถานศึกษาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน สร้างความเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน สร้างการยอมรับและความพอใจจากครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พยายามให้คนทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงาน มีแผนสำรองในกรณีเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน

4. หลักนิติธรรม

หลักนิติธรรมมีหน่วยงานและนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะไว้ ดังต่อไปนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 (2542 : 24 - 25) ได้กล่าวถึงหลักนิติธรรมไว้ว่า เป็นการการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยต่อสถานการณ์ปัจจุบันและเป็นธรรม กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นโดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายไม่ใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ทั้งนี้ต้องเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ออนไลน์. 2543) ได้กล่าวถึงหลักนิติธรรม โดยเน้นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและการให้บริการของรัฐ มีรายละเอียดดังนี้ กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดีและลงโทษคนไม่ดีได้ มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน และประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตน เข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่าง ๆ

สถาบันพระปกเกล้า (2550 : 17 - 153) ได้กล่าวถึงหลักนิติธรรมไว้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึง หน่วยงานมีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจอย่างชัดเจน มีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคลากรและประชาชน มีความผูกพันต่อกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ เช่น การออกคำสั่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน มีความถูกต้องตามกฎหมาย ผู้มีอำนาจในการวินิจฉัยภายในฝ่ายปกครองมีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ กฎหมายที่กำหนดโทษของหน่วยงานเป็นไปตามหลักกฎหมาย และกฎระเบียบของหน่วยงานไม่ขัดแย้งกับกฎหมายที่มีฐานะสูงกว่า

สุเมธ แสงนันทน์ (2552 : 27 - 28) ได้กล่าวถึงหลักนิติธรรมตามแนวคิดของ คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (United Nation Economic and social Commission for Asia and the Pacific : UNESCAP) ไว้ว่า ธรรมนูญการปกครองควรระบุถึงสิทธิมนุษยชน และต้องการปกป้องสิทธิมนุษยชน

นอกจากนั้น สุเมธ แสงนันทน์ (2552 : 27 - 28) ได้กล่าวถึงหมายของหลักนิติธรรมตาม แนวคิดของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Development Programme : UNDP) ไว้ว่า หมายความว่า หลักนิติธรรม คือ กรอบตัวบทกฎหมายต้องมีความเป็นธรรมและไม่มี การเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของสิทธิ

การุณันท์ รัตนแสนวงษ์ (2553 : 12) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักนิติธรรมไว้ว่า เป็นการปฏิบัติตามกฎธรรมนูญการปกครองด้วยความถูกต้อง ตามกรอบของกฎหมายไม่เลือก ไม่ปฏิบัติ ไม่ลำเอียง มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมกับประชาชนโดยเท่าเทียมกัน ทุกคนในสังคม อยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึง ผู้บริหาร สถานศึกษาสามารถปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายและระเบียบราชการ ปฏิบัติอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และเป็นธรรมกับครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน มีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจอย่างชัดเจน สามารถคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาได้ กฎระเบียบ ข้อบังคับในสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนให้ทันยุคทันสมัย สร้างแรงจูงใจให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎและ ข้อบังคับอย่างเต็มใจ

5. หลักคุณธรรม

หลักคุณธรรมมีหน่วยงานได้แสดงทัศนะไว้ ดังต่อไปนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542 : 24 - 25) ได้กล่าวถึงหลักคุณธรรมไว้ว่า เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและ ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ออนไลน์. 2543) ได้กล่าวถึง หลักคุณธรรม โดยเน้นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและการให้บริการของรัฐมีรายละเอียดดังนี้ การร้องเรียนหรือ ร้องทุกข์ในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ร่วมกัน อย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย และคุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริหารจัดการและ ใช้ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

สถาบันพระปกเกล้า (2550 : 17 - 153) ได้กล่าวถึงหลักคุณธรรมไว้ว่า หลักคุณธรรม หมายถึง หน่วยงานปลอดการกระทำผิดกฎหมาย มีการดำเนินงานเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ปลอดจากการกระทำผิดวินัย บุคลากรปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยราชการ ปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ บุคลากรดำเนินตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่าหลักคุณธรรม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำพาสถานศึกษาปลอดการกระทำผิดกฎหมาย ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยราชการ ปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ เป็นแบบอย่างให้ครูปฏิบัติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ สร้างกฎระเบียบ ข้อบังคับในสถานศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาที่ทำให้สังคมในโรงเรียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย และใช้ทรัพยากรทางการศึกษาในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการบริหาร และการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองคลองธรรม มุ่งประโยชน์สูงสุดของสถานศึกษาเป็นหลัก ทำให้คนในสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย

1. หลักความโปร่งใส หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีเรื่องที่ถูกกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการทุจริตในหน้าที่ สร้างความไว้วางใจในการบริหารงานกับครูในสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการตรวจสอบภายในสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ลงโทษผู้ที่กระทำผิดอย่างเท่าเทียม ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศภายในสถานศึกษาได้สะดวก

2. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรับฟังความคิดเห็นของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สร้างความสามัคคีให้เกิดกับครู ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนงาน เปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่สำคัญ ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน สร้างแรงจูงใจให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเต็มใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ตลอดจนพัฒนาโครงสร้างและระบบของการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้มีความยั่งยืน

3. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์ เป้าหมายไว้อย่างชัดเจน บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตระหนักในสิทธิหน้าที่และความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา ใส่ใจปัญหาของสถานศึกษาและกระตือรือร้นในการ

แก้ปัญหา ปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน สร้างความเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน สร้างการยอมรับและความพอใจจากครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พยายามให้คนทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงาน มีแผนสำรองในกรณีเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน

4. หลักนิติธรรม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายและระเบียบราชการ ปฏิบัติอย่างเสมอภาค เท่าเทียมและเป็นธรรมกับครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน มีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจอย่างชัดเจน สามารถคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาได้ กฎระเบียบ ข้อบังคับในสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย สร้างแรงจูงใจให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอย่างเต็มใจ

5. หลักคุณธรรม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำพาสถานศึกษาปลอดการกระทำผิดกฎหมาย ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยราชการ ปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ เป็นแบบอย่างให้ครูปฏิบัติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ สร้างกฎระเบียบ ข้อบังคับในสถานศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาที่ทำให้สังคมในโรงเรียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย และใช้ทรัพยากรทางการศึกษาในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จรรยาบรรณวิชาชีพของครู

ความหมายของจรรยาบรรณ

จากการศึกษาแนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของจรรยาบรรณ และจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สภาวิจัยแห่งชาติ (ออนไลน์. 2541) ได้ให้ความหมายของคำว่า จรรยาบรรณ ไว้ว่า จรรยาบรรณเป็นหลักความประพฤติอันเหมาะสมแสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพที่กลุ่มบุคคลแต่ละสาขาวิชาชีพประมวลขึ้นไว้เป็นหลัก เพื่อให้สมาชิกในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ ยึดถือปฏิบัติเพื่อรักษาชื่อเสียงและส่งเสริมเกียรติคุณของสาขาวิชาชีพของตน

ราชบัณฑิตยสถาน (2556 : 289) ได้ให้ความหมายของจรรยาบรรณวิชาชีพว่า หมายถึงประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้นเพื่อรักษาส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้

ไพวัลย์ เหลียงสุคใจ (2555 : 15 - 16) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณตามความหมายของ ปทานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ไว้ดังนี้ “จรรยา” มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า จริยา ซึ่งหมายถึงกิริยาที่ควรประพฤติในหมู่คณะดังในบทไหว้ครูที่ว่า “ทั้งท่านผู้ประศาสน์วิชา อบรมจริยา แก่ข้าในกาลปัจจุบัน” ส่วนคำว่า “บรรณ” หมายถึงหนังสือ หรือใบไม้ เช่น บรรณศาลา ก็หมายถึง ศาลที่มุงด้วยใบไม้ บรรณพิภพ หมายถึง โลกแห่งหนังสือ เป็นต้น เมื่อนำคำ 2 คำนี้มารวมกันเข้า เป็น “จรรยาบรรณ” ก็หมายถึง ความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพต่าง ๆ ได้ร่วมกันกำหนดขึ้นไว้ เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ เพื่อร่วมกันรักษาชื่อเสียง เกียรติคุณของวิชาชีพนั้น ๆ ให้เจริญรุ่งเรือง ถาวร ไม่มีความค้างปร้อยเข้ามาแผ้วพาน เป็นการกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นหลักฐาน ให้ติดตามสืบค้นและอ้างอิงกันได้

เมื่อพิจารณาจริยธรรม และ จรรยาบรรณวิชาชีพ แล้วมีการกำหนดศัพท์ทางวิชาการว่า Etiquette ซึ่งศาสตราจารย์นายแพทย์ทองจันทร์ หงส์คารมภักดิ์ ได้กล่าวถึงคำว่า จริยธรรมแห่งวิชาชีพ มรรยาทวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมจริยศาสตร์ จริยศึกษา ไว้ตามที่มีผู้กล่าวกันมาก แต่จะ หากคำตอบอธิบายให้ชัดเจนถึงความหมายที่แท้จริงนั้นยาก โดยยึดถือพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 เป็นหลักต่อไป (คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2557 : 20-21)

คำว่า คุณธรรม เป็นคำนาม หมายถึง สภาพคุณงามความดี ขอบข่ายความว่า คุณธรรม เป็นคุณงามความดีที่ทุกคนยอมรับ ที่วิญญูชนพึงสำนึกในจิตใจของตน ในด้านความจริง ความดี และความงาม และให้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที ความเสียสละส่วนตนเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาป

คำว่า “จริยธรรม” คำนี้เป็นคำนาม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม ขยายความว่าเป็นกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่คนในสังคมยอมรับและปฏิบัติตาม หากไม่ปฏิบัติหรือ ปฏิบัติผิดไปจากกฎ ระเบียบ อาจจะมิบตลงโทษ เช่น แพทย์สภาออกข้อบังคับแพทย์สภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 มีอยู่ 6 หมวด สมาชิกแพทย์สภาทุกคนหาก ผ่าฝืนกฎก็อาจจะถูกลงโทษหนักเบาได้สุดแล้วแต่กรณี จริยธรรมบางครั้งก็กำหนดโดยไม่มี บตลงโทษแต่ให้ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพ หรือผู้เข้ามาในวงการวิชาชีพใหม่ สามารถติดตามหัวข้อจริยธรรม นั้น ๆ เช่น คำสาบานของฮิปโปเครติส (Hippocratic) แพทย์ทุกคนทางซีกโลกตะวันตกเมื่อจะ ออกไปปฏิบัติหน้าที่แพทย์จะต้องสาบานตนตามหัวข้อจริยธรรมที่กำหนดไว้โดย ฮิปโปเครติส ปรมจารย์ทางการแพทย์ในสมัยก่อนคริสตกาล หรือปัจจุบันในสมาคมแพทย์โลก (World Medical Association) ได้ประกาศ International Code of Medical Ethics เมื่อปี พ.ศ. 2492 เป็นจริยธรรมที่ให้ แพทย์สำเร็จใหม่ทุกคนสาบานตนก่อนปฏิบัติหน้าที่แพทย์ บางทีเราก็เรียกคำสาบานนี้ว่า Declaration of Geneve

ส่วนฝ่ายพยาบาลก็มี The Code for Nurses (จริยธรรมแห่งวิชาชีพพยาบาล) ซึ่งเป็นสากลใช้กันทั่วโลกเหมือนกัน ทั้งนี้เป็นจริยธรรมที่ประกาศโดยสภาพยาบาลสากล (International Council of Nurses, ICN) เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2516 ที่เมืองเม็กซิโกซิตี ประเทศเม็กซิโก สำหรับประเทศไทยนั้นสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีได้ประกาศใช้จริยบรรณวิชาชีพพยาบาล ตั้งแต่วันที่ 26 ตุลาคม 2528 ซึ่งได้ใช้กันในหมู่วิชาชีพพยาบาลจนถึงทุกวันนี้ ขณะนี้ได้มีสภาการพยาบาลขึ้นแล้ว จึงได้มีการกำหนดบทลงโทษผู้ประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอีกส่วนหนึ่งด้วย

ฉะนั้นแล้วคำว่าจริยธรรมแห่งวิชาชีพ หรือ จรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นคำที่มีความหมายเดียวกัน คือ เป็นระเบียบข้อบังคับที่สมาชิกทุกคนในวิชาชีพต้องนำไปปฏิบัติ บางทีเรียกว่า มรรยาทวิชาชีพ ก่อนนี้แพทย์สภาเคยใช้คำ มรรยาทวิชาชีพ ในความหมายเดียวกับจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

คำว่ามรรยาทแห่งวิชาชีพนั้น จะเก็บไว้ใช้ให้ตรงกับความหมายของคำ คือคำว่ามรรยาทมากกว่า ซึ่งควรหมายความอย่างเดียวกับคำว่า etiquette ของภาษาอังกฤษ ที่หมายความว่า เป็นพฤติกรรมที่งดงาม มีศักดิ์ศรี มีเกียรติ สมควรแก่การยกย่องชมเชย วิชาชีพของพยาบาล และแพทย์ จำเป็นที่จะต้องมีมรรยาทสำหรับประพฤติปฏิบัติแก่คนทั่วไป และแก่เพื่อนร่วมวิชาชีพ เช่น การพูดจาสุภาพอ่อนน้อม ไม่แสดงอาการที่ไม่พึงประสงค์ต่อผู้ป่วย

คำว่า จริยศาสตร์ เป็นนามปรัชญาสาขาหนึ่งว่าด้วยความประพฤติและการครองชีวิต ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรถูก อะไรผิด หรืออะไรควร อะไรไม่ควร ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า ethics จริยศาสตร์ เป็นเนื้อหาความรู้ทางปรัชญาที่เป็นพื้นฐานหรือแนวความคิดเบื้องต้นที่นำไปสู่การกำหนดหัวข้อจริยธรรมเพื่อการปฏิบัติ ยกตัวอย่างเช่นในข้อจริยธรรม (หรือจรรยาบรรณ) ของวิชาชีพแพทย์และพยาบาล จะกำหนดไว้ว่าแพทย์และพยาบาลต้องเก็บรักษาเรื่องส่วนตัวของผู้ป่วยไว้เป็นความลับ เปิดเผยให้ผู้อื่นทราบไม่ได้ นอกจากผู้ป่วยยินยอมหรือต่อเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมาย คำถามที่นำไปสู่ จริยศาสตร์ คำถามคือทำไมแพทย์หรือพยาบาลต้องทำเช่นนั้น คำตอบก็คือเพราะเรื่องส่วนตัวของผู้ป่วยเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ผู้ป่วยเลือกจะบอกหรือไม่บอกให้ใครรู้ก็ได้ แต่ที่เขาจำเป็นต้องบอกกับแพทย์หรือพยาบาลนั้น มีเหตุผลเพื่อต้องการให้แพทย์และพยาบาลรักษาเขาให้หายจากความเจ็บป่วย และผู้ป่วยก็จะเชื่อว่าแพทย์หรือพยาบาลผู้นั้นจะรักษาความลับเขาไว้ คำตอบเหล่านี้คือการใช้หลักการของจริยศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่อง การเคารพในสิทธิส่วนตัว

นอกจากนี้ ปรัชญา กล้าผจญ ได้รวบรวมคำที่มีลักษณะเดียวกันไว้ เช่นกัน ดังต่อไปนี้ คำว่า จรรยาบรรณ นี้แยกศัพท์ออกเป็น 2 คำ คือ จรรยาและบรรณ จรรยาหรือจริยา หมายถึง กริยามารยาท ความประพฤติ สิ่งที่ยังปฏิบัติตามแนวทางที่นิยมยึดถือปฏิบัติกันตาม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาและถือว่าดี มีความเป็นผู้ดีหรือมีสมบัติผู้ดี ส่วนบรรณนั้น หมายถึง

ใบไม้ เช่น บรรณศาลา ก็แปลว่า ศาลาที่มุงบังด้วยใบไม้ และต่อมาหมายถึง สิ่งที่ได้ขีดเขียนจารึกเอาไว้เป็นตัวอักษรที่แต่เดิมเขียนบนใบไม้ แล้วกลายเป็นกระดาษ หรือบันทึกไว้ด้วยวิธีการอย่างอื่น เช่น คำว่า บรรณพิภพแปลว่า โลกแห่งหนังสือ เป็นต้น จากนั้นคำว่า จรรยาบรรณ นี้ ได้กลายเป็นแนวทาง กฎเกณฑ์ สิ่งพึงประพฤติ และสิ่งควร เว้นสำหรับวิชาชีพต่าง ๆ ในทุก ๆ แวดวงแห่งวิชาชีพ จะต้องมีการมี “จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ” นั้น ๆ กำหนดเอาไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้สมาชิกในแวดวงวิชาชีพนั้น ได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตามขนบธรรมเนียมประเพณีที่ได้ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างยาวนาน ผู้ประพฤติดี ประพฤติชอบ ก็จะได้รับยกย่องนับถือและได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา มีโอกาสที่จะเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพต่อไปได้อีกอย่างยาวไกล มีอนาคตดี ส่วนผู้ปฏิบัติไม่ดีและมีชอบ มีการบิดเบือน หรือเบียดบัง และเลื่อม ประพฤติชั่ว หลอกลวง เล่ห์เหลี่ยม เจ้าเล่ห์ หลอกลวง ปลิ้นปล้อน คดโกง ด้วยวิธีการต่าง ๆ จะได้รับการตำหนิติเตียน และอาจจะถูกลงโทษลงทัณฑ์หนักเบาตามแต่กระทรวงแห่งความคิดของตน ในเรื่องเดียวกันนี้ ท่านยังได้กล่าวถึง จรรยาบรรณตามแนวคิดของ อมร รักษาสัตย์ ไว้ว่า จรรยาบรรณเป็นการที่คณะบุคคลร่วมกลุ่มร่วมอาชีพ ร่วมกันก่อตั้งสมาคมหรือองค์กรขึ้นมาเพื่อประกอบวิชาชีพนั้น แล้วช่วยทำนุบำรุงรักษาความดีงามในวิชาชีพนั้นให้ยืนยาวต่อไป การใช้กฎเกณฑ์ข้อบังคับของหมู่ในเชิงที่เห็นว่าดีงามมาบีบบังคับมวลสมาชิกนั้น ไม่มีอำนาจของกฎหมายบ้านเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่เป็นการควบคุมตนเองในบรรดามวลหมู่สมาชิกในองค์กร นั้น ๆ เอง เป็นการใช้ความมีวินัยในตนเอง มาเป็นเครื่องควบคุมระเบียบวินัยของคนหมู่มากนั่นเอง นอกจากนี้ท่านยังได้นำความหมายที่ ดิน ปรัชญพทุทธิ กล่าวถึง จรรยาบรรณ มากล่าวอีกว่า หมายถึง ศาสตร์และหลักการเกี่ยวกับศีลธรรม ทำให้คำสองคำนี้มักจะใช้ปะปนใช้แทนกันเสมอ รวมทั้งคำอื่น ๆ อีกด้วย อาทิ ค่านิยม ปทัสถาน มาตรฐาน ศีลธรรม และแม้กระทั่งความรับผิดชอบทางสังคม จรรยาบรรณจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้สึกที่ว่าอะไรถูกอะไรผิด อะไรที่อนุญาตให้ทำได้ และ อะไรคือข้อห้ามมิให้กระทำ หากใครฝ่าฝืนไปทำเข้าก็จะได้รับการตำหนิติเตียนเป็นโลกวิฆชะ เป็นสิ่งที่ไม่พึงประพฤติปฏิบัติสำหรับบุคคลในแวดวงวิชาชีพหรือวิชาการนั้น ๆ นอกจากนี้เขายังได้ เพิ่มเติมความหมายของจรรยาบรรณอีกว่า หมายถึง การศึกษาอย่างเป็นระบบของศาสตร์ และปรัชญาที่ว่าด้วยความประพฤติ หน้าที่ความรับผิดชอบ และคุณประโยชน์ที่มีพื้นฐานอยู่บนศีลธรรม วิชาชีพ การที่จะบอกว่าการกระทำเช่นไรผิด-ถูก จรรยาบรรณขึ้นอยู่กับความเชื่อทางศาสนา ปรัชญาส่วนตัว และเจตจำนงส่วนบุคคล และมาตรวัดที่จะทดสอบว่าสิ่งที่คิด พูด และ ทำ มีจรรยาบรรณหรือศีลธรรมหรือไม่ สิ่งที่เราคิด พูด และทำนั้น เป็นความจริงหรือไม่ สิ่งที่เราคิด พูด และทำนั้น ยุติธรรมกับผู้เกี่ยวข้องหรือไม่ สิ่งที่เราคิด พูด และทำนั้น ช่วยรักษาชื่อเสียงและสร้างมิตรภาพให้เกิดขึ้นกับองค์กร บริษัทหรือไม่ สิ่งที่เราคิด พูด และทำนั้น จะเป็นประโยชน์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือไม่ (ปราชญา กล้าผจญ. 2545 : 182)

เมื่อพิจารณาถึงคำระหว่าง จริยธรรม ที่หมายถึง ความดีงาม (virtue) และ จรรยาบรรณ ซึ่งตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า ethics การ์เรตต์ (Garrett) พระเมธีธรรมาภรณ์ และพระธรรมปิฎก (ปัจจุบันสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์) ได้กล่าวตรงกันว่ามาจากภาษากรีกว่า ethos ซึ่งเดิมหมายถึง ประเพณี (Custom) ธรรมเนียมปฏิบัติ (habitual conduct) และต่อมาได้กลายเป็นศีลธรรม (morals) ซึ่งตรงกับภาษาละติน (Latin) ว่า mores แปลเป็นภาษาไทยหมายถึงจารีตประเพณี ส่วน จรรยาบรรณ (ethics) หมายถึงกฎเกณฑ์แห่งความดีที่สมาชิกของสังคมพึงปฏิบัติ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่าพฤติกรรมที่ดีงามนั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดอย่างเป็นทางการ เพื่อสมาชิกทุกคนจะได้ถือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เป็นทางการ เพราะสมาชิกแต่ละคนมิได้ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมมาเหมือน ๆ กัน ย่อมมีความแตกต่างกันทางค่านิยม ทัศนคติและพฤติกรรม ดังนั้น การที่จะให้สมาชิกใหม่และสมาชิกเก่าได้รับรู้จริยธรรมร่วมกันเพื่อเกียรติยศศักดิ์ศรีของวิชาชีพ และเพื่อป้องกันการเสียหายที่เกิดขึ้นจากการประพฤตินิยมของสมาชิก และควบคุมความประพฤติของสมาชิกให้อยู่ในแนวทางที่เหมาะสม จึงได้บัญญัติหรือออกข้อบังคับของวิชาชีพ ซึ่งเรียกว่า จรรยาบรรณวิชาชีพ (Professional ethical หรือ ethical code หรือ code of conducts) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2547 : 6)

จริยธรรมวิชาชีพ โดยทั่วไปแล้วนิยมเรียกว่า Code of ethics ไม่ว่าจะวิชาชีพใดก็ตามต้องมีจริยธรรมแห่งวิชาชีพของตน เอาไว้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นแนวทางสำคัญให้บุคคลในวิชาชีพนั้น ๆ ต้องประพฤติปฏิบัติตาม ต้องปฏิบัติต่อผู้รับบริการ หรือ stakeholder เป็นอย่างดี ซื่อสัตย์ สุจริต ตรงไปตรงมา ไม่หลอกลวง ไม่คดโกง ไม่ปิดบังความจริง ไม่กระทำต่อผู้รับบริการในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ไม่ทำให้อาชีพหรือวิชาชีพที่ตนเองปฏิบัติอยู่นั้นต้องมัวหมอง เดือดร้อนหรือเสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียง โดยจริยธรรมแห่งผู้ยึดมั่นในวิชาชีพแห่งตนนั้น มีดังต่อไปนี้ (ปราชญ์ กล่าวขวัญ. 2556 : 77)

1. ประพฤติตนดีสม่ำเสมอ เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ได้บังคับบัญชาลูกน้อง ลูกจ้าง เพื่อนร่วมงาน และผู้รับบริการ
2. มีความละเอียดรอบคอบ สะดุ้งกลัวต่อการทำชั่วทั้งปวง ไม่ปฏิบัติทุจริต ไม่คอร์รัปชัน ไม่หือราษฎรบังหลวง ดูแลค่าใช้จ่ายในเรื่องทรัพย์สินเงินทองของหลวงอย่างตรงไปตรงมา และมีอธิษฐานอย่างแท้จริง
3. มีความอดทนอดกลั้นต่อความยากลำบากต่าง ๆ รวมไปถึงอดทนต่อคำคร่ำครวญ การกล่าวหา การร้องทุกข์ และการเข้าใจผิดของผู้อื่น
4. รักษาคำพูด มีศีลมีสัตย์ คงเส้นคงวา ตรงต่อเวลา มีชื่อเสียงหอมหวานทนลม
5. รักษาชื่อเสียง ค่านิยมขององค์กร หน่วยงานของตน พยายามเผยแพร่ชื่อนั้นให้มากยิ่งขึ้นไป
6. มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้ดี

7. เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนาย ลูกน้อง เพื่อนร่วมงาน ผู้รับบริการ ลูกค้า ฯลฯ
8. วางตนเหมาะสม เข้ากับชนทุกชั้นได้ดี ถ้อยทีถ้อยปราศรัย อ่อนโยนนุ่มนวล เอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักกาลเทศะ หนักแน่น มั่นคง ไม่เย่อหยิ่ง ไม่ถือตัว
9. รู้จักอุปการะ คือ ทำคุณประโยชน์แก่บุคคลอื่น ทำบุญสุนทาน บริจาคทาน ช่วยเหลือสังคม ช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก คนพิการ
10. ไม่มีอคติใด ๆ ในการปฏิบัติงานกับผู้อื่น ไม่ว่าจะป็นนายจ้าง ลูกจ้าง เพื่อนร่วมงาน ผู้รับบริการ วิชาชีพ แปลความหมายได้ว่า อาชีพเฉพาะทาง อาชีพเฉพาะอย่าง ที่จะต้องได้รับการฝึกฝนอบรมมาเป็นพิเศษ เมื่อเรียนจบในศาสตร์สาขานั้นแล้ว ต้องมีการฝึกปฏิบัติงานเป็นการเฉพาะด้วย เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญชำนาญ จนสามารถปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพนั้น ๆ อย่างเป็นผลที่ได้ อาชีพเหล่านี้ ได้แก่ กฎหมาย การศึกษา สถาปัตยกรรม วิศวกรรม ทันตแพทย์ แพทย์ พยาบาล ภูมิศาสตร์ ศาสนศาสตร์ ฯลฯ

นอกจากนี้ ปราชญา กล้าผจญ และศิริพงษ์ เสาถายน (2553 : 76 - 77) ได้กล่าวถึงวิชาชีพตามแนวคิดของ ดิน ปรัชญพฤทธิ กล่าวว่ อาชีพราชการ ได้กลายเป็น วิชาชีพ ขึ้นมาหลังจากที่สิ้นเกล้า ฯ รัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงปฏิรูปการปกครองประเทศอย่างขนานใหญ่ โดยจัดตั้งกระทรวงต่าง ๆ ขึ้นมาอาชีพราชการกลายเป็นวิชาชีพที่มีการปฏิบัติงานเต็มเวลา มีผลตอบแทนคือเงินเดือนและเกิดมีจรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานเพื่อควบคุมความประพฤติของบุคคลที่ประกอบอาชีพในวิชาชีพต่าง ๆ และความเป็นมืออาชีพหรือ นักวิชาชีพนั้น มีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. หาเลี้ยงชีพจากวิชาชีพนั้น
2. ได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างดี อาศัยหลักทฤษฎีการบริหารมาประกอบ คั้นคว้าวิจัยพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาแห่งการปฏิบัติงานในวิชาชีพนั้น ๆ
3. ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาร่ำเรียนมา ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ รับการฝึกอบรมแบบเข้มปฏิบัติงานในแวดวงวิชาชีพนั้น ๆ มายาวนานจนเกิดความเชี่ยวชาญชำนาญในวิชาชีพนั้น
4. ได้รับการรับรองมาตรฐานแห่งวิชาชีพนั้น จากสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิชาชีพของตน
5. ประพฤติตน ปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของตนอย่างเคร่งครัด
6. ได้รับการประกันคุณภาพจากองค์กร หรือสมาคมวิชาชีพ โดยการออกไปประกอบวิชาชีพให้เพื่อควบคุม กำกับดูแลคุณภาพ มาตรฐาน และจรรยาบรรณ หากผู้ใดประพฤติดี ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือกระทำการที่ผิดกฎหมาย ก็จะถูกดำเนินมาตรการทางวินัย มีการลงโทษอย่างเฉียบขาดเอาจริงเอาจัง เพื่อมิให้ผู้อื่นประพฤดิเช่นเดียวกันให้เสื่อมเสียในแวดวงวิชาชีพนั้น ๆ ต่อไป อีกได้

โคลบลเบิร์ก (Kohlberg. 1979 : 31 - 54) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณ (ethics) ว่าเป็นระบบของการทำความดีละเว้นความชั่ว ที่มีปัจจัยนำเข้า (Input) ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงเหตุ ทั้งทางด้านจิตใจและสถานการณ์และพฤติกรรมของจรรยาบรรณ รวมทั้งมีปัจจัยส่งออก (Output) ซึ่งเป็นผลของการมีจรรยาบรรณหรือมีพฤติกรรมจรรยาบรรณ ซึ่งผลนี้อาจอยู่ในรูปแบบทั้งจิตลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลผู้กระทำและผลต่อบุคคลอื่น ต่อกลุ่ม ต่อสิ่งแวดล้อมและต่อโลก จรรยาบรรณจะเกิดขึ้น เมื่อค่านิยมหรือคุณธรรมตั้งแต่ 2 ตัวขัดแย้งกันทำให้บุคคลต้องตกอยู่ในสภาพที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการที่จะเลือกปฏิบัติตามคุณธรรมหรือค่านิยมตัวใดตัวหนึ่ง เช่น ความกตัญญูต่อบุคคล ขัดแย้งต่อความรับผิดชอบหน้าที่ เป็นต้น บุคคลที่ตัดสินใจเลือกจรรยาบรรณหรือค่านิยมตัวที่มีประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าที่เป็นประโยชน์แก่เฉพาะตนหรือพวกพ้องในกลุ่มเล็ก ๆ จึงมักเป็นบุคคลที่มีจรรยาบรรณสูง

กิริติ บุญเจือ (2551 : 9, 125 - 128) ได้กล่าวถึง จรรยาบรรณ (Code of conduct) ว่าเป็นระบบจริยธรรมของกลุ่มอาชีพแต่ละกลุ่มที่ประกาศใช้โดยกลุ่มเพื่อควบคุมตนเองและลงโทษตนเอง จริยธรรมอาชีพก็มีการเรียกกัน โดยท่านได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับจริยธรรมในอาชีพประกอบดังนี้

1. อาชีพและธุรกิจ อาชีพ (profession) หมายถึง การทำงานที่มุ่งบริการยิ่งกว่าหาเงิน และหาเงินเพื่อบริการให้มากขึ้น และธุรกิจ (business) หมายถึง การทำงานที่มุ่งหาเงินยิ่งกว่าการบริการ และบริการเพื่อหาเงินให้มากขึ้น ดังนั้นงานใดจะเป็นอาชีพหรือธุรกิจย่อมขึ้นอยู่กับความตั้งใจของผู้ทำงาน นักจริยศาสตร์พยายามหาวิธีทำให้ธุรกิจเป็นอาชีพ จึงได้นำเสนอมาตรการบางอย่างสำหรับตัดสินได้ว่าผู้ประกอบการธุรกิจใด ๆ ทำอย่างนักธุรกิจแต่อย่างเดียว หรือว่าทำอย่างนักอาชีพด้วย กล่าวคือ มองในแง่เศรษฐศาสตร์ก็เป็นนักธุรกิจ แต่ถ้ามองในแง่จริยศาสตร์ที่เป็นนักอาชีพ นักอาชีพไม่ได้มีความหมายว่าต้องประกอบกิจการโดยไม่รับค่าตอบแทน ทั้งนี้ทั้งนั้นย่อมจะเป็นไปได้ยาก เพราะนักอาชีพก็ต้องกินต้องใช้ตามฐานะ จะหวังเงินบริจาคเพียงอย่างเดียวคงไม่ได้ ความสะดวกเพียงพอ จึงจำเป็นจะต้องมีอัตราค่าตอบแทนพอสมควรกับการบริการและความรับผิดชอบ แต่ผู้ที่มีมุ่งประกอบกิจการเพื่อกอบโกยหาผลประโยชน์แต่อย่างเดียว กับผู้ที่มีมุ่งประกอบกิจการเพื่อรับใช้สังคมเป็นที่ตั้ง ย่อมจะมีจิตใจต่างกัน และการแสดงออกในความประพฤติขณะทำงานดังกล่าวต่างกันอยู่มาก

2. อาชีพในปัจจุบัน ในอดีตคนเราประกอบอาชีพกันในสังคมปิด คือ ทำงานเพื่อให้บริการแก่บุคคลที่รู้จักมักคุ้นกัน มีขนบธรรมเนียมแบบเดียวกัน มีอุดมคติคล้ายกัน จึงมีความเกรงใจกันอยู่มาก และมักจะมีมาตรการร่วมสำหรับควบคุมการประกอบอาชีพต่าง ๆ โดยที่ผู้ประกอบการอาชีพนั้น ๆ ไม่กล้าฝ่าฝืน เพราะการเสียจรรยาบรรณ (Code of conduct) และจะได้รับการดูถูกเหยียดหยามและกลายเป็นบุคคลน่ารังเกียจในสังคมที่ตนสังกัดอยู่ ถ้าจะย้ายไปอยู่สังคมอื่นก็

ทำไมได้ง่ายนัก และมักจะประสบความสำเร็จในชีวิตเสียมากกว่าคำว่าธุรกิจ จึงไม่เป็นที่รู้จักกันในระบบสังคมปิด ปัจจุบันนี้เรายู่กันในระบบสังคมเปิด คือ แต่ละคนสามารถให้บริการอย่างกว้างขวางไปถึง บุคคลที่ไม่เคยรู้จักกันเลย อาจจะพบหน้ากันเพียงครั้งเดียวในการบริการครั้งนั้นก็ได้รับความเกรงใจต่อกันจึงมีน้อยหรือบางทีอาจจะไม่รู้สึกรู้ว่ามีความเกรงใจอะไรต่อกันเลยก็ได้ เราสังเกตได้ว่าคนขับรถในท้องถนนแห่งกรุงเทพมหานครของเราจำนวนมากปากพล่อย คำและกล่าวคำพรูสวาทอย่างไม่เกรงใจ เพราะเห็นว่าบุคคลที่พบกัน ในท้องถนนล้วนแต่ไม่รู้จักกันทั้งนั้น จึงถือโอกาสคำพริได้ตามสบาย ในสภาพสังคมเปิดเช่นนี้ อาชีพทั้งหลายจึงกลายเป็นธุรกิจได้ง่าย แต่ถ้าเรายอมปล่อยให้ทุกคนทำงานด้วยความรู้สึกเป็นการประจบธุรกิจกันไปเสียทั้งหมดเช่นนี้ เราย่อมจะสังเกตเห็นได้ทันทีว่าการเอาใจเอาเปรียบกันจะเข้มข้น คนฉลาดจะได้เปรียบคน โง่ คนมีอำนาจต่อรองสูงจะได้เปรียบคนมีอำนาจต่อรองต่ำ แต่ทว่าคนเสียเปรียบจะเป็นคนส่วนใหญ่ในสังคม แล้วอะไรจะเกิดขึ้นในที่สุด

3. จริยธรรมเกี่ยวกับอาชีพในสังคมปัจจุบัน สังคมปัจจุบันต้องการจริยธรรมเกี่ยวกับอาชีพอย่างยิ่ง เพราะในปัจจุบันผู้ประกอบการเดียวกันมักจะรวมกลุ่มกันเพื่อรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน เนื่องจากบริการบางอย่างมีความจำเป็นสำหรับชีวิต และความเป็นอยู่ของสังคมอย่างยิ่ง สังคมจะขาดบริการประเภทนี้เพียงวันเดียวก็ไม่ได้ เช่น บริการด้านการรักษาพยาบาล บริการด้านน้ำสะอาด เป็นต้น จึงทำให้ผู้ประกอบการบางพวกมีอำนาจต่อรองถึงกับบังคับกฎหมายได้ ถ้าหากว่าผู้ประกอบการเหล่านี้ไม่มีจรรยาบรรณของอาชีพ ก็คือไม่มีจริยธรรมแห่งอาชีพของตนเพียงพอ ก็อาจใช้อำนาจต่อรองที่ตนมีอยู่เพื่อบังคับกฎหมายได้ตามใจ เป็นการใช้กฎหมายในกฎหมาย ผู้ถูกเอาเปรียบที่เห็นว่าตนไม่อาจจะใช้กฎหมายในกฎหมายได้ ก็คงจะหัน ไปใช้กฎหมายนอกกฎหมายกันมากขึ้น ในที่สุดสังคมก็จะไปไม่รอด เพื่อให้สังคมอยู่รอดจำเป็นมากที่ทุกสายอาชีพจะต้องมีจริยธรรม และจรรยาบรรณประจำอาชีพ ซึ่งจะ เป็นข้อบังคับภายในจิตใจ นอกเหนือ ไปจากกฎหมายซึ่งบังคับเพียงผิวเผินภายนอก

อนึ่ง ศาสนาซึ่งมีหลักศีลธรรมของตนอยู่ทุกศาสนานั้น ปัจจุบันถือกันโดยทั่วไปว่าเป็นเรื่องที่ถือโดยความสมัครใจแล้วแต่ศรัทธาของแต่ละบุคคล ใครมีศรัทธาต่อศาสนาใดและมีศรัทธาเท่าใดก็ปฏิบัติไปตามซัดขันธ์ของศรัทธาของตน ไม่มีใครบังคับใครและไม่ควรบังคับกันในเรื่องศรัทธา อย่างมากก็เพียงแต่ชักชวนกันได้เท่านั้น ส่วนจริยธรรมอาชีพแต่ละอาชีพผูกมัดผู้ประกอบการนั้น ๆ ไม่ใช่ตามความสมัครใจเหมือนศีลธรรมของศาสนาใดศาสนาหนึ่ง แต่ทว่าเมื่อเข้าใจเหตุผลแล้วก็มีผลบังคับให้ต้องปฏิบัติตาม โดยมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของตนเป็นเดิมพัน ศีลธรรมของศาสนามีประกาศิตบังคับในระดับเสริมจริยธรรมในแต่ละอาชีพ ซึ่งแยกออกได้เป็น 3 ข้อ คือ 1) กฎหมายซึ่งบังคับพลเมืองทุกคนอย่างเสมอหน้ากัน 2) วินัย ซึ่งเป็น กฎหมายบังคับเฉพาะกลุ่มชนที่มีอาชีพหรือสถานภาพเดียวกันในสถาบันเดียวกัน ระเบียบการคือ ข้อกำหนดในรายละเอียดของวินัย 3) จรรยาบรรณ (Code of Conduct) คือบรรดาคุณธรรมที่ไม่บังคับแต่

ถ้าปฏิบัติก็จะช่วยให้ได้รับการยกย่องเป็นพิเศษในแต่ละอาชีพ เช่น กฎหมายบังคับว่าครู (ทั่วประเทศ) ต้องมีวุฒิปริญญาตรี คำว่าต้อง หมายความว่า ยกเว้นให้ใครไม่ได้ทั้งสิ้น วินัยของโรงเรียน นี้กำหนดให้ครูพึงแต่งเครื่องแบบตามกำหนดและกฏตราของ โรงเรียนที่หน้าอกในระหว่างเวลาปฏิบัติหน้าที่ และมีระเบียบการว่าเครื่องแบบพึงมีอายุใช้งานไม่เกิน 3 ปี คำว่าพึงหมายความว่า หากมีความจำเป็นก็ขอผ่อนผันได้ จรรยาบรรณอาชีพครูระบุว่าครูจักต้องอุทิศเวลาเพื่อความรู้ของ ผู้เรียนก่อนผลประโยชน์ส่วนตน ซึ่งไม่มีกฎหมายบังคับทั้ง ไม่มีวินัยกำหนด แต่ให้ครูพิจารณาเองว่าจะทำมากน้อยแค่ไหนเพื่อคุณภาพของความเป็นครู ซึ่งไม่มีใครบังคับว่าต้องทำใด จักต้อง หมายความว่า ต้องบังคับตัวเองให้ได้เพื่อประกอบอาชีพไม่ใช่ธุรกิจ แต่หากไม่สนใจปฏิบัติเลย ผู้รับผิดชอบก็อาจจะตักเตือนและคาดโทษได้ในฐานะไม่ให้ความร่วมมือ และหากไม่สนใจจริง ๆ ก็อาจจะตั้งกรรมการขึ้นพิจารณาขับไล่ก็ได้ ในฐานะไม่มีคุณสมบัติเพียงพอในอาชีพ ซึ่งเรื่องนี้ กฎหมายจะต้องเปิดทางให้โดยใช้การบริหารงานหรือธรรมาภิบาลที่เหมาะสม คือต้องดูแลไม่ให้กลายเป็นเครื่องมือของการกลั่นแกล้ง จริยธรรมในแต่ละอาชีพจึงแยกออกได้เป็นเป้าหมายของอาชีพและวิถี ซึ่งประมวลขึ้นเป็นตัวอย่างของจรรยาบรรณของอาชีพนั้น ๆ เสริมกฎหมาย วินัย และระเบียบการของแต่ละสถาบัน

นอกจากนี้ กิรีติ บุญเจือ (2551 : 125 - 128) ได้ยกตัวอย่าง จริยธรรมของครู ไว้ดังนี้

1. ครูเป็นแม่พิมพ์จริงหรือ เคยเชื่อกันมานานว่านักเรียนเป็นขี้ผึ้ง ครูเป็นแม่พิมพ์หรือเบ้าหลอม ครูจะปั้นศิษย์ให้เป็นอะไรก็ได้ แล้วแต่ว่าครูจะสอนให้นักเรียนเรียนรู้อะไรและอย่างไร บัดนี้เริ่มจะเชื่อกันว่าไม่จริงเสียแล้ว เพราะนักเรียนสมัยนี้ไม่เชื่อฟังครู แต่พยายามยืนยันสิทธิ์ที่จะเป็นของตัวเอง ผู้เขียนคิดว่าที่นักเรียนสมัยเป็นเช่นนี้ ก็เพราะครูปั้นให้พวกเขาเป็นเช่นนั้นนั่นเอง เราคงลืมไปว่าเมื่อไม่นานมานี้ครูทั่วไปบ่นกันว่านักเรียนของเราไม่มีความคิดริเริ่ม ไม่มีความคิดของตัวเอง ไม่ชอบถามและไม่ชอบบอกความคิดเห็น โดยครูได้ช่วยกันกระตุ้นเป็นการใหญ่ให้นักเรียน มีความคิดของตนเอง โดยครูเองก็ไม่รู้จะเข้าใจเหมือนกันว่าจะต้องคิดอย่างไร มีหลักมีเกณฑ์อะไรยึดเหนี่ยวในความคิดอิสระบ้างหรือไม่ เมื่อนักเรียนถูกบ่นถูกว่าถูกตำหนิ และถูกกระตุ้นให้คิดเองหนัก ๆ เข้าก็ถึงจังหวะหนึ่งที่นักเรียนกล้าคิดขึ้นมา เพื่อจะได้พ้นข้อตำหนิเสียที ผลก็คือคิดอย่างไร หลักการสร้างความตระหนกตกใจแก่ครูและผู้ใหญ่ทั่ว ๆ ไป ผู้เขียนเชื่อว่ายังไม่สายเกินแก้ ถ้าครูตระหนักในหน้าที่เป็นแม่พิมพ์อย่างแท้จริง และช่วยกันปั้นนักเรียนให้คิดอย่างมีหลักเกณฑ์ขึ้น โดยครูเองหันมาสนใจตรรกวิทยาและปรัชญากันบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจิตศาสตร์ เพื่อจะได้เป็นแม่พิมพ์ที่เหมาะสมต่อไป

ครูเป็นแม่พิมพ์จริง แต่มิใช่ครูคนเดียวที่เป็นแม่พิมพ์โดยเอกเทศ ระบบการศึกษาในปัจจุบันนี้ทำให้นักเรียนแต่ละคนต้องผ่านมือครูเป็นจำนวนร้อย แม่พิมพ์ของนักเรียนแต่ละคนจึงอยู่ที่คณะครูในระบบการศึกษา และจรรยาบรรณของครู ซึ่งคำว่า ครู หมายถึงผู้สอนทุกระดับและทุกประเภท

2. เป้าหมายของการเป็นครู

2.1 เพื่อบริการสังคมในด้านป็นจิตใจของอนุชน (พาออกจากความไม่รู้สู่ ความรู้)

2.2 เพื่อค้นหาความรู้เพิ่มเติม

3. จรรยาบรรณครู

3.1 จักต้องหวงแหนเสรีภาพในการค้นคว้าหาความรู้ และเสรีภาพในการสอนตาม
 ทรรสนะของตน นอกจากนี้จะต้องเคารพกฎหมายและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ เหมือนบุคคลอื่น

3.2 จักต้องป็นนักเรียนให้เป็นตัวของตัวเอง ช่วยให้นักเรียนพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง
 ขึ้นอย่างเต็มทีจากเนื้อหาวิชาที่ครูมีหน้าที่สอน

3.3 จักต้องร่วมมือกับครูอื่น ๆ เพื่อให้อาชีพครูมีความคล่องตัวในทางปฏิบัติและ
 เพื่อให้อาชีพครูได้บริการสังคมตามเป้าหมาย

3.4 จักต้องถือว่างานสอนเป็นอาชีพ ไม่ใช่ธุรกิจ

3.5 จักต้องงดเว้นการตำหนิความประพฤติของเพื่อนครูด้วยกันในการสอน

3.6 จักต้องงดเว้นการแย่งตำแหน่งที่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ และยังไม่หมดวาระ

3.7 จักต้องงดเว้นการเหยียดหยามอาชีพครู

3.8 จักต้องรับผิดชอบสอนให้หมดภาคการศึกษาที่ได้ตกลงไว้กับผู้อำนวยการ

3.9 จักต้องสอนด้วยเมตตาธรรม และให้คะแนนด้วยความยุติธรรม

3.10 จักต้องแสดงคุณสมบัติตามจริงเมื่อสมัครงาน

3.11 จักต้องแสดงไมตรีจิตต่อเพื่อนครูทุกคน รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวครู

3.12 จักต้องสนับสนุนนโยบายของสถาบันที่ตนสังกัดอยู่ ถ้าไม่สนับสนุนก็พึงนิ่งเฉย
 ไม่พึงกล่าวกับบุคคลภายนอกว่าตนเองไม่เห็นด้วย

3.13 จักต้องเคารพผู้บังคับบัญชาด้วยใจจริง

3.14 จักต้องงดเว้นอบายมุขทุกอย่าง

3.15 เมื่อได้รับการปรึกษาหารือจักต้องเสนอความคิดเห็นอย่างเสรีและด้วยใจจริง

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้ว่า
 จรรยาบรรณ หมายถึง การรักษา พึงปฏิบัติงดเว้นปฏิบัติ ยึดถือปฏิบัติ เพื่อเป็นเกณฑ์ตามหลักสากล มุ่งหมาย
 ในการพัฒนาประสิทธิภาพสำหรับบุคคล หมู่คณะ องค์กร และสังคม หรือมีจุดมุ่งหมายเพื่อคน และเพื่องาน
 ในแต่ละวิชาชีพ โดยได้กำหนดบทบาทหน้าที่และพฤติกรรมสมาชิก ซึ่งต่างก็มุ่งไปที่เรื่องของคุณธรรม
 จริยธรรม และศีลธรรม ส่วนจรรยาบรรณในวิชาชีพ หมายถึง ประมวลมาตรฐานความประพฤติที่ผู้ประกอบ
 วิชาชีพจะต้องประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทาง ให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง เพื่อผดุงเกียรติและ
 สถานะของวิชาชีพ โดยที่ข้อบัญญัติเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ผู้กระทำผิดจรรยาบรรณจะต้องได้รับโทษ

ความสำคัญของจรรยาบรรณ

จรรยาบรรณในวิชาจะเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะจำแนกอาชีพว่าเป็นวิชาชีพหรือไม่ อาชีพที่เป็นวิชาชีพนั้นกำหนดให้มืองค์กรรองรับ และมีการกำหนดมาตรฐานของประพฤติของผู้อยู่ในวงการวิชาชีพซึ่งเรียกว่าจรรยาบรรณ ซึ่งลักษณะวิชาชีพ ที่สำคัญคือเป็นอาชีพที่มีศาสตร์ชั้นสูงรองรับ จากการศึกษาแนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพ ไว้ดังนี้

จรรยาบรรณวิชาชีพมีความสำคัญต่อการประกอบกิจการต่าง ๆ ช่วยพยุให้สังคมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งจรรยาบรรณวิชาชีพ ช่วยควบคุมมาตรฐาน รับประกันคุณภาพและปริมาณที่ถูกต้องในการประกอบอาชีพในการผลิตและการค้า นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพและปริมาณที่ดี มีคุณค่าและเผยแพร่ให้รู้จักเป็นที่นิยมเชื่อถือได้ ควบคุมจริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพและผู้ผลิต ผู้ค้า เช่น มีความซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม ฯลฯ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพและผู้ผลิต เช่น มีเมตตา หิริ โอตตปปะ ฯลฯ และยังช่วยลดปัญหาอาชญากรรมลดปัญหาการคดโกง น้อฉล เอารัดเอาเปรียบ เห็นแก่ตัวและประโยชน์ส่วนตน ฯลฯ (พิชัย ไชยสงคราม. 2546 : 126)

นอกจากนี้ พิภพ ช้างเงิน (2548 : 15) ได้กล่าวถึงความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละประเภท ประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องเหมาะสมตามหลักของแต่ละอาชีพได้วางไว้ให้เป็นจรรยาบรรณของอาชีพนั้น ๆ ถ้าหากกระทำผิดจรรยาบรรณย่อมมีความผิด
2. ช่วยควบคุมและส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำนึกในหน้าที่และมีความรับผิดชอบต่องานที่กระทำ
3. ส่งเสริมและช่วยควบคุมการผลิต รวมไปถึงการปฏิบัติงานให้มีปริมาณและคุณภาพที่น่าเชื่อถือได้ มีบริการที่ดีและปลอดภัย
4. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพมีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ สามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
5. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพประเภทต่าง ๆ มีความสำนึกว่าการประกอบอาชีพที่ไม่ควรที่จะเห็นแก่ตัว ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคหรือผู้รับบริการ ตรงไปตรงมาเป็นกุศล สังคมยกย่อง
6. จรรยาบรรณช่วยพิทักษ์สิทธิ และหน้าที่ของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ ตามกฎหมายบัญญัติไว้

ขนิษฐา สุวรรณฤกษ์ (2548 : 218) ได้กล่าวถึงความสำคัญของจรรยาบรรณตามแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ดังนี้

1. ครูต้องตระหนักเสมอว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้เป็นศิษย์ นอกจากสอนและปฏิบัติงานดีแล้ว ครูต้องประพฤติตนดีด้วยการพัฒนาศิษย์จึงจะเกิดผลสำเร็จ
 2. ต้องตระหนักว่าจรรยาบรรณครู เปรียบเสมือนศีลธรรมที่กำหนดและควบคุมความประพฤติและการปฏิบัติตนของครู ซึ่งเมื่อกระทำแล้วย่อมมีผลต่อพัฒนาการของศิษย์ทั้ง โดยตรงและโดยอ้อม
 3. ตระหนักเสมอว่า การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครูนั้น เริ่มต้นที่ความคิดและจิตใจ ด้วยสำนึกความสมัครใจของแต่ละคน เมื่อคิดได้ว่าครูต้องทำดีต่อศิษย์แล้วจึงแสดงออกทางวาจา และการปฏิบัติด้วยการพูดดี และปฏิบัติดีต่อศิษย์ทั้งในและนอกเวลาเรียน
 4. ครูสามารถประพฤติตนเองว่าได้ปฏิบัติและประพฤติตนตามหรือสอนทางจรรยาบรรณข้อใดบ้าง
 5. เมื่อครูได้ประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณแล้ว จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ และจะดำรงความดีอย่างต่อเนื่องต่อไป
 6. หากครูบกพร่องหรือผิดพลาดในการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณข้อใด ก็สามารถหาสาเหตุแล้วปรับแก้พฤติกรรมจนแสดงออกด้วยการลดละและเลิกพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นให้ได้
- นอกจากนี้ สุภานัน สิริสิทธิ์ (2551 : 245 - 247) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพไว้ดังต่อไปนี้

1. ควบคุมและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ
 2. ควบคุมและส่งเสริมการปฏิบัติงานให้มีมาตรฐานและมีปริมาณที่มีคุณค่าและช่วยเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักเป็นที่นิยมเชื่อถือ
 3. ทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิตามกฎหมายสำหรับผู้ประกอบอาชีพนั้น ให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม
 4. จรรยาบรรณช่วยเน้นภาพพจน์ของผู้มีจริยธรรมให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น
 5. ลดปัญหาการคดโกง ฉ้อฉล เอาเปรียบ การเห็นแก่ตัวและเห็นแก่ได้
- รัตนวดี โชติภนนิช (ม.ป.ป. : 94) ได้กล่าวถึงความสำคัญของจรรยาบรรณ ดังนี้
1. ช่วยควบคุมมาตรฐาน รับประกันคุณภาพที่ถูกต้องในการประกอบอาชีพ ในการผลิตและการค้า
 2. ช่วยควบคุมจริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพ
 3. ช่วยส่งเสริมมาตรฐาน คุณภาพและปริมาณที่ดี มีคุณค่าและเผยแพร่ให้รู้จักเป็นที่นิยมเชื่อถือ
 4. ช่วยส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพ

5. ช่วยลดปัญหาอาชญากรรม ลดปัญหาการคดโกง เอารัดเอาเปรียบ เห็นแก่ตัวและแก่ได้ ฯลฯ
6. ช่วยเน้นให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นในภาพพจน์ที่ดีของผู้มีจริยธรรม
7. ช่วยทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิตามกฎหมายสำหรับผู้ประกอบอาชีพให้เป็นไปถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

นอกจากนั้นไพวัลย์ เหลียงสุดใจ (2555 : 28) ได้กล่าวถึงความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพว่าเป็นประมวลความประพฤติ ข้อบังคับ มรรยาท ที่ผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละอย่างกำหนดขึ้นเพื่อการรักษา ฝังปฏิบัติ งดเว้นปฏิบัติ ยึดถือ ปฏิบัติเป็นเกณฑ์ตามหลักสากลในการพัฒนาประสิทธิภาพสำหรับบุคคล หม่อมคณะ องค์กรและ สังคม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงฐานะของสมาชิก ความงาม รวมทั้งก่อให้เกิด ความสงบสุขและความเจริญในตัวคน วิชาชีพและสังคมอาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ เป็น จริยธรรมของกลุ่มคนร่วมอาชีพร่วมอุดมการณ์เป็นหลักประพฤติกติการมายาทที่ทุกคนเชื่อว่าเป็น สิ่งที่ถูกต้องดั่งามควรจะร่วมกันรักษาไว้เพื่อดำรงเกียรติและศรัทธาจากผู้อื่น ละเมียดละไมกว่า กฎระเบียบ ลึกซึ้งกว่าวินัย สูงค่าเทียบเท่าอุดมการณ์ จรรยาบรรณเป็นสายใยของคนกลุ่มร่วมอาชีพ ร่วมอุดมการณ์ เป็นระบบเกียรติศักดิ์ที่ใช้ดูแลและปกครองกันเอง เพื่อดำรงความเชื่อถือและเกียรติคุณแห่งอาชีพ ให้เป็นที่ศรัทธาของสาธารณชน

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า จรรยาบรรณวิชาชีพมีความสำคัญเนื่องจากเป็นข้อกำหนดที่ควบคุมไม่ให้ผู้ประกอบวิชาชีพประพฤติหรือปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หากผู้ประกอบวิชาชีพสามารถกระทำได้ตามที่จรรยาบรรณวิชาชีพกำหนดไว้ก็จะทำให้ได้รับความเชื่อถือและศรัทธาจากบุคคลต่าง ๆ และจะส่งผลให้วิชาชีพนั้น ๆ เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง

ขอบเขตของจรรยาบรรณวิชาชีพ

อาชีพทุกอาชีพต้องมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของตนกำหนดไว้ เช่นเดียวกับชีพครู แต่ในสมัยโบราณอาชีพครูไทยยังไม่มีจรรยาบรรณเป็นลายลักษณ์อักษร ครูไทยจะยึดเอาแนวคำสอนตามพุทธศาสนาเป็นหลักปฏิบัติต่อ ๆ มา จนกระทั่งใน พ.ศ. 2506 หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภาในขณะนั้น ได้ออกระเบียบจรรยาบรรณสำหรับครูไทยขึ้นพร้อม ๆ กัน 2 ฉบับ คือ (รัตนาวดี โชติกพนิช. 2550 : 95 - 96)

1. ฉบับที่ 1 เรียกว่าระเบียบคุรุสภาว่าด้วยวินัยตามระเบียบประเพณีครู พ.ศ. 2506
2. ฉบับที่ 2 เรียกว่าระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณตามระเบียบประเพณีครู พ.ศ. 2506

ต่อมาจรรยาบรรณทั้งสองฉบับนี้ได้ถูกยกเลิก เนื่องจากจรรยาบรรณ พ.ศ. 2506 นี้ มิได้ประกาศใช้อย่างเป็นทางการ คุรุสภาเกรงว่า ครูอาจารย์จะเกิดความสับสนในทางปฏิบัติดังนั้น คุรุสภาจึงได้ปรับปรุงจรรยาบรรณครูขึ้นใหม่และประกาศใช้ในปี 2526

3. ฉบับที่ 3 เรียกว่าระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีครู พ.ศ. 2526

4. ฉบับที่ 4 เรียกว่าระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539

5. ฉบับที่ 5 เรียกว่าข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548

6. ฉบับที่ 6 เรียกว่าข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550 นับว่าเป็นแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพฉบับปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

จากมติคณะกรรมการคุรุสภา ในการประชุมครั้งที่ 2/2550 วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2550 โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคณะกรรมการคุรุสภาจึงออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550 (2550 : 37 - 42) ไว้ดังต่อไปนี้

1. จรรยาบรรณต่อตนเอง

ครูต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ โดยต้องประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1 พฤติกรรมที่พึงประสงค์

1.1.1 ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี

1.1.2 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามประเพณี และวัฒนธรรมไทย

1.1.3 ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ ตามเป้าหมายที่กำหนด

1.1.4 ศึกษา หาความรู้ วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และสะสมผลงานอย่างสม่ำเสมอ

1.1.5 ค้นคว้า แสวงหา และนำเทคนิคด้านวิชาชีพที่พัฒนาและก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับมาใช้แก่ศิษย์และผู้รับบริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์

1.2 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

1.2.1 เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือเสพสิ่งเสพติดจนขาดสติหรือแสดงกิริยาไม่สุภาพเป็นที่น่ารังเกียจในสังคม

1.2.2 ประพฤติผิดทางชู้สาวหรือมีพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศ

1.2.3 ขาดความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความเอาใจใส่ จนเกิดความเสียหายในการปฏิบัติงานตามหน้าที่

1.2.4 ไม่รับรู้หรือไม่แสวงหาความรู้ใหม่ๆ ในการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติหน้าที่

1.2.5 ขัดขวางการพัฒนาองค์การจนเกิดผลเสียหาย

2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ครูต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ โดยต้องประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.1 พฤติกรรมที่พึงประสงค์

2.1.1 แสดงความชื่นชมและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพ

2.1.2 รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

2.1.3 ยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานในวิชาชีพให้สาธารณชนรับรู้

2.1.4 อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพ

2.1.5 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริตตามกฎหมาย ระเบียบ และแบบ

แผนของทางราชการ

2.1.6 เลือกใช้หลักวิชาที่ถูกต้อง สร้างสรรค์เทคนิค วิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพ

2.1.7 ใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ

สมาชิกในองค์กร

2.1.8 เข้าร่วมกิจกรรมของวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์

2.2 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

2.2.1 ไม่แสดงความภาคภูมิใจในการประกอบวิชาชีพ

2.2.2 ดุหมั่น เหยียดหยาม ใ้ร้ายผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ศาสตร์ในวิชาชีพ หรือองค์กรวิชาชีพ

2.2.3 ประกอบการงานอื่นที่ไม่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

2.2.4 ไม่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่รับผิดชอบ หรือไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือแบบแผน

ของทางราชการจนก่อให้เกิดความเสียหาย

2.2.5 คัดลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน

2.2.6 ใช้หลักวิชาการที่ไม่ถูกต้องในการปฏิบัติวิชาชีพ ส่งผลให้ศิษย์หรือผู้รับบริการเกิดความเสียหาย

2.2.7 ใช้ความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ หรืออาศัยองค์กรวิชาชีพแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น โดยมีชอบ

3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

ครูต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า ครูต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ และครูต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ โดยต้องประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

3.1 พฤติกรรมที่พึงประสงค์

3.1.1 ให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการด้วยความเมตตากรุณาอย่างเต็มกำลังความสามารถและเสมอภาค

3.1.2 สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส

3.1.3 ตั้งใจ เสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการได้รับการพัฒนาตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล

3.1.4 ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง จากสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3.1.5 ให้ศิษย์และผู้รับบริการ มีส่วนร่วมวางแผนการเรียนรู้ และเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง

3.1.6 เสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์และผู้รับบริการด้วยการรับฟังความคิดเห็นยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจอย่างกัลยาณมิตร

3.2 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

3.2.1 ลงโทษศิษย์อย่างไม่เหมาะสม

3.2.2 ไม่ใส่ใจหรือไม่รับรู้ปัญหาของศิษย์หรือผู้รับบริการ จนเกิดผลเสียหายต่อศิษย์หรือผู้รับบริการ

3.2.3 ดูหมิ่นเหยียดหยามศิษย์หรือผู้รับบริการ

3.2.4 เปิดเผยความลับของศิษย์หรือผู้รับบริการ เป็นผลให้ได้รับความอับอายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง

3.2.5 รุจใจ โน้มน้าว ยุยงส่งเสริมให้ศิษย์หรือผู้รับบริการปฏิบัติขัดต่อศีลธรรมหรือกฎระเบียบ

3.2.6 ชักชวน ใช้ง้าง วานศิษย์หรือผู้รับบริการให้จัดซื้อ จัดหาสิ่งเสพติด หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข

3.2.7 เรียกร้องผลตอบแทนจากศิษย์หรือผู้รับบริการในงานตามหน้าที่ที่ต้องให้บริการ

4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ โดยพึงประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรมดังตัวอย่างต่อไปนี้

4.1 พฤติกรรมที่พึงประสงค์

4.1.1 เสียสละ เอื้ออาทร และให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

4.1.2 มีความรัก ความสามัคคี และร่วมใจกันผนึกกำลังในการพัฒนาการศึกษา

4.2 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

4.2.1 ปิดบังข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติงาน จนทำให้เกิดความเสียหายต่องานหรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

4.2.2 ปฏิเสธความรับผิดชอบ โดยตำหนิ ให้อายผู้อื่นในความบกพร่องที่เกิดขึ้น

4.2.3 สร้างกลุ่มอิทธิพลภายในองค์กรหรือกลั่นแกล้งผู้ร่วมประกอบวิชาชีพให้เกิดความเสียหาย

4.2.4 เจตนาให้ข้อมูลเท็จทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดความเสียหายต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

4.2.5 วิพากษ์ วิจารณ์ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในเรื่องที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือแตกความสามัคคี

5. จรรยาบรรณต่อสังคม

ครูพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยพึงประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

5.1 พฤติกรรมที่พึงประสงค์

5.1.1 ยึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5.2.2 นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมมาเป็นปัจจัยในการจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

5.2.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

5.2.4 เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพัฒนาเศรษฐกิจภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม

5.2 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

5.2.1 ไม่ให้ความร่วมมือหรือสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนที่จัดเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งทางตรงหรือทางอ้อม

5.2.2 ไม่แสดงความเป็นผู้นำในการอนุรักษ์หรือพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาหรือสิ่งแวดล้อม

5.2.3 ไม่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์หรือพัฒนาสิ่งแวดล้อม

5.2.4 ปฏิบัติตนเป็นปฏิปักษ์ต่อวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนหรือสังคม

7. ฉบับที่ 7 เรียกว่าข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ถือว่าเป็นจรรยาบรรณฉบับปัจจุบัน คือ ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา

วรรคหนึ่ง (1)(11) และมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ประกอบกับมติคณะกรรมการคุรุสภา ในการประชุมครั้งที่ 5/2556 วันที่ 16 พฤษภาคม 2556 โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคณะกรรมการคุรุสภาจึงออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (2556 : 72-74) ดังต่อไปนี้

1. จรรยาบรรณต่อตนเอง

1.1 ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2.1 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

3.1 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทที่โดยเสมอหน้า

3.2 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

3.3 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

3.4 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกายสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ

3.5 ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

4.1 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

5. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

5.1 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

8. หลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ตำแหน่งครูผู้ช่วย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กล่าว ถึงหลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ตำแหน่งครูผู้ช่วย เพื่อให้การเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ตำแหน่งครูผู้ช่วย เป็นเวลาสองปีก่อนแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งครู เป็นไปอย่างมีระบบเป็นมาตรฐาน บรรลุตามความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาให้ครูผู้ช่วย มีความรู้ ความประพฤติ คุณลักษณะเหมาะสม และมีคุณภาพส่งผลต่อผู้เรียน อาศัยอำนาจตามมาตรา 19 (4) และมาตรา 56 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก.ค.ศ. จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ เตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ตำแหน่งครูผู้ช่วย ตามหลักสูตรแนบท้ายหลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ตำแหน่งครูผู้ช่วยที่ ศธ 0206.7/ว19 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. คำสั่ง. 2561)

หลักการ

1. หลักการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม สำหรับผู้ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วยเป็นการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งครู ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด จึงได้กำหนดหลักสูตรการพัฒนาสำหรับครูผู้ช่วย

2. การพัฒนาครูผู้ช่วยตามหลักสูตรที่ ก.ค.ศ. กำหนดนี้เป็นการพัฒนาในระหว่างการพัฒนาปฏิบัติหน้าที่ ในสถานศึกษาที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งและมีการประเมินผลการพัฒนาตามระยะเวลาที่กำหนด

วัตถุประสงค์

เพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และบุคลิกลักษณะของครูผู้ช่วย ด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นครูที่ดีได้

โครงสร้างหลักสูตร

หมวดที่ 1 วินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

หมวดที่ 2 การจัดการเรียนการสอน

หมวดที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน

หมวดที่ 4 การมีส่วนร่วมการพัฒนาในสถานศึกษาและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

หมวดที่ 5 ทักษะการใช้ภาษาและเทคโนโลยีดิจิทัล

สาระการพัฒนา

หมวดที่ 1 วินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

1.1 วินัยและการรักษาวินัย วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจและการประพฤติปฏิบัติตน ตามข้อปฏิบัติทางวินัย และไม่ฝ่าฝืนข้อห้าม ตามที่กำหนดไว้

1) วินัยต่อตนเอง ผู้เรียน ตำแหน่งหน้าที่ ผู้ร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ประชาชน และประเทศชาติ

2) วินัยและการรักษาวินัยของทางราชการ

3) กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการ

1.2 คุณธรรม จริยธรรม วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจและประพฤติปฏิบัติตน ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือและจารีตประเพณีของสังคม

1) หลักธรรมของศาสนา

2) จารีตประเพณีของสังคม

3) คุณธรรม จริยธรรม สำหรับข้าราชการครู

4) บทบาทหน้าที่ของข้าราชการในฐานะเป็นพลเมืองที่ดี

1.3 จรรยาบรรณวิชาชีพ วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจและประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ

1) มาตรฐานการปฏิบัติงาน

2) จรรยาบรรณวิชาชีพ

1.4 การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจและดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- 1) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อการดำรงชีวิต

1.5 จิตวิญญาณความเป็นครู วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความใฝ่รู้ ค้นหา สร้างสรรค์ ถ่ายทอด ปลูกฝัง และเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งของผู้เรียน เพื่อนร่วมงานและสังคม

1) กิจกรรมส่งเสริมการใฝ่รู้ ค้นหา สร้างสรรค์ ถ่ายทอด ปลูกฝัง และเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งของผู้เรียน เพื่อนร่วมงานและสังคม

1.6 จิตสำนึกความรับผิดชอบในวิชาชีพครู วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูผู้ช่วยประพฤติปฏิบัติตนโดยมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อผู้เรียน และวิชาชีพครู

- 1) กิจกรรมเสริมสร้างการสำนึกความรับผิดชอบต่อผู้เรียน
- 2) กิจกรรมเสริมสร้างการสำนึก ความรับผิดชอบต่อวิชาชีพครู

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ตำแหน่งครูผู้ช่วย นั้น สรุปได้ว่า หลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ตำแหน่งครูผู้ช่วย เพื่อให้การเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ตำแหน่งครูผู้ช่วย เป็นเวลาสองปีก่อนแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งครู ให้เป็นไปอย่างมีระบบ เป็นมาตรฐาน บรรลุตามความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาให้ครูผู้ช่วย มีความรู้ ความประพฤติ คุณลักษณะเหมาะสม มีคุณภาพส่งผลต่อผู้เรียน และที่สำคัญไปกว่านั้น หลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ตำแหน่งครูผู้ช่วย ยังเน้นให้มีการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจและประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ ชำรงไว้ซึ่งเกียรติภูมิของวิชาชีพครู

จากการศึกษาจรรยาบรรณวิชาชีพของครูสรุปได้ว่า จรรยาบรรณในวิชาชีพของครู หมายถึง ประมวลมาตรฐานความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องประพฤติปฏิบัติ เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง เพื่อผดุงเกียรติและสถานะของวิชาชีพ โดยที่ข้อบัญญัตินั้นเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ผู้กระทำผิดจรรยาบรรณจะต้องได้รับโทษ

จากการที่ได้กล่าวมาทั้งหมดเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณานำแนวคิด จรรยาบรรณวิชาชีพครู 5 ด้าน ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) จรรยาบรรณต่อตนเอง 2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ 5) จรรยาบรรณต่อสังคม

1. จรรยาบรรณต่อตนเอง หมายถึง ครูควรประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามประเพณี และวัฒนธรรมไทย มีระเบียบวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ ตามเป้าหมายที่กำหนด ศึกษาหาความรู้ วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และสะสมผลงานอย่างสม่ำเสมอ ค้นคว้า แสวงหา และนำเทคนิคด้านวิชาชีพที่พัฒนาและก้าวหน้า เป็นที่ยอมรับมาใช้แก่ศิษย์และผู้รับบริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์

2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ หมายถึง ครูควรแสดงความชื่นชมและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพ รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานในวิชาชีพ ให้สาธารณชนรับรู้ อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริตตามกฎ ระเบียบ และแบบแผนของทางราชการ เลือกใช้หลักวิชาที่ถูกต้อง สร้างสรรค์เทคนิควิธีการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กร เข้าร่วมกิจกรรมของวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์

3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ หมายถึง ครูควรให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการด้วยความเมตตากรุณาอย่างเต็มกำลังความสามารถและเสมอภาค สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส ตั้งใจ เสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการ ได้รับการพัฒนาตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล ส่งเสริมนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตัวเอง มีส่วนร่วมวางแผนจัดการเรียนรู้ เสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์และผู้รับบริการด้วยการยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็น และให้กำลังใจอย่างเป็นมิตรและจริงใจ ไม่กระทำตนเป็นปฏิบัติยกต่อความเจริญทางกายสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ ไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ หมายถึง ครูควรเสียสละ เอื้ออาทร และให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพด้วยความเมตตา ช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างสร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคี ในหมู่คณะและร่วมใจกันผนึกกำลังในการพัฒนาการศึกษา ไม่ให้ข้อมูลเท็จทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดความเสียหายต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ไม่วิพากษ์วิจารณ์ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในเรื่องที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือแตกความสามัคคี ไม่สร้างกลุ่มอิทธิพลภายในองค์กรหรือกลั่นแกล้งผู้ร่วมประกอบวิชาชีพให้เกิดความเสียหายไม่ปิดบังข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติงาน จนทำให้เกิดความเสียหายต่องานหรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

5. จรรยาบรรณต่อสังคม หมายถึง ครูควรมีค่านิยม สนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมมาเป็นปัจจัยในการจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิต ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นผู้ดำเนินการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม และรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

เจสสิก้า การ์เรตต์ สไตป์และโรเบิร์ต เอ็ม แมนนิงเจอร์ (Jessica Garent Staib and Robert M. Manninger, 2012 : 1569 - 1571) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจรรยาบรรณของครูใหญ่: การวิเคราะห์เชิง คุณภาพ (Ethical leadership in the Principal ship: A Qualitative Analysis) พบว่า จรรยาบรรณ นั้นเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้นำทางการศึกษา ที่ต้องพุดิตตนเป็นเป็นคนดี เป็นแบบอย่างที่ดีมี ศีลธรรม ผู้นำทางการศึกษาต้องเป็นบุคคลที่รับผิดชอบดูแล อบรมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีงามจาก การศึกษาความสัมพันธ์ 5 ด้านเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำทางการศึกษากับแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนด้านจรรยาบรรณ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใส และตรวจสอบได้ทุกเวลาซึ่ง จรรยาบรรณมีผลกระทบต่อการบริหารงาน โรงเรียน ตลอดจนเป็นส่วนสำคัญให้ครูใน โรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงมากยิ่งขึ้น เมื่อมีแบบอย่างที่ดีของครูใหญ่ ทำให้การบริหารงานเป็นไปตามมาตรฐานที่ดี กำหนดมาตรฐานงานในเชิงของจรรยาบรรณ ส่งผลให้นักเรียนในระดับชั้น ประถมศึกษา มัธยมศึกษา มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

ฟิลิป คิมเมท (Kimmet Philip. 2005 : 32) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ในระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย พบว่าในประเทศที่พัฒนาแล้วหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย เมื่อพิจารณาเป็นประเทศและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษา โดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในด้านใดบ้าง โดยพบว่าหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้าง และเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอน เศรษฐกิจฝืดเคือง เพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นรูปแบบการบริหารแนวใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เมื่อนำไปใช้ ซึ่งนั่นก็คือจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาล และนอกจากนี้ประเทศในเอเชีย

ตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการเมือง การปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง

พามেলা และเอฟรอน (Pamela and Efron, 2003 : 201 - 209) ได้ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับ คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร พบว่า จริยธรรมของผู้บริหารแตกต่างกัน ผู้บริหารที่มี ประสิทธิภาพด้านจริยธรรมสูงจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับจริยธรรมของครู นอกจากนี้ยัง พบว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความอดทน มีความซื่อสัตย์ และเอาใจใส่ต่องานในหน้าที่ จึงจะเป็น ผู้บริหารที่มีคุณค่า

คราค (Clarke, 2001 : 3519-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการ กระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่า ในประเทศที่ด้อย พัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวใน การปฏิบัติต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจนถือเป็นกุญแจ สำคัญ การใช้หลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังคงมีปัญหายู่ จากการที่ยังคงมีการถือพรรคถือพวกพ้อง

บลูเมล (Blumel, 2000 : 25) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ความร่วมมือกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์และการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ (ประเทศเคนยา) งานวิจัยนี้ พบว่า หลักธรรมาภิบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความร่วมมือ และงานความช่วยเหลือ ระหว่างประเทศของนักสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ ส่วนปัจจัยอื่นที่ช่วยเสริมสร้างการทำงานร่วมกัน ระหว่างนักสังคมสงเคราะห์เหล่านี้ในประเทศเคนยา (Kenya) นั่นก็คือความสามารถของนักสังคม สงเคราะห์ในการเข้าถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และรวมไปถึงการปรับตัวเข้าหากัน เพื่อที่จะสร้างความร่วมมือเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อที่จะก่อให้เกิดประ โยชน์ในการสื่อสาร และการ แลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร ท้ายที่สุดนักสังคมสงเคราะห์จากความร่วมมือกันระหว่างประเทศที่มี จำนวนมากในประเทศเคนยา ยังก่อให้เกิดการสร้างสภาพสังคมใหม่ ๆ โดยการนำกิจกรรมและ ความมีส่วนร่วมต่าง ๆ เข้ามาเป็นปัจจัยในการเชื่อมต่อ

แมกคอนเนล (McConnell, 1992 : 235) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของ โรงเรียนกับ วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่าในโรงเรียนที่มี ประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารโรงเรียนเป็นวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และพบว่าวิสัยทัศน์ ด้านคุณธรรมและ จริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสามารถทำนายประสิทธิภาพของโรงเรียนได้

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าธรรมาภิบาลมีส่วนสำคัญในการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธการพัฒนาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอน เศรษฐกิจฝืดเคือง ซึ่งหลักธรรมาภิบาลเป็นรูปแบบการบริหารทางเลือกหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างยั่งยืนและสมดุล จึงนับว่าเป็นการบริหารงานที่เหมาะสมถูกต้องเป็นไปได้

งานวิจัยในประเทศ

จักษณา อธิรัตน์ปัญญา (2561 : 1406- 1413) ได้ศึกษาเส้นทางการพัฒนาครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นครูดี โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะครูดีตามการรับรู้ของครูและผู้มีส่วนได้เสียในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อนำเสนอเส้นทางและแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ของครูสู่ความเป็นครูดี ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะครูดี มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นครู 2) บุคคลแห่งการเรียนรู้ 3) คุณธรรม 4) วิธีทางปัญญาสร้างสรรค์ความรู้ และ 5) ความรักในวิชาชีพครู สำหรับเส้นทางการพัฒนาครูสู่ความเป็นครูดี พบว่า เส้นทางการพัฒนาครูสู่ความเป็นครูดี คือ “พลังความมุ่งมั่น สานฝันสู่ความสำเร็จ สร้างพลังเครือข่าย ขยายปัญญาสองทางการเรียนรู้ ผู้การชี้้นำเพื่อน เคลื่อนสู่การขยายผล”

ศรศักดิ์ ชูคำ (2559 : 7, 274 - 301) ได้ศึกษาเรื่องบรรษัทภิบาลในบริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์และประเมินการบริหารกิจการตามหลักบรรษัทภิบาลของบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) 2) เพื่อศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนต่อการมีบรรษัทภิบาลที่ดีไปปฏิบัติในการบริหารกิจการของบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) 3) เพื่อประเมินประสิทธิผลการนำหลักบรรษัทภิบาลที่ดีไปปฏิบัติในการบริหารกิจการของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งผลต่อการเป็นบรรษัทภิบาลที่ดีของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติที่ดีต่อบรรษัทภิบาล ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของพนักงานทุกระดับต่อบรรษัทภิบาล ปัจจัยด้านความต่อเนื่องของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านสมรรถนะของผู้นำ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านการสร้างแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากปัจจัยภายนอก ตามลำดับ นอกจากนี้แล้วยังพบว่า มีปัจจัยเกื้อหนุนที่สำคัญต่อการส่งผลสำเร็จในการเป็นบรรษัทภิบาลที่ดีของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ได้แก่ การมีบริการที่ดี การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร การประกันความเสี่ยง ส่วนปัจจัยที่ไม่เกื้อหนุนต่อแนวทางการเป็นบรรษัทภิบาลที่ดีของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ได้แก่ การแทรกแซงภายในของการเมือง และปัจจัยด้านขนาดของโครงสร้างและความซับซ้อนขององค์กร

รัชชัช ชูกลิ่น (2558 : 4, 223) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1. เพื่อวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของ รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำ 2) ปัจจัยด้านสถานการณ์ 3) ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การทาง จริยธรรม และ 4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมมาภิบาล การพัฒนาและตรวจสอบ ความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิง จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีปัจจัยเชิงสาเหตุ 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำ 2) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมมาภิบาล 3) ปัจจัย ด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม และ 4) ปัจจัยด้านสถานการณ์

จิรภา คำทา (2557 : 12, 257 - 260) ได้ศึกษาเรื่อง บรรษัทภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน :กรณีศึกษาสถาบันเทคโนโลยีไทย - ญี่ปุ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) องค์ประกอบของบรรษัทภิบาลใน สถาบัน เทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น 2) รูปแบบของบรรษัทภิบาลในสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น 3) ผลการ ยืนยันรูปแบบของบรรษัทภิบาลในสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของ บรรษัทภิบาลในสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การมีส่วนร่วม 2) ความโปร่งใส 3) นิติธรรม 4) คุณธรรม จริยธรรม และ 5) ความยั่งยืน ในส่วนของรูปแบบของ บรรษัทภิบาลในสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่นเป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน และผลการ ยืนยันรูปแบบของบรรษัทภิบาลในสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มี ความเป็นประโยชน์และมีความถูกต้องครอบคลุมสอดคล้องกับกรอบ แนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

นายอาคม มากมีทรัพย์ (2556 : 7, 212 - 215) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง จริยธรรมผู้บริหาร สถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) องค์ประกอบจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา 2) ผลการ ยืนยันจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของจริยธรรมผู้บริหาร สถานศึกษาประกอบด้วย 11 องค์ประกอบเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากมากไปน้อย คือ 1) องค์ประกอบด้วยความเมตตา กรุณา 2) องค์ประกอบด้านกัลยาณมิตร 3) องค์ประกอบด้าน

ธรรมาภิบาล 4) องค์กรประกอบด้านความยุติธรรม 5) องค์กรประกอบด้านความซื่อสัตย์ 6) องค์กรประกอบด้านการบังคับตนเอง 7) องค์กรประกอบ ด้านความมีเหตุผล 8) องค์กรประกอบด้านการเป็นผู้นำ 9) องค์กรประกอบด้านการปกครอง 10) องค์กรประกอบด้านความมีวินัย และ 11) องค์กรประกอบด้านความรับผิดชอบ และจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการยืนยันจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์กรประกอบจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 11 ด้านนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคน เห็นชอบด้วยทั้งหมดในทุกด้าน

ชัยนนท์ นิลพัฒน์ (2555 : 8 , 213 - 216) ได้ศึกษาเรื่อง จริยธรรมในการบริหารงานบุคคลของอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารงานบุคคลของอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา 2) ยืนยันองค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารงานของอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา 3) ผลแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการบริหารงานบุคคลของ อนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์กรประกอบจริยธรรมในการบริหารงานบุคคลของ คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากมากไปน้อย คือ 1) หลักการดำรงตน 2) หลักศีลธรรม 3) หลักกัลยาณมิตร 4) หลักความรับผิดชอบต่อ 5) หลักกฎระเบียบวินัย และ 6) หลักความเสมอภาค และผลการยืนยันองค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารงานบุคคลของคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่าทุกท่านมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ไพวัลย์ เหล็งสุคติใจ (2555 : 11, 234 - 237) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียนและ 2) จรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า จรรยาบรรณที่เหมาะสมสำหรับวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียนในประเทศไทย พบว่ามี 4 ข้อ ได้แก่ 1) จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน องค์ประกอบที่ 1 จรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่บริหารโรงเรียน 2) จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียนองค์ประกอบที่ 2 จรรยาบรรณในการปฏิบัติตนต่อตนเองและผู้อื่น 3) จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียนองค์ประกอบที่ 3 จรรยาบรรณในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4) จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียนองค์ประกอบที่ 4 จรรยาบรรณต่อสังคมและผู้ร่วมวิชาชีพ

เบญจ์ พรพลธรรม (2553 : 11, 351 - 356) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในการบริหารสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการจัดการความโปร่งใสและการจัดการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เพื่ออธิบายถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจัดการความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 3) เพื่อเสนอแนะกลไกรูปแบบตัวชี้วัดการจัดการความโปร่งใส และการจัดการการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความโปร่งใสภายในองค์กรและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจัดการความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านต่าง ๆ ที่มีแนวปฏิบัติและทฤษฎีรับรองในปัจจุบัน 6 ประการ ดังนี้ 1) การวางแผนและการกำหนดเป้าหมายการบริหารงานให้ชัดเจน 2) การจัดระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความคล่องตัวด้านข้อมูลข่าวสาร 3) การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ 4) การส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใส และกำหนดกฎหมายที่มีบทลงโทษรุนแรง 5) การจัดการด้านบริหารของผู้นำองค์กรที่มีความยุติธรรม โปร่งใส และเข้าถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน และ 6) การมีระบบบริหารจัดการความโปร่งใสที่เป็นรูปธรรมและมีกลไก

ศรีพัชรา ลิทธิกำจร แก้วพิจิตร (2551 : 8, 151 - 156) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบการใช้ธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 2) พัฒนาและนำเสนอการใช้ธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ เรียงลำดับความสำคัญโดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย ประกอบด้วย 1) หลักความรับผิดชอบ 2) หลักนิติธรรมและความเสมอภาค 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักความคุ้มค่า 5) หลักความมั่นคง 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักคุณธรรม และ 8) หลักการใช้อำนาจหน้าที่ จากข้อมูลและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นการบริหารงานที่มุ่งเน้นคุณภาพของการบริหารงานในองค์กร ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลให้เกิดคุณภาพการศึกษาขององค์กรด้วย และเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรที่ยั่งยืนต่อไป จึงนับว่าเป็นการบริหารงานที่เหมาะสมถูกต้อง เป็นไปได้และสามารถนำไปเป็นประโยชน์

ประทีป มากมิตร (2550 : 9, 175 - 192) ได้ศึกษาเรื่อง จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันศึกษาเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) จริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของ

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน และ 2) แนวทางทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของสถาบันศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า จริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ และสามารถแยกได้ 7 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ จริยธรรมต่อผู้บังคับบัญชา จริยธรรมต่อองค์กร และ จริยธรรมต่อสังคม องค์ประกอบที่ 2 มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ จริยธรรมต่อนักศึกษา และ จริยธรรมต่อผู้ร่วมงาน องค์ประกอบที่ 3 มี 2 องค์ประกอบย่อย จริยธรรมส่วนงาน และ จริยธรรมส่วนตัว และแนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน มี 8 แนวทางใหญ่ ได้แก่ 1) การสนับสนุนด้านนโยบาย 2) มีการจัดฝึกอบรมจริยธรรม 3) จัดทำประมวลจริยธรรม หรือ จริยธรรมวิชาชีพในองค์กร 4) การตรวจสอบจริยธรรม 5) การนำจริยธรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคล 6) การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้นำ 7) มีคณะกรรมการหรือที่ปรึกษาด้านจริยธรรม 8) การจูงใจ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในองค์กรเป็นการบริหารงานที่มุ่งเน้นคุณภาพของการบริหารงานในองค์กร ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลให้เกิดคุณภาพในองค์กรด้วย และเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรที่ยั่งยืนต่อไป ส่วนจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นข้อกำหนดที่ควบคุมไม่ให้ผู้ประกอบการวิชาชีพประพฤติหรือปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หากผู้ประกอบการวิชาชีพสามารถกระทำได้ตามที่จรรยาบรรณวิชาชีพกำหนดไว้ก็จะทำให้ได้รับความเชื่อถือและศรัทธาจากบุคคลต่าง ๆ และจะส่งผลให้วิชาชีพนั้น ๆ เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารที่มุ่งเน้นให้องค์กรเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการบริหารงาน เป็นการบริหารงานที่เน้นให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ของการบริหาร ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบของการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุลได้ จรรยาบรรณวิชาชีพของครู เป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงมีเกียรติเชื่อถือได้ และหากว่าผู้ประกอบการวิชาชีพครูสามารถกระทำได้ตามที่จรรยาบรรณวิชาชีพกำหนดไว้ ก็จะทำให้ได้รับความเชื่อถือและศรัทธาจากบุคคลต่าง ๆ และจะส่งผลให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,967 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ออนไลน์. 2562)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 3,967 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้เพื่อความคลาดเคลื่อนไว้ร้อยละ 10 จึงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 ตัวอย่าง และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดเป็นชั้นของการแบ่ง หลังจากนั้นคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาและครูแต่ละจังหวัดด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับฉลากไม่ใส่กลับ จนได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ รายละเอียดดังตาราง 3

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู
ชลบุรี	51	2,460	5	238
ระยอง	47	1,409	5	137
รวม	98	3,869	10	375
รวมทั้งหมด	3,967		385	

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 60 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1.1 หลักความโปร่งใส	จำนวน 12 ข้อ
1.2 หลักการมีส่วนร่วม	จำนวน 11 ข้อ
1.3 หลักความรับผิดชอบ	จำนวน 13 ข้อ
1.4 หลักนิติธรรม	จำนวน 11 ข้อ
1.5 หลักคุณธรรม	จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 50 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1.1 จรรยาบรรณต่อตนเอง	จำนวน 10 ข้อ
1.2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	จำนวน 10 ข้อ
1.3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	จำนวน 10 ข้อ
1.4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	จำนวน 10 ข้อ
1.5 จรรยาบรรณต่อสังคม	จำนวน 10 ข้อ

ผู้วิจัยสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีวิธีดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นนิยามศัพท์ของการปฏิบัติตามธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู

2. เลือกเทคนิคที่ใช้ในการวัด ในครั้งนี้เลือกเทคนิคการวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert, 1993 : 247) ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจากมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ปฏิบัติสม่ำเสมอ และมีมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมีมาก

ระดับ 3 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และมีปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง นาน ๆ ปฏิบัติ และมีน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ และมีน้อยที่สุด

3. สร้างข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 60 ข้อความ และข้อความเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 50 ข้อความ ตามนิยามศัพท์ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. นำข้อความที่สร้างขึ้นทั้งหมดมาปรับปรุงภาษาให้อ่านง่าย เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน แล้วจัดเรียงข้อความตามรูปแบบของการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความรายข้อ นำแบบตรวจสอบความตรงของข้อความรายข้อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ลงความเห็นว่าเป็นข้อความแต่ละข้อตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยให้ +1 คะแนน ถ้าลงความเห็นว่าตรง ให้ 0 คะแนน ถ้าลงความเห็นว่าไม่แน่ใจ และให้ -1 คะแนน ถ้าลงความเห็นว่าไม่ตรง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความรายข้อด้วยวิธีการหาค่าดัชนี IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยนำคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 คน มาหาค่าเฉลี่ยรายข้อแล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แล้วนำไปใช้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ได้ข้อความที่ใช้สอบถามการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 ข้อ มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 และได้ข้อความที่ใช้สอบถามจรรยาบรรณวิชาชีพของครู จำนวน 50 ข้อ มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 รวมทั้งสิ้นจำนวน 110 ข้อ

5. นำข้อความที่คัดเลือกไว้ตามข้อ 4 มาสร้างเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู โดยจัดเรียงข้อความหรือข้อความตามลำดับของตัวแปรแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-Total Correlation) และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) จากนั้นคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปได้ข้อความที่ใช้สอบถามการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.77 ได้ข้อความที่ใช้สอบถามจรรยาบรรณวิชาชีพของครู จำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.74 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.90 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู เท่ากับ 0.85 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังสถานศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดด้วยตัวเอง และกำหนดระยะเวลาในการส่งแบบสอบถามคืน
3. สถานศึกษาส่งแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์ ครบ 385 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ด้วยวิธีการหาค่าร้อยละ (%)
2. วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 101)

การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ปฏิบัติสม่ำเสมอ

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง นาน ๆ ปฏิบัติ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ

จรรยาบรรณวิชาชีพของครู

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 101)

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.80 - 0.99 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูงมาก

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.60 - 0.79 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.40 - 0.59 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.20 - 0.39 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำ

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.01 - 0.19 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (%)

2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

3. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ค่าความตรงเชิงเนื้อหา รายข้อ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความและเนื้อหาที่วัด (Index of Item - Objective Congruence : IOC) ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถาม เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก

3. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 - 204) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
r	แทน	ค่าสถิติในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
X	แทน	การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
Y	แทน	จรรยาบรรณวิชาชีพของครู
X_1	แทน	หลักความโปร่งใส
X_2	แทน	หลักการมีส่วนร่วม
X_3	แทน	หลักความรับผิดชอบ
X_4	แทน	หลักนิติธรรม
X_5	แทน	หลักคุณธรรม
Y_1	แทน	จรรยาบรรณต่อตนเอง
Y_2	แทน	จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
Y_3	แทน	จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
Y_4	แทน	จรรยาบรรณต่อผู้ประกอบวิชาชีพ
Y_5	แทน	จรรยาบรรณต่อสังคม

ลิขสิทธิ์ของภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์จรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่าง (N = 385)	
	จำนวนคน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	131	34
หญิง	254	66
รวม	385	100
อายุ		
20 - 30 ปี	223	57.9
31 - 40 ปี	112	29.1
41 - 50 ปี	23	6
มากกว่า 51 ปีขึ้นไป	27	7
รวม	385	100

ตาราง 4 (ต่อ)

ผู้ตอบแบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่าง (N = 385)	
	จำนวนคน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	10	2.9
ครู	223	57.7
ครูผู้ช่วย	152	39.5
รวม	385	100
ประสบการณ์ทำงาน		
1 - 10 ปี	239	62.1
11 - 20 ปี	103	26.8
21 - 30 ปี	18	4.6
มากกว่า 31 ปีขึ้นไป	25	6.5
รวม	385	100
ขนาดสถานศึกษา		
สถานศึกษาขนาดเล็ก	-	-
สถานศึกษาขนาดกลาง	-	-
สถานศึกษาขนาดใหญ่	89	23.1
สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	296	76.9
รวม	385	100

จากตาราง 4 แสดงว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 385 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย 131 คน คิดเป็นร้อยละ 34 เพศหญิง 254 คน คิดเป็นร้อยละ 66 จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 20 - 30 ปี จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 57.9 อายุ 31 - 40 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และอายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไป จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตำแหน่งครู จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 57.7 ตำแหน่งครูผู้ช่วย จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ทำงาน 1 - 10 ปี จำนวน 239 คน

คิดเป็นร้อยละ 62.1 ประสบการณ์ทำงาน 11 - 20 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 ประสบการณ์ทำงาน 21 - 30 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 และประสบการณ์ทำงานมากกว่า 31 ปีขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 และ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 76.9

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปรากฏดังตาราง 5 - 10

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในภาพรวมและรายด้าน

การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. หลักความโปร่งใส	4.27	0.42	1	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
2. หลักการมีส่วนร่วม	4.20	0.50	4	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
3. หลักความรับผิดชอบ	4.19	0.43	5	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
4. หลักนิติธรรม	4.23	0.46	2	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
5. หลักคุณธรรม	4.22	0.44	3	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
รวม	4.22	0.39		ปฏิบัติบ่อยครั้ง

จากตาราง 5 แสดงว่า การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.27$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.23$) หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.22$) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.20$) และหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตาม
การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใส

การปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส	ระดับการปฏิบัติ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่าง ตรงไปตรงมา	4.18	0.65	9	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
2. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.46	0.66	1	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
3. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ไม่มีเรื่อง ที่ถูกกล่าวหา ร้องเรียน	4.25	0.68	7	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
4. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ไม่มีเรื่อง การสอบสวน สืบสวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	4.41	0.68	3	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
5. สร้างความไว้วางใจในการบริหารงานกับ ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.18	0.69	8	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
6. มีการตรวจสอบและประเมินภายใน สถานศึกษา	4.45	0.71	2	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
7. มีการลงโทษผู้ที่กระทำความผิดใน สถานศึกษาอย่างยุติธรรม	4.31	0.72	4	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
8. ประเมินความดีความชอบแก่ครูและ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา อย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ	4.31	0.70	5	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
9. ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถ เข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศภายใน สถานศึกษาได้สะดวก	4.16	0.71	10	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
10. มีกระบวนการให้ครูและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน ของการบริหารสถานศึกษาได้	4.12	0.62	12	ปฏิบัติบ่อยครั้ง

ตาราง 6 (ต่อ)

การปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส	ระดับการปฏิบัติ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
11. เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างตรงไปตรงมา	4.29	0.67	6	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
12. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.15	0.62	11	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
รวม	4.27	0.42		ปฏิบัติบ่อยครั้ง

จากตาราง 6 แสดงว่าการปฏิบัติตามตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามหลักความโปร่งใส ในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณารายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ มีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.46$) มีการตรวจสอบและประเมินภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.45$) และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสไม่มีเรื่องการสอบสวน สืบสวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ($\bar{X} = 4.41$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามการ
ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วม

การปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วม	ระดับการปฏิบัติ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. รับฟังความคิดเห็นของครูและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง	4.28	0.73	3	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
2. มีการสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับครู และบุคลากรทางการศึกษาใน สถานศึกษา	4.29	0.75	2	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
3. ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความ ความคิดเห็นในเรื่องที่สำคัญ	4.15	0.70	9	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
4. ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการวางแผนงาน	4.21	0.69	5	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
5. ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การลงประชามติ การประชาพิจารณ์	4.34	0.71	1	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
6. ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.09	0.73	10	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
7. สร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง มีความเต็มใจที่จะ ปฏิบัติงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา	4.17	0.77	7	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
8. สร้างแรงจูงใจให้ครูและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือในการ ปฏิบัติงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา	4.19	0.79	6	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
9. สร้างการมีส่วนร่วมโดยปราศจากการ บังคับด้วยอำนาจ	4.08	0.69	11	ปฏิบัติบ่อยครั้ง

ตาราง 7 (ต่อ)

การปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วม	ระดับการปฏิบัติ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
10. เปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมรับรู้ในเรื่องที่สำคัญต่าง ๆ	4.16	0.67	8	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
11. มีการพัฒนาโครงสร้างและระบบของการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้มีความยั่งยืน	4.21	0.71	4	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
รวม	4.20	0.50		ปฏิบัติบ่อยครั้ง

จากตาราง 7 แสดงว่าการปฏิบัติตามตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเขต 18 จำแนกตามหลักการมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X}=4.20$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การลงประชามติ การประชาพิจารณ์ ($\bar{X}=4.34$) มีการสร้างความสามัคคีให้เกิดกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.29$) และรับฟังความคิดเห็นของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\bar{X}=4.28$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามการ
ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบ

การปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบ	ระดับการปฏิบัติ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ทราบขอบเขตภาระและหน้าที่ความ รับผิดชอบต่อสถานศึกษา	4.16	0.65	8	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
2. ใส่ใจปัญหาของสถานศึกษาและ กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา	4.35	0.68	1	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
3. ปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้	4.27	0.71	3	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
4. มีการกำหนดยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ เป้าหมายไว้อย่างชัดเจน	4.25	0.66	4	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
5. มีการบริหารสถานศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล	4.14	0.72	10	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
6. เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างของครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องต่าง ๆ	4.11	0.67	10	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
7. กล้ายอมรับผลจากการกระทำของตนเอง	4.15	0.70	9	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
8. สร้างการยอมรับจากครูและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องในสถานศึกษา	4.23	0.67	5	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
9. สร้างความพึงพอใจจากครูและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องในสถานศึกษา	4.17	0.65	7	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
10. มีการสร้างแรงจูงใจทำให้ทุกคนทำ หน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด	4.10	0.63	11	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
11. มีระบบติดตามการดำเนินงานของครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา	4.20	0.75	6	ปฏิบัติบ่อยครั้ง

ตาราง 8 (ต่อ)

การปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบ	ระดับการปฏิบัติ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
12. มีระบบการประเมินผลการดำเนินงานของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา	4.32	0.72	2	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
13. มีแผนสำรองในกรณีเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน	3.98	0.75	13	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
รวม	4.19	0.43		ปฏิบัติบ่อยครั้ง

จากตาราง 8 แสดงว่าการปฏิบัติตามตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 18 จำแนกตามหลักความรับผิดชอบในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณารายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ ใส่ใจปัญหาของสถานศึกษาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.35$) มีระบบการประเมินผลการดำเนินงานของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.32$) และปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามการ
ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรม

การปฏิบัติตามหลักนิติธรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด	4.25	0.71	5	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
2. ปฏิบัติอยู่ในกรอบของระเบียบราชการ	4.36	0.74	1	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
3. ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่าง เคร่งครัด	4.31	0.74	3	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
4. มีการปฏิบัติกับครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุก คนอย่างเสมอภาค เท่าเทียมและเป็นธรรม	4.21	0.67	7	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
5. มีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจอย่างชัดเจน	4.30	0.71	4	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
6. สามารถคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาได้	4.15	0.67	10	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
7. สร้างกฎระเบียบ ข้อบังคับ เป็นที่ยอมรับ ของครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.19	0.72	8	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
8. มีการสร้างแรงจูงใจให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกคนปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ และข้อบังคับ	4.35	0.71	2	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
9. มีการสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการ ศึกษาทุกคนปฏิบัติตามนโยบายของสถานศึกษา	4.16	0.69	9	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
10. มีการแก้ไขกฎระเบียบ ข้อบังคับ ในสถานศึกษา ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง	4.08	0.79	11	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
11. มีการแก้ไขกฎระเบียบ ข้อบังคับ ในสถานศึกษา ที่ไม่ขัดแย้งกับกฎหมายที่มีสถานะสูงกว่า	4.23	0.70	6	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
รวม	4.23	0.46		ปฏิบัติบ่อยครั้ง

จากตาราง 9 แสดงว่าการปฏิบัติตามตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ปฏิบัติอยู่ในกรอบของระเบียบราชการ ($\bar{X} = 4.36$) มีการสร้างแรงจูงใจให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนปฏิบัติตามกฎหมาย กฎและข้อบังคับ ($\bar{X} = 4.35$) และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรม

การปฏิบัติตามหลักคุณธรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. นำหลักคุณธรรมมาเป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา	4.25	0.73	5	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
2. เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา	4.06	0.71	13	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
3. บริหารกิจการในสถานศึกษาใด ๆ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นหลัก	4.25	0.69	6	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
4. มีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษายึดมั่นในการประกอบอาชีพอย่างสุจริต	4.24	0.68	7	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
5. มีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษานำหลักคุณธรรมและจริยธรรมไปใช้ในการ	4.31	0.70	2	ปฏิบัติบ่อยครั้ง

ดำรงชีวิต

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 10 (ต่อ)

การปฏิบัติตามหลักคุณธรรม	ระดับการปฏิบัติ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
6. มีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้ครูนำหลักคุณธรรมและจริยธรรมไปบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามโอกาสที่เหมาะสม	4.14	0.68	12	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
7. บริหารสถานศึกษาตามหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัด ทำให้ไม่มีข้อร้องเรียน	4.38	0.68	1	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
8. ปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยของราชการ	4.15	0.71	11	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
9. ประพฤติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.23	0.64	8	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
10. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.29	0.66	4	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
11. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต	4.30	0.76	3	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
12. มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.19	0.67	9	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
13. สร้างกฎระเบียบข้อบังคับในสถานศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาที่ทำให้โรงเรียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย	4.16	0.68	10	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
รวม	4.22	0.44		ปฏิบัติบ่อยครั้ง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากตาราง 10 แสดงว่าการปฏิบัติตามตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ บริหารสถานศึกษาตามหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัด ทำให้ไม่มีข้อร้องเรียน ($\bar{X} = 4.38$) มีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษานำหลักคุณธรรมและจริยธรรมไปใช้ในการดำรงชีวิต ($\bar{X} = 4.31$) และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{X} = 4.30$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปรากฏผลดังตาราง 11 - 16

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที และจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในภาพรวม

จรรยาบรรณวิชาชีพของครู	ระดับของจรรยาบรรณวิชาชีพ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. จรรยาบรรณต่อตนเอง	4.31	0.46	4	มาก
2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.32	0.48	3	มาก
3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	4.35	0.45	1	มาก
4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.34	0.51	2	มาก
5. จรรยาบรรณต่อสังคม	4.27	0.46	5	มาก
รวม	4.32	0.43		มาก

จากตาราง 11 แสดงว่าจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.35$) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.34$) จรรยาบรรณต่อตนวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.32$) จรรยาบรรณต่อตนเอง ($\bar{X} = 4.31$) และจรรยาบรรณต่อสังคม ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และจรรยาบรรณวิชาชีพของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครู
ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง

จรรยาบรรณต่อตนเอง	ระดับของจรรยาบรรณวิชาชีพ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี	4.46	0.64	1	มาก
2. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามประเพณี และวัฒนธรรมไทย	4.29	0.63	7	มาก
3. มีระเบียบวินัยในการปฏิบัติหน้าที่	4.39	0.70	3	มาก
4. พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพและวิชาการให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองปัจจุบัน	4.24	0.62	8	มาก
5. พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองปัจจุบัน	4.37	0.69	5	มาก
6. พัฒนาตนเองด้านวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองปัจจุบัน	4.16	0.67	10	มาก
7. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสำเร็จอย่างมีคุณภาพ ตามเป้าหมายที่กำหนด	4.33	0.72	6	มาก
8. มีการศึกษาหาความรู้ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้	4.40	0.72	2	มาก
9. มีการวางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน สะสมผลงาน และเผยแพร่ผลงานวิชาการ	4.17	0.69	9	มาก
10. นำเทคนิคด้านวิชาชีพที่พัฒนาและก้าวหน้ามาใช้แก่ศิษย์และผู้รับบริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์	4.38	0.71	4	มาก
รวม	4.31	0.46		มาก

จากตาราง 12 แสดงว่าจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามด้านจรรยาบรรณต่อตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ ประพฤติตนเหมาะสมกับ สถานภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.46$) มีการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.40$) และมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.39$) ตามลำดับ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	ระดับของจรรยาบรรณวิชาชีพ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ศรัทธาและชื่นชมคุณค่าของวิชาชีพตนเอง ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และ เพื่อนร่วมประกอบวิชาชีพ	4.37	0.70	3	มาก
2. รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่ง วิชาชีพครู	4.44	0.68	2	มาก
3. ยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานในวิชาชีพ ให้สาธารณชนรับรู้	4.30	0.71	6	มาก
4. อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพ	4.36	0.69	4	มาก
5. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต	4.45	0.68	1	มาก
6. ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ และแบบแผน ของทางราชการ	4.26	0.70	8	มาก
7. เลือกใช้หลักวิชาที่ถูกต้อง สร้างสรรค์ เทคนิค วิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู	4.32	0.70	5	มาก
8. ใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติ หน้าที่	4.20	0.68	10	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับของจรรยาบรรณวิชาชีพ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
9. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในสถานศึกษา	4.24	0.75	9	มาก
10. เข้าร่วมกิจกรรมของวิชาชีพครูหรือองค์กรวิชาชีพครูอย่างสร้างสรรค์	4.28	0.72	7	มาก
รวม	4.32	0.48		มาก

จากตาราง 13 แสดงว่าจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.45$) รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.44$) และศรัทธาและชื่นชมคุณค่าของวิชาชีพตนเองด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และเพื่อนร่วมประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.37$) ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	ระดับของจรรยาบรรณวิชาชีพ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือศิษย์หรือผู้รับบริการด้วยความเมตตา กรุณา	4.32	0.71	5	มาก
2. สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส	4.40	0.69	3	มาก
3. ตั้งใจ เสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่	4.32	0.65	6	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	ระดับของจรรยาบรรณวิชาชีพ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
4. ส่งเสริมนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ	4.46	0.70	1	มาก
5. ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่ออุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย	4.30	0.65	8	มาก
6. เปิดโอกาสให้ศิษย์และผู้รับบริการมีส่วนร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน	4.34	0.70	4	มาก
7. เปิดโอกาสให้ศิษย์และผู้รับบริการ เลือกวิธีการปฏิบัติหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง	4.20	0.64	10	มาก
8. ไม่กระทำตนเป็นปฏิบัติยกต่อความเจริญทางกายสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ	4.31	0.67	7	มาก
9. ไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ	4.44	0.66	2	มาก
10. เสริมสร้างสภาพภูมิใจให้แก่ศิษย์และผู้รับบริการด้วยการรับฟังความคิดเห็น ยกย่องชมเชย และให้กำลังใจอย่างกัลยาณมิตร	4.27	0.68	9	มาก
รวม	4.35	0.45		มาก

จากตาราง 14 แสดงว่าจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ ส่งเสริมนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.46$) ไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ ($\bar{X} = 4.44$) และสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส ($\bar{X} = 4.40$) ตามลำดับ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และจรรยาบรรณวิชาชีพของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้าน
จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	ระดับของจรรยาบรรณวิชาชีพ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. เสียสละ เอื้ออาทร และให้ความช่วยเหลือ ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพด้วยความเมตตา	4.35	0.68	6	มาก
2. ช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนร่วมประกอบวิชาชีพ อย่างสร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบบ คุณธรรม	4.39	0.71	3	มาก
3. สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และการทำงาน เป็นทีม	4.31	0.68	8	มาก
4. ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาการศึกษา ในสถานศึกษา	4.43	0.73	1	มาก
5. ไม่ให้ข้อมูลเท็จทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือ เกิดความเสียหายต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.25	0.70	10	มาก
6. ไม่สร้างความแตกแยกเป็นกลุ่ม ๆ ในสถานศึกษา	4.38	0.72	4	มาก
7. ไม่วิพากษ์วิจารณ์ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพใน เรื่องที่ไม่สร้างสรรค์	4.40	0.70	2	มาก
8. ไม่สร้างกลุ่มอิทธิพลภายในสถานศึกษา	4.27	0.71	9	มาก
9. ไม่กลั่นแกล้งผู้ร่วมประกอบวิชาชีพให้เกิด ความเสียหาย	4.35	0.69	5	มาก
10. ไม่ปิดบังข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติงาน จนทำให้เกิดความเสียหายต่องานหรือผู้ร่วม ประกอบวิชาชีพ	4.33	0.72	7	มาก
รวม	4.34	0.51		มาก

จากตาราง 15 แสดงว่าจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาการศึกษา ในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.43$) ไม่วิพากษ์วิจารณ์ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในเรื่องที่ไม่สร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.40$) และ ช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนร่วมประกอบวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม ($\bar{X}=4.39$) ตามลำดับ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้าน จรรยาบรรณต่อสังคม

จรรยาบรรณต่อสังคม	ระดับของจรรยาบรรณวิชาชีพ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ยึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริมการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	4.36	0.66	3	มาก
2. ยึดมั่นและศรัทธาในสถาบันหลักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	4.45	0.67	1	มาก
3. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น มาจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น	4.22	0.65	7	มาก
4. นำภูมิปัญญาไทยและศิลปวัฒนธรรมไทย มาจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อ สังคมไทย	4.20	0.66	8	มาก
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และ สามารถดำเนินชีวิต ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	4.25	0.72	5	มาก
6. เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่อ พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น	4.22	0.76	6	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

จรรยาบรรณต่อสังคม	ระดับของจรรยาบรรณวิชาชีพ (N = 385)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
7. เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.16	0.69	10	มาก
8. เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.28	0.74	4	มาก
9. เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนและสถานศึกษา	4.17	0.67	9	มาก
10. มีจิตสาธารณะและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม	4.39	0.71	2	มาก
รวม	4.27	0.46		มาก

จากตาราง 16 แสดงว่าจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 18 จำแนกตามด้านจรรยาบรรณต่อสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ ยึดมั่นและศรัทธาในสถาบันหลักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ($\bar{X}=4.45$) มีจิตสาธารณะและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ($\bar{X}=4.39$) และยึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ($\bar{X}=4.36$) ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปรากฏผลดังตาราง 17

ตาราง 17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวม

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	r	p
การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18	0.71**	0.00
จรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18		

**p < .01

จากตาราง 17 แสดงว่าการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 18 โดยรวมและเป็นรายด้าน

ตัวแปรที่ศึกษา	Y ₁ (r)	Y ₂ (r)	Y ₃ (r)	Y ₄ (r)	Y ₅ (r)	รวม (r)	P
X ₁	0.47**	0.44**	0.47**	0.46**	0.44**	0.50**	0.00
X ₂	0.58**	0.51**	0.51**	0.60**	0.55**	0.65**	0.00
X ₃	0.64**	0.60**	0.62**	0.61**	0.63**	0.66**	0.00
X ₄	0.61**	0.63**	0.63**	0.68**	0.64**	0.68**	0.00
X ₅	0.60**	0.60**	0.63**	0.58**	0.54**	0.64**	0.00
รวม	0.68**	0.64**	0.66**	0.67**	0.63**	0.71**	0.00

**p < .01

จากตาราง 18 แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 18 ในแต่ละด้านมีค่าระหว่าง 0.44 ถึง 0.68 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์รายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงจำนวน 14 คู่
และมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางจำนวน 11 คู่

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ซึ่งสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อศึกษาจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้นจำนวน 3,967 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ออนไลน์. 2562)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 3,967 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เพื่อความคลาดเคลื่อนไว้ร้อยละ 10 จึงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 ตัวอย่าง และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดเป็นชั้นของการแบ่ง หลังจากนั้นคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาและครูแต่ละจังหวัดด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับฉลากไม่ใส่กลับ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 60 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.77 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 50 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.74 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังสถานศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง สังกัดด้วยตัวเอง และกำหนดระยะเวลาในการส่งแบบสอบถามคืน
3. สถานศึกษาส่งแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์ ครบ 385 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อในรูปแบบรหัส (Coding Form)
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ด้วยวิธีการหาค่าร้อยละ (%)
3. วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง
2. จรรยาบรรณวิชาชีพของครูโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
3. การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้งทุกด้าน เรียงลำดับรายด้านจากมากไปหาน้อย คือ หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ ตามลำดับ น่าจะเป็นเพราะว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารงานจัดการและการควบคุมดูแลสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม สร้างความเชื่อมั่น และศรัทธาให้กับผู้รับบริการ นอกจากนี้หลักธรรมาภิบาลยังสร้างสังคมที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ตั้งอยู่ในครรลองคลองธรรม และก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ ปธาน สุวรรณมงคล (2558 : 4) ที่กล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลว่าเป็นหลักการบริหารการปกครองที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชน และประเทศชาติโดยยึดหลักเหตุผล และความเป็นธรรม หรืออีกมุมหนึ่งเป็นหลักการและแนวทางสำหรับการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555 : 25 - 26) ที่กล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลว่าจะช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็งในทุกด้าน ทั้งทางคุณค่าและจิตสำนึกทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม จริยธรรมและทางเศรษฐกิจ มีความโปร่งใส สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและมีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปด้วยฐานอันมั่นคง และทำให้สามารถลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ส่งผลทำให้ช่วยลดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศ จากที่กล่าวถึงการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล

ของผู้บริหารสถานศึกษาในข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ คราค (Clarke. 2001 : 3519 - A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในประเทศกาน่า พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจนถือเป็นกุญแจสำคัญ การใช้หลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บลูเมล (Blumel. 2000 : 25) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความช่วยเหลือระหว่างประเทศความร่วมมือกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์และการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ (ประเทศเคนยา) งานวิจัยนี้ พบว่า หลักธรรมาภิบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความร่วมมือ และงานความช่วยเหลือระหว่างประเทศของนักสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ ส่วนปัจจัยอื่นที่ช่วยเสริมสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์เหล่านี้ในประเทศเคนยา (Kenya) นั้นก็คือความสามารถของนักสังคมสงเคราะห์ในการเข้าถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และรวมไปถึงการปรับตัวเข้าหากันเพื่อที่จะสร้างความร่วมมือเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสาร และการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร ท้ายที่สุดนักสังคมสงเคราะห์จากความร่วมมือกันระหว่างประเทศที่มีจำนวนมากในประเทศเคนยา ยังก่อให้เกิดการสร้างสภาพสังคมใหม่ ๆ โดยการนำกิจกรรมและความมีส่วนร่วมต่าง ๆ เข้ามาเป็นปัจจัยในการเชื่อมต่อ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจ์ พรพลธรรม (2553 : 351 - 356) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในบริหารสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่าการจัดการความโปร่งใสภายในองค์กรและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจัดการความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ที่มีแนวปฏิบัติและทฤษฎีรับรองในปีจจัย 6 ประการ ดังนี้ 1) การวางแผนและการกำหนดเป้าหมายการบริหารงานให้ชัดเจน 2) การจัดระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความคล่องตัวด้านข้อมูลข่าวสาร 3) การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ 4) การส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใส และกำหนดกฎหมายที่มีบทลงโทษรุนแรง 5) การจัดการด้านบริหารของผู้นำองค์กรที่มีความยุติธรรม โปร่งใส และเข้าถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน และ 6) การมีระบบบริหารจัดการความโปร่งใสที่เป็นรูปธรรมและมีกลไก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร (2551 : 151 - 156) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ เรียงลำดับความสำคัญโดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย ประกอบด้วย 1) หลักความรับผิดชอบ 2) หลักนิติธรรมและความเสมอภาค 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักความคุ้มค่า 5) หลักความมั่นคง 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักคุณธรรม และ 8) หลักการใช้อำนาจหน้าที่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายอาคม มากมีทรัพย์ (2556 : 212 - 215) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 11 องค์ประกอบเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากมากไปน้อย คือ 1) องค์ประกอบด้านความเมตตากรุณา 2) องค์ประกอบด้านกัลยาณมิตร 3) องค์ประกอบด้านธรรมาภิบาล 4) องค์ประกอบด้านความยุติธรรม 5) องค์ประกอบด้านความซื่อสัตย์ 6) องค์ประกอบด้านการบังคับตนเอง 7) องค์ประกอบด้านความมีเหตุผล 8) องค์ประกอบด้านการเป็นผู้นำ 9) องค์ประกอบด้านการปกครอง 10) องค์ประกอบด้านความมีวินัย และ 11) องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบ และจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อการยืนยันจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 11 ด้านนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนเห็นชอบด้วยทั้งหมดในทุกด้าน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยนนท์ นิลพัฒน์ (2555 : 213 - 216) ได้ศึกษาเรื่อง จริยธรรมในการบริหารงานบุคคลของอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากมากไปน้อย คือ 1) หลักการดำรงตน 2) หลักศีลธรรม 3) หลักกัลยาณมิตร 4) หลักความรับผิดชอบ 5) หลักกฎระเบียบวินัย และ 6) หลักความเสมอภาค และผลการยืนยันองค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่าทุกท่านมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

2. ผลการวิเคราะห์ระดับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับรายด้านจากมากไปหาน้อย คือ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อตนวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อตนเอง และจรรยาบรรณต่อสังคม ตามลำดับ น่าจะเป็นเพราะจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นสิ่งที่สร้างให้ครูมีความน่าเชื่อถือและศรัทธาต่อผู้รับบริการและภาพลักษณ์ในสังคม เนื่องจากเป็นข้อกำหนดที่ควบคุมไม่ให้ผู้ประกอบวิชาชีพ ประพฤติหรือปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หากผู้ประกอบวิชาชีพสามารถกระทำได้ตามที่จรรยาบรรณวิชาชีพกำหนดไว้ก็จะทำให้ได้รับความเชื่อถือและศรัทธาจากบุคคลต่าง ๆ และ จะส่งผลให้วิชาชีพครู เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง สอดคล้อง

กับแนวคิดของ พิชัย ไชยสงคราม (2546 : 126) ที่กล่าวถึงจรรยาบรรณวิชาชีพว่ามีความสำคัญต่อการประกอบกรงานต่าง ๆ ช่วยพยุให้สังคมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งจรรยาบรรณวิชาชีพช่วยควบคุมมาตรฐาน รับประกันคุณภาพและปริมาณที่ถูกต้องในการประกอบอาชีพในการผลิตและการค้า นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพและปริมาณที่ดี มีคุณค่าและเผยแพร่ให้รู้จักเป็นที่นิยมเชื่อถือได้ ควบคุมจริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพและผู้ผลิต ผู้ค้า เช่น มีความซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม ฯลฯ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพและผู้ผลิต เช่น มีเมตตา หิริ โอตตปปะ ฯลฯ และยังช่วยลดปัญหาอาชญากรรม ลดปัญหาการคดโกง น้อฉล เฮอร์ดเอาเปรียบ เห็นแก่ตัวและประโยชน์ส่วนตน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สุภานัน สิทธิเลิศ (2551 : 245 - 247) ที่กล่าวจรรยาบรรณวิชาชีพว่าช่วยควบคุมและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ ช่วยควบคุมและส่งเสริมการปฏิบัติงานให้มีมาตรฐานและมีปริมาณที่มีคุณค่าและช่วยเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักเป็นที่นิยม ช่วยทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิตามกฎหมายสำหรับผู้ประกอบอาชีพนั้น ให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ช่วยเน้นภาพพจน์ของผู้มีจริยธรรมให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น และช่วยลดปัญหาการคดโกง น้อฉล เฮอร์ดเอาเปรียบ การเห็นแก่ตัวและเห็นแก่ได้ จากที่กล่าวถึงจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพวัลย์ เหล็งสุดใจ (2555 : 234 - 237) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า จรรยาบรรณที่เหมาะสมสำหรับวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียนในประเทศไทย พบว่า มี 4 ข้อ ได้แก่ 1) จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน องค์ประกอบที่ 1 จรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่บริหาร โรงเรียน 2) จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียนองค์ประกอบที่ 2 จรรยาบรรณในการปฏิบัติตนต่อตนเองและผู้อื่น 3) จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียนองค์ประกอบที่ 3 จรรยาบรรณในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4) จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียนองค์ประกอบที่ 4 จรรยาบรรณต่อสังคมและผู้ร่วมวิชาชีพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทีป มากมิตร (2550 : 175 - 192) ได้ศึกษาเรื่อง จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า จริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ และสามารถแยกได้ 7 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 มี 3 องค์ประกอบย่อย คือจริยธรรมต่อผู้บังคับบัญชา จริยธรรมต่อองค์กร และจริยธรรมต่อสังคม องค์ประกอบที่ 2 มี 2 องค์ประกอบย่อย คือจริยธรรมต่อนักศึกษา และจริยธรรมต่อผู้ร่วมงาน องค์ประกอบที่ 3 มี 2 องค์ประกอบย่อยจริยธรรมส่วนงาน และจริยธรรมส่วนตน และแนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มี 8 แนวทางใหญ่ ได้แก่ 1) การสนับสนุนค่านิยม 2) มีการจัดฝึกอบรมจริยธรรม 3) จัดทำประมวลจริยธรรมหรือจริยธรรมวิชาชีพในองค์กร 4) การตรวจสอบจริยธรรม 5) การนำจริยธรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคล 6) การเป็นแบบอย่างที่ดี

ของผู้ผู้นำ 7) มีคณะกรรมการหรือที่ปรึกษาด้านจริยธรรม 8) การจงใจ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักษณา อธิรัตน์ปัญญา (2561 : 1406 - 1413) ได้ศึกษาเส้นทางการพัฒนาครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นครูดี ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะครูดี มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นครู 2) บุคคลแห่งการเรียนรู้ 3) คุณธรรม 4) วิธีทางปัญญา สร้างสรรค์ความรู้ และ 5) ความรักในวิชาชีพครูสำหรับเส้นทางการพัฒนาครูสู่ความเป็นครูดี พบว่าเส้นทางการพัฒนาครูสู่ความเป็นครูดี คือ พลังความมุ่งมั่น สานฝันสู่ ความสำเร็จ สร้างพลังเครือข่าย ขยายปัญญาส่งทางการเรียนรู้ สู่อการชี้นำเพื่อน เคลื่อนสู่การขยายผล

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 18 พบว่า การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 น่าจะเป็นเพราะว่าหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารที่มีความเหมาะสมในยุคปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็ง สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อกันและเป็นแนวทางในการจัดระเบียบเพื่อให้องค์กรต่าง ๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ตั้งอยู่ในความถูกต้องและเป็นธรรม ฉะนั้นหากผู้นำองค์กรบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลย่อมมีส่วนให้ผู้ตามมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานขององค์กรนั้น ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ ประพัฒน์ โพธิ์วรคุณ (2554 : 1 - 15) กล่าวว่าปัจจุบันแนวคิดธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับและแพร่หลายมากขึ้น ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาหรือแม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วก็ตาม ต่างมีความต้องการธรรมาภิบาลเพิ่มมากขึ้น ธรรมาภิบาลกลายเป็นมาตรฐานสากลที่บ่งชี้ถึงระดับการพัฒนาของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555 : 15) ที่กล่าวถึงธรรมาภิบาลว่าเป็นวิธีการใช้อำนาจเพื่อบริหารทรัพยากรขององค์กร เป็นวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้สึกสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้จะเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต เพราะสังคมจะรับรู้ได้ถึงถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นรัฐธรรมนุญไทยและกระแสโลกยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ณรัชชอร์ (ณัฐนรี) ศรีทอง (2554 : 10 - 110) กล่าวถึงธรรมาภิบาลว่าเป็นการปกครองที่ดี ซึ่งเป็นการปกครองที่มีการใช้อำนาจจากล่างขึ้นบน

และเป็นลักษณะการช่วยเหลือเกื้อกูลกันซึ่งมีทั้งปกและครอง ซึ่งปกหมายถึงปกป้อง หรือดูแลไม่เกิดอันตราย ส่วนคำว่า ครอง หมายถึง ครองใจ ซึ่งเป็นการยอมรับของบุคคล เมื่อบุคคลมาอยู่ร่วมกันย่อม ต้องมีระบบ หรือวิธีการเพื่อให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและความเจริญก้าวหน้า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ปราชญา กล้าผจญ (2556 : 77) ที่ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณวิชาชีพว่าไม่ว่าวิชาชีพใดก็ตามต้องมีจริยธรรมแห่งวิชาชีพของตน เอาไว้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นแนวทางสำคัญให้บุคคลในวิชาชีพนั้น ๆ ต้องประพฤติปฏิบัติตาม ต้องปฏิบัติต่อผู้รับบริการ หรือ stakeholder เป็นอย่างดี ซื่อสัตย์ สุจริต ตรงไปตรงมา ไม่หลอกลวง ไม่คดโกง ไม่ปิดบังความจริง ไม่กระทำต่อผู้รับบริการในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ไม่ทำให้อาชีพหรือวิชาชีพที่ตนเองปฏิบัติอยู่นั้นต้องมัวหมอง เตือนคร้อนหรือเสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพวัลย์ เหลืองสุดใจ (2555 : 28) ที่กล่าวถึงความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพว่า เป็นประมวลความประพฤติ ข้อบังคับ มรรยาท ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพแต่ละอย่างกำหนดขึ้นเพื่อการศึกษา ฝึกปฏิบัติ งดเว้นปฏิบัติ ยึดถือ ปฏิบัติเป็นเกณฑ์ตามหลักสากลในการพัฒนาประสิทธิภาพสำหรับบุคคล หมุ่คณะ องค์กรและ สังคม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงฐานะของสมาชิก ความงาม รวมทั้งก่อให้เกิด ความสงบสุขและความเจริญในตัวคน วิชาชีพและสังคมอาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ เป็น จริยธรรมของกลุ่มคนร่วมอาชีพร่วมอุดมการณ์ เป็นหลักประพฤติติดกิดการมาหาที่ทุกคนเชื่อว่าเป็น สิ่งที่ถูกต้องดีงามควรจะร่วมกันรักษาไว้ เพื่อดำรงเกียรติและศรัทธาจากผู้อื่น ละเมียดละไมกว่า กฎระเบียบ ลึกซึ้งกว่าวินัย สูงค่าเทียบเท่าอุดมการณ์ จรรยาบรรณเป็นสายใยของคนกลุ่มร่วมอาชีพ ร่วมอุดมการณ์ เป็นระบบเกียรติศักดิ์ที่ใช้ดูแลและปกครองกันเอง เพื่อดำรงความเชื่อถือและเกียรติ คุณแห่งอาชีพ ให้เป็นที่ศรัทธาของสาธารณชน จากที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟิลิป คิมเมท (Kimmert Philip, 2005 : 32) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ผลการวิจัยพบว่าในประเทศที่พัฒนาแล้วหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย เมื่อพิจารณาเป็นประเทศและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษา โดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในด้านใดบ้าง โดยพบว่าหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างและเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอน เศรษฐกิจฝืดเคือง เพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นรูปแบบการบริหารแนวใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เมื่อนำไปใช้ ซึ่งนั่นก็คือจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาล และนอกจากนี้ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนา

การเมือง การปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้พัฒนาบ้านเมือง ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรภา คำทา (2557 : 257 - 260) ได้ศึกษาเรื่อง บรรษัทภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน : กรณีศึกษาสถาบันเทคโนโลยีไทย - ญี่ปุ่น ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของบรรษัทภิบาลในสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การมีส่วนร่วม 2) ความโปร่งใส 3) นิติธรรม 4) คุณธรรม จริยธรรม และ 5) ความยั่งยืน ในส่วนของรูปแบบของบรรษัทภิบาลในสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น เป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน และผลการยืนยันรูปแบบของบรรษัทภิบาลในสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความเป็นประโยชน์และมีความถูกต้องครอบคลุมสอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีศักดิ์ ชูดำ (2559 : 274 - 301) ได้ศึกษาเรื่องบรรษัทภิบาลในบริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งผลต่อการเป็นบรรษัทภิบาลที่ดีของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติที่ดีต่อบรรษัทภิบาล ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของพนักงานทุกระดับต่อบรรษัทภิบาล ปัจจัยด้านความต่อเนื่องของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านสมรรถนะของผู้บริหาร ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านการสร้างแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากปัจจัยภายนอกตามลำดับ นอกจากนี้แล้วยังพบว่า มีปัจจัยเกื้อหนุนที่สำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จในการเป็นบรรษัทภิบาลที่ดีของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ได้แก่ การมีบริการที่ดี การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร การประกันความเสี่ยง ส่วนปัจจัยที่ไม่เกื้อหนุนต่อแนวทางการเป็นบรรษัทภิบาลที่ดีของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ได้แก่ การแทรกแซงภายในของการเมือง และปัจจัยด้านขนาดของโครงสร้างและความซับซ้อนขององค์กร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พามেলা และเอฟรอน (Pamela and Efron, 2003: 201 - 209) ได้ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารผลการวิจัยพบว่า จริยธรรมของผู้บริหารแตกต่างกัน ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ด้านจริยธรรมสูงจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับจริยธรรมของครู นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความอดทน มีความซื่อสัตย์และเอาใจใส่ต่องานในหน้าที่ จึงจะเป็นผู้บริหารที่มีคุณค่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจสสิก้า การ์เรตต์ สไตป์และโรเบิร์ต เอ็ม แมนนิงเจอร์ (Jessica Garent Staib and Robert M. Manninger, 2012 : 1569 - 1571) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจรรยาบรรณของครูใหญ่ : การวิเคราะห์เชิง คุณภาพ (Ethical leadership in the Principal ship: A Qualitative Analysis) ผลการวิจัยพบว่า จรรยาบรรณนั้นเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้นำทางการศึกษา ที่ต้องพุดิตตนเป็นเป็นคนดี เป็นแบบอย่างที่ดีมี ศีลธรรม ผู้นำทางการศึกษาต้องเป็นบุคคลที่รับผิดชอบดูแล อบรมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีงามจาก การศึกษาความสัมพันธ์ 5 ด้านเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำทางการศึกษากับแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนด้านจรรยาบรรณ

ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใสและตรวจสอบได้ทุกเวลาซึ่ง จรรยาบรรณมีผลกระทบต่อการบริหารงาน โรงเรียน ตลอดจนเป็นส่วนสำคัญให้ครูในโรงเรียนมี ประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพสูงมากยิ่งขึ้น เมื่อมีแบบอย่างที่ดีของครูใหญ่ ทำให้การบริหารงานเป็นไปตามมาตรฐานที่ดี กำหนดมาตรฐานงานในเชิงของจรรยาบรรณ ส่งผลให้นักเรียนในระดับชั้น ประถมศึกษา มัธยมศึกษา มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ แมกคอร์เนล (McConnell, 1992 : 235) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของโรงเรียนกับ วิทยุทัศน์ด้าน คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นวิทยุทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และพบว่าวิทยุทัศน์ด้านคุณธรรมและ จริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนสามารถทำนายประสิทธิภาพของโรงเรียนได้ นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทีป มากมิตร (2550 : 175 - 192) ได้ศึกษาเรื่อง จริยธรรมของ ผู้บริหารสถาบันศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า จริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ และสามารถแยกได้ 7 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 มี 3 องค์ประกอบย่อย คือจริยธรรมต่อผู้บังคับบัญชา จริยธรรมต่อองค์กร และจริยธรรมต่อสังคม องค์ประกอบที่ 2 มี 2 องค์ประกอบย่อย คือจริยธรรมต่อนักศึกษา และ จริยธรรมต่อผู้ร่วมงาน องค์ประกอบที่ 3 มี 2 องค์ประกอบย่อยจริยธรรมส่วนงาน และจริยธรรม ส่วนตน และแนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน มี 8 แนวทางใหญ่ ได้แก่ 1) การสนับสนุนด้านนโยบาย 2) มีการจัดฝึกอบรมจริยธรรม 3) จัดทำ ประมวลจริยธรรม หรือจริยธรรมวิชาชีพในองค์กร 4) การตรวจสอบจริยธรรม 5) การนำจริยธรรม เข้าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคล 6) การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหาร 7) มีคณะกรรมการ หรือที่ปรึกษาด้านจริยธรรม 8) การจูงใจ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชชัย ชุกกลิ่น (2558 : 223) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัย ด้านคุณลักษณะผู้นำ 2) ปัจจัยด้านสถานการณ์ 3) ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การทางจริยธรรม และ 4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การที่เน้นหลักธรรมมาภิบาล

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 18 ควรนำผลการศึกษาไปใช้และศึกษาค้นคว้าวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในอันดับสุดท้าย จึงขอเสนอแนะว่า หน่วยงานที่อยู่ระดับเหนือกว่าสถานศึกษาควรเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา โดยเฉพาะเรื่องความรับผิดชอบที่มีต่อสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตามการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบระเบียบ และต่อเนื่อง อีกทั้งควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สนใจมีความรับผิดชอบที่มีร่วมกันภายใต้ขอบข่ายงานในสถานศึกษา

2. จากผลการวิจัยพบว่าจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ซึ่งอยู่ในอันดับสุดท้าย จึงขอเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกับชุมชนในเรื่องต่าง ๆ เน้นย้ำให้ครูพยายามเอานำทรัพยากรในชุมชนไม่ว่าจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้ให้กับนักเรียนในโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนกับชุมชนไม่อาจจะแยกจากกันได้ จำเป็นต้องเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน

3. จากผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 18 จึงขอเสนอแนะว่า หากผู้บริหารต้องการให้ครูมีจรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อการเป็นแบบอย่างที่ดีของครูในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาลและจรรยาบรรณวิชาชีพในสถานศึกษา เพื่อนำผลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

2. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างธรรมาภิบาลในสถานศึกษา เพื่อที่จะได้มีรูปแบบการสร้างธรรมาภิบาลที่เป็นรูปธรรมและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2553). **คุณธรรมและจริยธรรมหัวใจของข้าราชการ**. กรุงเทพฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กลุ่มยุทธศาสตร์การงบประมาณ. (2553). “**ธรรมาภิบาล : การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, วารสารการงบประมาณ**. 7(19). 58.
- การุณันท์ รัตนแสนวงษ์. (2553). **ประชาธิปไตยกับธรรมาภิบาลการเมืองไทย**. กรุงเทพฯ : ศรีเดชา.
- กীরติ บุญเจือ. (2551). **คู่มือจริยศาสตร์ตามหลักวิชาสากล**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). **ธรรมาภิบาลท้องถิ่น : ว่าด้วยการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส**. กรุงเทพฯ : มิสเตอร์ก๊อปปี้
- จนิษฐา สุวรรณฤกษ์. (2548). **การศึกษาและความเป็นครูไทย**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- “**ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556,**” (4 ตุลาคม 2556). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 130 ตอนพิเศษที่ 130 ง. หน้า 73.
- “**ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556,**” (4 ตุลาคม 2556). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 130 ตอนพิเศษ 130 ง. หน้า 72 - 74.
- “**ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550,**” (27 เมษายน 2550). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 124 ตอนพิเศษ 51 ง. หน้า 42 - 47.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). **การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล Good Governance**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2557). “**จริยธรรมแห่งวิชาชีพและจริยศาสตร์, วารสารข่าวคณะแพทย์**. 32(232). 20 - 21.
- คม ชัด ลึก. (2562). **ผู้บริหารวงการศึกษาทูจจริตเป็นวัฒนธรรม**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://www.komchadluek.net/news/local/378497>. 17 กรกฎาคม 2562.
- จักษณา อธิรัตน์ปัญญา. (กรกฎาคม – ธันวาคม 2561). “**เส้นทางการพัฒนาครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นครูดี,**” **วารสารสาขามนุษยศาสตร์และศิลปะ**. 11(1): 1404-1415.
- จिरภา คำทา. (2557). **บรรษัทภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน : กรณีศึกษาสถาบันเทคโนโลยีไทย – ญี่ปุ่น**. ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต ปรัช.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิระ งอกศิลป์. (2553). **วิชาความประพฤติและการปฏิบัติของวิชาชีพ**. ชัยภูมิ : ศิริสัมพันธ์.

- เฉลิมพงษ์ มีสมนัย. (2554). การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการบริหารราชการไทย. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชัยนนท์ นิลพัฒน์. (2555). จริยธรรมในการบริหารงานบุคคลของอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา. คุษฎีนิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฐิตาภา เบ็ญจาทิกุล. (2557). รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้น. คุษฎีนิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ณรัชชอร์ (ณัฐนรี) ศรีทอง. (2554). การบริหารงานพัฒนาชุมชนเชิงยุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์.
- ดาวรธรรม ถวิลการ. (กรกฎาคม – กันยายน 2561). “ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารกับการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของสถานศึกษา,” วารสารคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 41(3) : 2, 9-10.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). ธรรมาภิบาลท้องถิ่น : บทเรียนจากต่างแดน. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพรส.
- รัชชัย ชุกกลิ่น. (2558). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คุษฎีนิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). ปทุมธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ธีรังกูร วรบำรุงกุล. (2562). (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2562). “การนำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาแห่งอนาคต,” *Veridian E-Journal, Silpakorn University, Humanities, Social Sciences and arts*. 12(1) : 811-830.
- นิยม รัฐอมฤต. (2553). การปกครองประชาธิปไตยในนานาประเทศ. กรุงเทพฯ : เอสเอส อเนาคามี.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- บีบีซี นิวส์ ไทย. (2562). คอร์รัปชัน : อันดับความโปร่งใสไทยปี 2018 ตกจาก 96 เป็น 99. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://www.bbc.com/thai/thailand-47028658>. 17 กรกฎาคม 2562.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับงานวิจัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี. (2544). รายงานการวิจัยเรื่องตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

- เบญจ พรพลธรรม. (2553). การจัดการความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ปรัชญาคุณภิวัตน์ ประ.ด. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2554). การกระจายอำนาจแนวคิดและประสบการณ์จากเอเชีย. กรุงเทพฯ : แอคทีฟพรีน.
- “ประกาศเรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564),” (30 ธันวาคม 2559). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 133 ตอนที่ 115 ก. หน้า 1 - 3.
- “ประกาศเรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580),” (13 ตุลาคม 2561). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. หน้า 1.
- ประทีป มากมิตร. (2550). จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. ปรัชญาคุณภิวัตน์ ประ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ประพัฒน์ โพธิ์วรรณ. (2554). สรุปคำบรรยายเรื่องหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษา. นครปฐม : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- ปราชญา กล้าผจญ และศิริพงษ์ เสาภายน. (2553). การบริหาร 360 องศา ภาคที่ 1 การบริหารจัดการยุคใหม่. กรุงเทพฯ : คีน ปริ้นต์ติ้ง.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2545). คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง. _____ . (2556). นักบริหารศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพฯ : คีน ปริ้นต์ติ้ง.
- พระครูสมุห์ปัญญา วฑฒโน (คันทรัง). (มกราคม-เมษายน 2559). “พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา,” วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ. 3(1) : 80-81,83-87.
- พระมหาสมบุญ สุธมโม. (กุมภาพันธ์ 2560). “คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารการศึกษา,” วารสารมหาจุฬาริชาการ. 1(2) : 1,3,11-12.
- “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546,” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120, ตอนที่ 100 ก (9 ตุลาคม 2546) : หน้า 2.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542) : หน้า 2.
- พิชัย ไชยสงคราม. (2546). ความเป็นครู. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- พิภพ วังเงิน. (2548). จริยธรรมวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- ไพวัลย์ เหลืองสุดใจ. (2555). จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน. คุณภินิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542,”
 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116, ตอนที่ 63 ง (10 สิงหาคม 2542) : หน้า 24 - 25.
- รัชชา ภัคคีจิตต์. (2555). **ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารภาครัฐและภาคเอกชน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนวดี โชติคพนิช. (2550). **จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ศรีศักดิ์ ชูดำ. (2559). **บรรษัทภิบาลในบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)**. ปรชญาดุษฎีบัณฑิต
 ปร.ด.(รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร. (2551). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน**.
 ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิลปพร ศรีจันทเพชร. (มกราคม-มีนาคม 2553). “ธรรมาภิบาล” หลักการพื้นฐานของธรรมาภิบาล.
 33(125). 1 - 3.
- สุภานัน สิทธิเลิศ. (2551). **ความเป็นครูวิชาชีพ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2550). **วัดระดับการบริหารจัดการที่ดี**. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : พิมพ์ดี.
- สถาบันวิสุทธิธรรม. (2546). **ธรรมาภิบาลกับการคอร์รัปชันในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ :
 อมรินทร์ พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สภาวิจัยแห่งชาติ. (2541). **จรรยาบรรณและแนวทางปฏิบัติ**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
http://www.lerson.sc.chula.ac.th/bc/pdf/ethics/NRCT_1998_Researcher_Ethics.pdf .
 20 มกราคม 2562.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา**.
 (ออนไลน์). แหล่งที่มา : https://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=101718.
 14 กรกฎาคม 2562 พ.ศ. 2562.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). **หลักธรรมาภิบาลของการบริหาร
 กิจการบ้านเมืองที่ดี**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 18. (2562). **รายงานผลการดำเนินงานประจำปี
 งบประมาณ พ.ศ. 2562**. ชลบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 18
 _____ . (2561). **วิสัยทัศน์**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http://www.spm18.go.th/2017](http://www.spm18.go.th/2017/#module=vision&1584605163360)
 /#module=vision&1584605163360. 20 มกราคม 2562.

- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2547). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษา วิเคราะห์
 สังเคราะห์ ภาพรวมจรรยาบรรณวิชาชีพในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐาน
 และประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (25 ตุลาคม 2561).
 คำสั่งสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ. 0206.7/ว19 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อม
 และพัฒนาอย่างเข้ม ตำแหน่งครูผู้ช่วย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2543). โครงการสำคัญ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<http://www.ocsc.go.th>. 20 มกราคม 2562.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2550). ครูของแผ่นดินประมวลพระบรมราโชวาทของ
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2556). ธรรมเนียมปฏิบัติ สดค. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<http://www.socgg.soc.go.th/History1.htm>. 20 มกราคม 2562.
- สุทธิชัย ปัญญาโรจน์. (2553). ธรรมเนียมปฏิบัติ. พระยา : สถาบันพัฒนาบุคลากรมหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุเมธ แสงนันทนวล. (2552). ภาวะผู้นำกับธรรมเนียมปฏิบัติในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
 กรุงเทพฯ : ส เจริญ การพิมพ์.
- อาคม มากมีทรัพย์. (2556). จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา. คุณภูมินิพนธ์ กศ.ค. (การบริหารการศึกษา).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2542). ธรรมรัฐ : Good Governance ในอนาคตที่ชนะได้ด้วยการบริหารกิจการ
 บ้านเมืองและสังคมที่ดี. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- Andrea Galina, Soren Villadsen. (2007). **“Good Governance, Decentralisation and Local Economic
 Development” New challenges and opportunities for local development, social cohesion
 and innovation.** Italy: Via Catania.
- Blumel, M. (2000). **“Foreign aid, donor coordination and the pursuit of good governance (Kenya),”**
 Ph.D. Dissertation. University of Maryland.
- Clarke, S.M. (March 2001). **“Perception of Teachers and Staff Developers on What Staff
 Development is Needed to Support Changers Mandated by the ABC of Accountability in
 North Carolina : Implications for the staff Developer,”** **Dissertation Abstracts
 International.** 61 (9) : 3519 - A.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing.** 5th ed. New York: Harper Collins.

- Garrent - staib Jessica and Robert M. Manninger. (January 2012). "Ethical Leadership in the Principalship: A Qualitative Analysis," **National Forum of Educational Administration & Supervision Journal**. 29 (2) : 1569 - 1571.
- Gorton, R. D. (1983). **School Administration and Supervision : Leadership Challenges and Opportunities**. Dubuque: Win C. Brown.
- Kettle, D. F. (2004). **The global public management revolution**. 2nd ed. Washington, DC: Brooking Institution.
- Kimmet, Philip. (2005). **"The politics of good governance in the Asean4"** . Master Degree. South East Queensland: Griffith University.
- Kofi, Annan. (2000). **The report formed the basic of the millennium declarations adopted by national leaders attending the UN Millennium Summit**. [Online]. Available: http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates. 2019, January 20.
- Kohlberg, L. (1979). **Moral stage and moralization : The cognitive-development appraoch**. In T. Lickona and Gel, G. (Eds.), **Moral development and Behavior: Theory, research, and social issues**. New York: Holt, Rinehart, and Winston.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities," **Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 607 - 610
- Likert, R. (1993). **A Technique for the Measurement of Attitude**. Chicago: Rand Mc Nally.
- McConnell, Lonnie Lane. (1992). "Visionary Leadership and Managerial Leadership in Secondary School Principals," **Journal of Dissertation abstracts International**. 5(27) : 235.
- Pamela, B. Joseph and Efron, Sala. (2003). "Moral Choices/Moral Conflicts: Teacher' Self Perceptions," **Journal of Moral Education**. 22(3) : 201-209.
- Smith. H.B. (1974) . "Effective and Ineffective Behavior of School Principals," **Dissertation Abstracts International**. 48 (2) : 1935 - A.
- United Nations and Development Program. (2004). **Good governance**. (Online). Available: www.gotoknow.org. 2019, January 20.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. ดร.วิญฉัตร บุญลอย อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
3. นายธีระวัฒน์ สิงหนุต วิทยฐานะเชี่ยวชาญ
อดีตผู้อำนวยการ โรงเรียนระยองวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
4. ดร.สุชาดา สวัสดิ์ ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ
โรงเรียนระยองวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
5. นางสาวสุคใจ กิจสำเร็จ ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนระยองวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๑๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสหัสพงศ์ พิทอนวร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๑๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์ ดร.วิญฉัตร บุญลอย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสหัสพงศ์ พิทอนวร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๑๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายธีระวัฒน์ สิงหบุตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสหัสพงศ์ พิทอนวร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๑๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนระยองวิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสัทพงศ์ พิทอนวร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ ดร.สุชาดา สวัสดิ์ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๔๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๔๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๑๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนระยองวิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสหัสพงศ์ พิทอนวร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ นางสาวสุดใจ กิจสำเร็จ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวีร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/๑๑๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนระยองวิทยาคม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๔๐ ชุด

ด้วยนายสหัสพงศ์ พิทอนวร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายสหัสพงศ์ พิทอนวร นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาของท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่นักศึกษาส่งมา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวิระ)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๑๒๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยนายสหัสพงศ์ พิทอนวร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกสถานศึกษาของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงขออนุญาตนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาของท่าน

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายสหัสพงศ์ พิทอนวร เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวรร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่องการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับ
จรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู

กรุณาตอบคำถามตามการปฏิบัติจริงในสถานศึกษาของท่าน คำตอบที่ได้ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล และส่งเสริมครูให้ยึดมั่นในจรรยาบรรณในวิชาชีพ เพื่อให้สถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับคำแนะนำจากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายสหัสพงศ์ พิthonวร

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง () ที่ตรงกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 20 - 30 ปี

() 31 - 40 ปี

() 41 - 50 ปี

() มากกว่า 51 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่ง

() ผู้บริหารสถานศึกษา

() ครู

() ครูผู้ช่วย

4. ประสบการณ์การทำงาน

() 1 - 10 ปี

() 11 - 20 ปี

() 21 - 30 ปี

() มากกว่า 31 ปีขึ้นไป

5. ขนาดสถานศึกษา

() สถานศึกษาขนาดเล็ก

() สถานศึกษาขนาดกลาง

() สถานศึกษาขนาดใหญ่

() สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

**การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับ
จรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18**

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของท่าน

- 5 หมายถึง ปฏิบัติสม่ำเสมอ
4 หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง
3 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
2 หมายถึง นาน ๆ ปฏิบัติ
1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ

ข้อ	การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับใด						
1	เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างตรงไปตรงมา					
2	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต					
3	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ไม่มีเรื่องที่ถูกกล่าวหา ร้องเรียน					
4	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ไม่มีเรื่องการสอบสวน สืบสวนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ					
5	สร้างความไว้วางใจในการบริหารงานกับครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง					
6	มีการตรวจสอบและประเมินภายในสถานศึกษา					
7	มีการลงโทษผู้ที่กระทำความผิดในสถานศึกษาอย่างยุติธรรม					
8	ประเมินความดีความชอบแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ					

ข้อ	การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับใด (ต่อ)						
9	ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศภายในสถานศึกษาได้สะดวก					
10	มีกระบวนการให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของการบริหารสถานศึกษาได้					
11	มีการรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่เสมอ					
12	มีการกระจายข้อมูลข่าวสารแก่ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเพียงพอต่อการทำความเข้าใจและการติดตามประเมินสถานการณ์					
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด						
13	รับฟังความคิดเห็นของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง					
14	มีการสร้างความสามัคคีให้เกิดกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา					
15	ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่สำคัญ					
16	ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน					
17	ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การลงประชามติ การประชาพิจารณ์					
18	ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน					
19	สร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา					

ข้อ	การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด (ต่อ)						
20	สร้างแรงจูงใจให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา					
21	สร้างการมีส่วนร่วมโดยปราศจากการบังคับด้วยอำนาจ					
22	เปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมรับรู้ในเรื่องที่สำคัญต่าง ๆ					
23	มีการพัฒนาโครงสร้างและระบบของการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้มีความยั่งยืน					
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับใด						
24	ทราบขอบเขตภาระและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา					
25	ใส่ใจปัญหาของสถานศึกษาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา					
26	ปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้					
27	มีการกำหนดยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ เป้าหมายไว้อย่างชัดเจน					
28	มีการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล					
29	เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องต่าง ๆ					
30	กล้ายอมรับผลจากการกระทำของตนเอง					
31	สร้างการยอมรับจากครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา					
32	สร้างความพึงพอใจจากครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา					

ข้อ	การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับใด (ต่อ)						
33	มีการสร้างแรงจูงใจทำให้ทุกคนทำหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด					
34	มีระบบติดตามการดำเนินงานของครูและผู้ที่ มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา					
35	มีระบบการประเมินผลการดำเนินงานของครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา					
36	มีแผนสำรองในกรณีเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน					
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักนิติธรรมอยู่ในระดับใด						
37	ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด					
38	ปฏิบัติอยู่ในกรอบของระเบียบราชการ					
39	ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด					
40	มีการปฏิบัติกับครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน อย่างเสมอภาค เท่าเทียมและเป็นธรรม					
41	มีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจอย่างชัดเจน					
42	สามารถคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของครูและ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาได้					
43	สร้างกฎระเบียบ ข้อบังคับ เป็นที่ยอมรับของ ครูและบุคลากรทางการศึกษา					
44	มีการสร้างแรงจูงใจให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกคนปฏิบัติตามกฎหมาย กฎและข้อบังคับ					
45	มีการสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษาทุกคนปฏิบัติตามนโยบายของ สถานศึกษา					
46	มีการแก้ไขกฎระเบียบ ข้อบังคับ ในสถานศึกษา ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง					
47	มีการแก้ไขกฎระเบียบ ข้อบังคับ ในสถานศึกษา ที่ไม่ขัดแย้งกับกฎหมายที่มีฐานะสูงกว่า					

ข้อ	การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมอยู่ในระดับใด						
48	นำหลักคุณธรรมมาเป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา					
49	เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมและจรรยาบรรณในสถานศึกษา					
50	บริหารกิจการในสถานศึกษาใด ๆ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นหลัก					
51	มีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ยึดมั่นในการประกอบอาชีพอย่างสุจริต					
52	มีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษานำหลักคุณธรรมและจรรยาบรรณไปใช้ในการดำรงชีวิต					
53	มีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้ครูนำหลักคุณธรรมและจรรยาบรรณไปบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามโอกาสที่เหมาะสม					
54	บริหารสถานศึกษาตามหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัด ทำให้ไม่มีข้อร้องเรียน					
55	ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของราชการ					
56	ประพฤติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ					
57	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ					
58	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต					
59	มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
60	สร้างภาวะเทียบข้อบังคับในสถานศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาที่ทำให้โรงเรียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับจรรยาบรรณวิชาชีพของท่าน

5 หมายถึง มีมากที่สุด

4 หมายถึง มีมาก

3 หมายถึง มีปานกลาง

2 หมายถึง มีน้อย

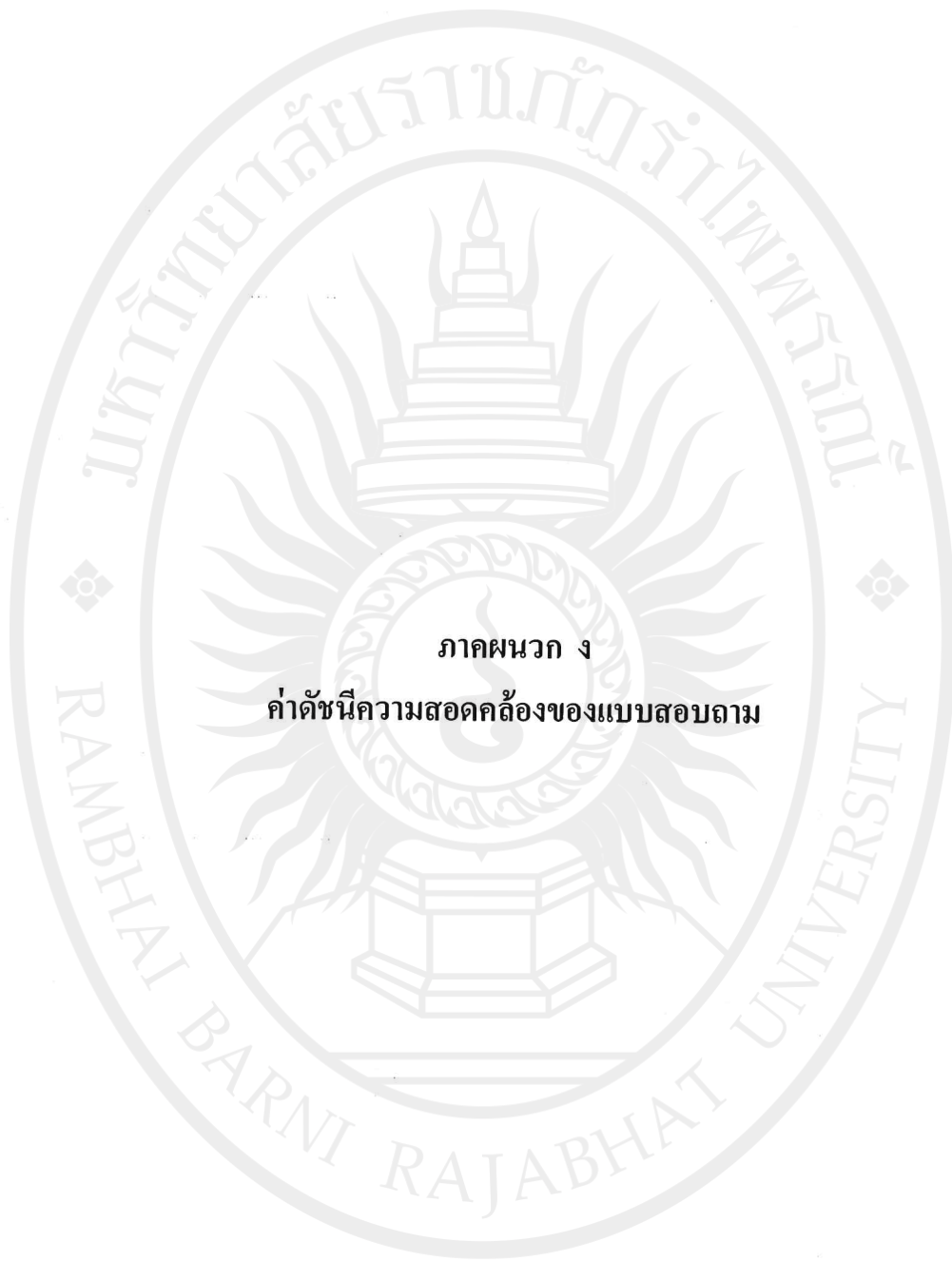
1 หมายถึง มีน้อยที่สุด

ข้อ	จรรยาบรรณวิชาชีพของครู	ระดับ				
		5	4	3	2	1
ครูมีจรรยาบรรณต่อตนเองอยู่ในระดับใด						
1	ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี					
2	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามประเพณี และวัฒนธรรมไทย					
3	มีระเบียบวินัยในการปฏิบัติหน้าที่					
4	พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพและวิชาการให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองปัจจุบัน					
5	พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองปัจจุบัน					
6	พัฒนาตนเองด้านวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองปัจจุบัน					
7	ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสำเร็จอย่างมีคุณภาพ ตามเป้าหมายที่กำหนด					
8	มีการศึกษาหาความรู้ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้					
9	มีการวางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน สะสมผลงาน และเผยแพร่ผลงานวิชาการ					

ข้อ	จรรยาบรรณวิชาชีพของครู	ระดับ				
		5	4	3	2	1
ครูมีจรรยาบรรณต่อตนเองอยู่ในระดับใด (ต่อ)						
10	นำเทคนิคด้านวิชาชีพที่พัฒนาและก้าวหน้า มาใช้แก่ศิษย์และผู้รับบริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์					
ครูมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพอยู่ในระดับใด						
11	ศรัทธาและชื่นชมคุณค่าของวิชาชีพตนเองด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และเพื่อนร่วมประกอบวิชาชีพ					
12	รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพครู					
13	ยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานในวิชาชีพให้สาธารณชนรับรู้					
14	อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพ					
15	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต					
16	ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ และแบบแผนของทางราชการ					
17	เลือกใช้หลักวิชาที่ถูกต้อง สร้างสรรค์เทคนิควิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู					
18	ใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่					
19	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในสถานศึกษา					
20	เข้าร่วมกิจกรรมของวิชาชีพครูหรือองค์กรวิชาชีพครูอย่างสร้างสรรค์					
ครูมีจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการอยู่ในระดับใด						
21	ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือศิษย์หรือผู้รับบริการด้วยความเมตตา กรุณา					
22	สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส					
23	ตั้งใจ เสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่					
24	ส่งเสริมนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ					

ข้อ	จรรยาบรรณวิชาชีพของครู	ระดับ				
		5	4	3	2	1
ครูมีจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการอยู่ในระดับใด (ต่อ)						
25	ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย					
26	เปิดโอกาสให้ศิษย์และผู้รับบริการมีส่วนร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน					
27	เปิดโอกาสให้ศิษย์และผู้รับบริการ เลือกวิธีการปฏิบัติหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง					
28	ไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกายสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ					
29	ไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ					
30	เสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์และผู้รับบริการด้วยการรับฟัง ความคิดเห็น ยกย่องชมเชย และให้กำลังใจอย่างกัลยาณมิตร					
ครูมีจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพอยู่ในระดับใด						
31	เสียสละ เอื้ออาทร และให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพด้วยความเมตตา					
32	ช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนร่วมประกอบวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบอบคุณธรรม					
33	สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และการทำงานเป็นทีม					
34	ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา					
35	ไม่ให้ข้อมูลเท็จทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดความเสียหายต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ					
36	ไม่สร้างความแตกแยกเป็นกลุ่ม ๆ ในสถานศึกษา					

ข้อ	จรรยาบรรณวิชาชีพของครู	ระดับ				
		5	4	3	2	1
ครูมีจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพอยู่ในระดับใด (ต่อ)						
37	ไม่วิพากษ์วิจารณ์ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในเรื่องที่ไม่สร้างสรรค์					
38	ไม่สร้างกลุ่มอิทธิพลภายในสถานศึกษา					
39	ไม่กลั่นแกล้งผู้ร่วมประกอบวิชาชีพให้เกิดความเสียหาย					
40	ไม่ปิดบังข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติงาน จนทำให้เกิดความเสียหายต่องานหรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ					
ครูมีจรรยาบรรณต่อสังคมอยู่ในระดับใด						
41	ยึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข					
42	ยึดมั่นและศรัทธาในสถาบันหลักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์					
43	นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น มาจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น					
44	นำภูมิปัญญาไทยและศิลปวัฒนธรรมไทย มาจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมไทย					
45	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง					
46	เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น					
47	เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น					
48	เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น					
49	เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนและสถานศึกษา					
50	มีจิตสาธารณะและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม					

ภาคผนวก ง
คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 19 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับใด									
1	เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ อย่างตรงไปตรงมา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
2	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
3	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ เรียบง่าย ไม่มีเรื่องที่ถูก กล่าวหา ร้องเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
4	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ เรียบง่าย ไม่มีเรื่องการ สอบสวน สืบสวนจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
5	สร้างความไว้วางใจในการ บริหารงานกับครูและผู้ที่ มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
6	มีการตรวจสอบและ ประเมินภายใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
7	มีการลงโทษผู้ที่กระทำ ความผิดในสถานศึกษา อย่างยุติธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับใด (ต่อ)									
8	ประเมินความดีความชอบ แก่ครูและบุคลากรทางการ ศึกษาในสถานศึกษาอย่าง เท่าเทียมและมี ประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
9	ให้ครูและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึง ข้อมูลและสารสนเทศ ภายในสถานศึกษาได้ สะดวก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
10	มีกระบวนการให้ครูและผู้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจนของการบริหาร สถานศึกษาได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
11	มีการรายงานผลการ ดำเนินงานต่อผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
12	มีการกระจายข้อมูล ข่าวสารแก่ครูและผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง และการ ติดตามประเมิน สถานการณ์	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด									
13	รับฟังความคิดเห็นของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
14	มีการสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
15	ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่สำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
16	ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
17	ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การลงประชามติ การประชาพิจารณ์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
18	ให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	เหมาะสม
19	สร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด (ต่อ)									
20	สร้างแรงจูงใจให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
21	สร้างการมีส่วนร่วมโดยปราศจากการบังคับด้วยอำนาจ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
22	มีการเปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมรับรู้ในเรื่องที่สำคัญต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
23	พัฒนาโครงสร้างและระบบของการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้มีความยั่งยืน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับใด									
24	ทราบขอบเขตความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.60	เหมาะสม
25	ใส่ใจปัญหาของสถานศึกษาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
26	ปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับใด (ต่อ)									
27	มีการกำหนดยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ เป้าหมายไว้อย่าง ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
28	มีการบริหารสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ และ เกิดประสิทธิผล	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
29	เคารพในความคิดเห็นที่ แตกต่างของครูและผู้ที่ มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
30	กล้ายอมรับผลจากการ กระทำของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
31	สร้างการยอมรับจากครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
32	สร้างความพึงพอใจจากครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
33	มีการสร้างแรงจูงใจทำให้ ทุกคนทำหน้าที่ตามที่ได้รับ มอบหมายให้ดีที่สุด	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
34	มีระบบติดตามการ ดำเนินงานของครูและผู้ที่ มีส่วนเกี่ยวข้องใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับใด (ต่อ)									
35	มีระบบการประเมินผลการดำเนินงานของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
36	มีแผนสำรองในกรณีเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักนิติธรรมอยู่ในระดับใด									
37	ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
38	ปฏิบัติอยู่ในกรอบของระเบียบราชการ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
39	ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
40	มีการปฏิบัติกับครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนอย่างเสมอภาค เท่าเทียมและเป็นธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
41	มีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
42	สามารถคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการ	คนที่คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักนิทรรศรอยู่ในระดับใด (ต่อ)									
43	สร้างกฎระเบียบ ข้อบังคับ เป็นที่ยอมรับของครูและบุคลากรทางการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
44	มีการสร้างแรงจูงใจให้ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ และข้อบังคับ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
45	มีการสร้างแรงจูงใจให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา ทุกคนปฏิบัติตามนโยบาย ของสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
46	มีการแก้ไขกฎระเบียบ ข้อบังคับ ในสถานศึกษา ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
47	มีการแก้ไขกฎระเบียบ ข้อบังคับ ในสถานศึกษาที่ไม่ขัดแย้งกับกฎหมายที่มี ฐานะสูงกว่า	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมอยู่ในระดับใด									
48	นำหลักคุณธรรมมาเป็น เครื่องมือในการบริหาร สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
49	เป็นแบบอย่างที่ดีในการ ปฏิบัติตามหลักคุณธรรม และจริยธรรมใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
50	บริหารกิจการใน สถานศึกษาใด ๆ ยึดมั่นใน ความถูกต้องดีงามเป็นหลัก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
51	มีการส่งเสริมและ สนับสนุน ให้ครูและ บุคลากรทางการศึกษายึด มั่นในการประกอบอาชีพ อย่างสุจริต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
52	มีการส่งเสริมและ สนับสนุน ให้ครูและ บุคลากรทางการศึกษานำ หลักคุณธรรมและ จริยธรรมไปใช้ในการ ดำรงชีวิต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมอยู่ในระดับใด (ต่อ)									
53	มีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้ครูนำหลักคุณธรรมและจริยธรรมไปบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามโอกาสที่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
54	บริหารสถานศึกษาตามหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัด ทำให้ไม่มีข้อร้องเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
55	ปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยของราชการ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
56	ประพฤติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
57	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
58	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมอยู่ในระดับใด (ต่อ)									
59	มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
60	มีการสร้างกฎระเบียบข้อบังคับในสถานศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาที่ทำให้สังคมในโรงเรียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม

จากตาราง 19 แสดงว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 20 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
ครูมีจรรยาบรรณต่อตนเองอยู่ในระดับใด								
1 ครูประพฤติตนเหมาะสม กับสถานภาพและเป็น แบบอย่างที่ดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
2 ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ที่ดีในการดำเนินชีวิตตาม ประเพณี และวัฒนธรรม ไทย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
3 ครูมีระเบียบวินัยในการ ปฏิบัติหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
4 มีการพัฒนาตนเองด้าน วิชาชีพและวิชาการให้ทัน ต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และ การเมืองปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
5 มีการพัฒนาตนเองด้าน บุคลิกภาพ และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ให้ทันต่อการ พัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และ การเมืองปัจจุบัน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	เหมาะสม

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ครูมีจรรยาบรรณต่อตนเองอยู่ในระดับใด (ต่อ)									
6	มีการพัฒนาตนเองด้าน วิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการ พัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และ การเมืองปัจจุบัน					+1 +1 +1 +1 +1	5	1	เหมาะสม
7	ครูปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายสำเร็จอย่างมี คุณภาพตามเป้าหมายที่ กำหนด					+1 +1 +1 +1 +1	5	1	เหมาะสม
8	มีการศึกษาหาความรู้ เพื่อ พัฒนาการจัดการเรียนรู้					+1 0 +1 +1 +1	4	0.80	เหมาะสม
9	มีการวางแผนพัฒนา ตนเอง พัฒนางาน และ สะสมผลงาน					+1 0 +1 +1 +1	4	0.80	เหมาะสม
10	มีการนำเทคนิคด้าน วิชาชีพที่พัฒนาและ ก้าวหน้า เป็นที่ยอมรับมา ใช้แก่ศิษย์และผู้รับบริการ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึง ประสงค์					+1 +1 +1 +1 +1	5	1	เหมาะสม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ครูมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพอยู่ในระดับใด									
11	ครูศรัทธาและชื่นชมคุณค่าของวิชาชีพตนเองด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และเพื่อนร่วมประกอบวิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
12	มีการรักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
13	มีการยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานในวิชาชีพให้สาธารณชนรับรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
14	มีการอุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
15	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
16	ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบ และแบบแผนของทางราชการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
17	มีการเลือกใช้หลักวิชาที่ถูกต้อง สร้างสรรค์เทคนิควิธีการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
18	มีการใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ครูมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพอยู่ในระดับใด (ต่อ)									
19	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
20	มีการเข้าร่วมกิจกรรมของวิชาชีพครูหรือองค์กรวิชาชีพครูอย่างสร้างสรรค์	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
ครูมีจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการอยู่ในระดับใด									
21	ครูให้คำปรึกษาและช่วยเหลือศิษย์หรือผู้รับบริการด้วยความเมตตา กรุณาอย่างเต็มกำลัง ความสามารถและเสมอภาค	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
22	มีการสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
23	ครูตั้งใจ เสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
24	มีการส่งเสริมนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
25	มีการส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ อย่างหลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ครูมีจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการอยู่ในระดับใด (ต่อ)									
26	ครูให้ศิษย์และผู้รับบริการมีส่วนร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
27	ครูให้ศิษย์และผู้รับบริการเลือกวิธีการปฏิบัติหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
28	ครูไม่กระทำตนเป็นปฏิบัติภัยต่อความเจริญทางกายสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
29	ครูไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
30	มีการเสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์และผู้รับบริการด้วยการรับฟังความคิดเห็น ยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจอย่างกัลยาณมิตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ครูมีจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพอยู่ในระดับใด									
31	ครูเสียดสละ ื่ออาหาร และ ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วม ประกอบวิชาชีพด้วยความ เมตตา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
32	ครูช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อย่างสร้างสรรค์โดยยึดมั่น ในระบบคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
33	มีการสร้างความสามัคคีใน หมู่คณะ และการทำงาน เป็นทีม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
34	คณะครูร่วมใจกันสนึก กำลังในการพัฒนา การศึกษาในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
35	ครูไม่ให้ข้อมูลเท็จทำให้ เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิด ความเสียหายต่อผู้ร่วม ประกอบวิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
36	ครูไม่วิพากษ์วิจารณ์ผู้ร่วม ประกอบวิชาชีพในเรื่องที่ ไม่สร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
37	ครูไม่ก่อให้เกิดแตกแยก เป็นกลุ่ม ๆ ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
38	ไม่สร้างกลุ่มอิทธิพล ภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ครูมีจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพอยู่ในระดับใด (ต่อ)									
39	ครูไม่กดดันแก่ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพให้เกิดความเสียหาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
40	ครูไม่ปิดบังข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติงาน จนทำให้เกิดความเสียหายต่องานหรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
ครูมีจรรยาบรรณต่อสังคมอยู่ในระดับใด									
41	ครูยึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
42	ครูยึดมั่นและศรัทธาในสถาบันหลักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
43	ครูนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมาจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
44	ครูนำภูมิปัญญาไทยและศิลปวัฒนธรรมไทย มาจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมไทย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
ครูมีจรรยาบรรณต่อสังคมอยู่ในระดับใด (ต่อ)									
45	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
46	ครูเป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
47	ครูเป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
48	ครูเป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
49	ครูเป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนและสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม
50	ครูมีจิตสาธารณะและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	เหมาะสม

จากตาราง 20 แสดงว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

ภาคผนวก จ
คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 21 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
หลักความโปร่งใส	
1	0.67
2	0.22
3	0.61
4	0.60
5	0.69
6	0.62
7	0.24
8	0.26
9	0.65
10	0.59
11	0.57
12	0.57
หลักการมีส่วนร่วม	
13	0.24
14	0.23
15	0.24
16	0.67
17	0.23
18	0.24
19	0.23
20	0.34
21	0.69
22	0.21
23	0.24

ตาราง 21 (ต่อ)

	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
หลักความรับผิดชอบ		
	24	0.33
	25	0.24
	26	0.67
	27	0.29
	28	0.24
	29	0.24
	30	0.44
	31	0.73
	32	0.38
	33	0.28
	34	0.42
	35	0.73
	36	0.41
หลักนิติธรรม		
	37	0.41
	38	0.52
	39	0.73
	40	0.56
	41	0.41
	42	0.53
	43	0.77
	44	0.57
	45	0.41
	46	0.53
	47	0.74

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
หลักคุณธรรม	
48	0.56
49	0.41
50	0.53
51	0.73
52	0.57
53	0.41
54	0.53
55	0.56
56	0.67
57	0.25
58	0.41
59	0.23
60	0.56

จากตาราง 21 แสดงว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.21 ถึง 0.77 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 22 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
จรรยาบรรณต่อตนเอง	
1	0.31
2	0.22
3	0.27
4	0.56
5	0.31
6	0.66
7	0.20
8	0.24
9	0.23
10	0.44
จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	
11	0.65
12	0.22
13	0.24
14	0.33
15	0.34
16	0.69
17	0.28
18	0.24
19	0.33
20	0.24
จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	
21	0.67
22	0.29

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (ต่อ)	
23	0.24
24	0.43
25	0.34
26	0.61
27	0.20
28	0.24
29	0.53
30	0.64
จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	
31	0.67
32	0.29
33	0.25
34	0.27
35	0.46
36	0.73
37	0.38
38	0.28
39	0.42
40	0.72
จรรยาบรรณต่อสังคม	
41	0.56
42	0.40
43	0.53
44	0.73
45	0.56

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
จรรยาบรรณต่อสังคม (ต่อ)	
46	0.41
47	0.53
48	0.74
49	0.57
50	0.41

จากตาราง 22 แสดงว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 42 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20 ถึง 0.74 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายสหัตพงษ์ พิทอนวร
วัน เดือน ปีเกิด	17 มกราคม 2537
สถานที่เกิด	อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	179 ถนนตากสินมหาราช ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 21000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ข้าราชการครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2552	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2555	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2560	ครุศาสตรบัณฑิต ค.บ. (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
พ.ศ. 2563	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี